

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Vladimíra Kosíková

Financování vybraných mateřských škol v Regionu Podluží

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 2. 4. 2013

.....
vlastnoruční podpis

Děkuji Ing. Aleně Opletalové, Ph.D., za odborné vedení práce a poskytování cenných rad, ale i vedení mateřských škol v obcích Hrušky, Tvrdonice a Moravská Nová Ves za poskytnutí potřebných dat a informací.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Vladimíra Kosíková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Ing. Alena Opletalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Financování vybraných mateřských škol v Regionu Podluží
Název v angličtině:	Financing of selected kindergartens in Region Podluží
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá financováním vybraných mateřských škol. Hlavním cílem diplomové práce je vymezit problematiku financování mateřských škol a následně kompletně analyzovat financování vybraných mateřských škol v Regionu Podluží: porovnat výši finančních příspěvků od zřizovatele a z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v jednotlivých mateřských školách v průběhu několika let, analyzovat další způsoby získávání finančních prostředků vybraných mateřských škol a následně navrhnout jiné, danou školou nevyužívané, ale u jiných škol úspěšné, získávání finančních prostředků.
Klíčová slova:	Nezisková organizace, příspěvková organizace, mateřská škola, financování, fundraising, zřizovatel, krajský úřad, finanční příspěvek, dotace, Region Podluží.

Anotace v angličtině:	This thesis deals with the financing of selected kindergartens. The main aim of this thesis is to define the problem of financing schools and then completely analyze the financing of selected kindergartens in Region Podluží: Compare the amount of financial contributions from the founder and the Regional Authority of the South Moravian Region in particular kindergartens over several years, to analyze other ways of raising funds selected parent schools and then propose another, the unused school, but other schools successful fundraising.
Klíčová slova v angličtině:	Non-profit organization, funded organization, kindergarten, funding, fundraising, founder, Regional Office, financial contribution, grant, Region Podluží.
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Polostrukturovaný rozhovor: Další způsoby financování Příloha č. 2: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy Hrušky Příloha č. 3: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy „Sluníčko“ Moravská Nová Ves Příloha č. 4: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy Tvrdonice Příloha č. 5: Výpočty výše dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje na jednoho pedagogického pracovníka dané mateřské školy
Rozsah práce:	86 stran + 10 stran příloh
Jazyk práce:	český

Obsah

Anotace

ÚVOD	8
1 Nezisková organizace	11
1. 1 Výklad pojmu	11
1. 3 Vymezení neziskových organizací v legislativě.....	12
1. 4 Typy neziskových organizací	13
2 Příspěvkové organizace.....	22
2. 1 Státní příspěvková organizace	22
2. 1. 1 Financování státní příspěvkové organizace	22
2. 2 Příspěvkové organizace územně samosprávných celků	24
2. 2. 1 Financování příspěvkových organizací územně samosprávných celků	24
2. 2. 2 Peněžní fondy příspěvkových organizací	25
2. 3 Mateřské školy.....	27
2. 3. 1 Organizace mateřských škol	27
2. 3. 2 Financování veřejných mateřských škol.....	29
3 Fundraising	31
3.1 Výklad pojmu	31
3. 2 Osoba fundraisera	32
3. 3 Fundraisingové zdroje	33
3. 4 Fundraisingové metody	36
3. 4. 1 Fundraisingové techniky.....	37
4 Region Podluží	42
4. 1 Financování Regionu Podluží.....	43
4. 2 Obec Hrušky	44
4. 5 Městys Moravská Nová Ves.....	45
4. 6 Obec Tvrdonice	46
5 Empirická část	48
5. 1 Cíl práce.....	48

5. 2 Formulace problému a otázek šetření.....	48
5. 3 Metody sběru dat.....	49
5. 3. 1 Analýza sekundárních dat.....	49
5. 3. 2 Rozhovor.....	49
5. 4 Výzkumný soubor šetření.....	50
5. 4. 1 Mateřská škola Hrušky.....	50
5. 4. 2 Mateřská škola Tvrdonice.....	51
5. 4. 3 Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves.....	52
5. 5 Organizace a průběh vlastního šetření.....	53
6 Vyhodnocení přijatých dotací ve vybraných mateřských školách.....	55
6. 1 Přijaté dotace – MŠ Hrušky.....	55
6. 2 Přijaté dotace – MŠ Tvrdonice.....	58
6. 3 Přijaté dotace - MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves.....	61
6. 4 Komparace přijatých finančních příspěvků od zřizovatele ve vybraných mateřských školách.....	64
6. 5 Komparace přijatých finančních příspěvků z Krajského úřadu Jihomoravského kraje ve vybraných mateřských školách.....	66
6. 6 Výsledky rozhovorů šetření.....	69
7 Shrnutí a diskuze výsledků šetření.....	74
ZÁVĚR.....	77
Seznam použitých zkratk.....	79
Seznam použité literatury a pramenů.....	80
Seznam grafů.....	84
Seznam tabulek.....	85
Seznam příloh.....	86

ÚVOD

V průběhu roku 2002 se mění právní forma veřejných mateřských škol, kdy se z nich stávají příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je ve většině případů daná obec, kde má mateřská škola sídlo. Se změnou právní formy dochází i ke změně financování těchto mateřských škol.

Do roku 2000 byly státní mateřské školy plně podřízeny školským úřadům, které na základě normativů přerozdělovaly školám finanční prostředky ze státního rozpočtu. Tyto přidělené peníze směřovaly pouze na mzdy pedagogických pracovníků, popřípadě na učební pomůcky. Kromě financí ze státního rozpočtu proudily do škol i finance z obecních úřadů, kde mateřská škola sídlila. Obcím připadla povinnost financovat v plné výši investiční výdaje i neinvestiční náklady mateřských škol. Po zrušení školských úřadů přebírají státní financování mateřských škol úřady krajské.

Po změně právní formy dostávají mateřské školy dotace ze státního rozpočtu, které školám, na základě krajských normativů, přerozdělují krajské úřady, a dotace z rozpočtu zřizovatele. Finanční příspěvky z krajských úřadů využívají ředitelé mateřských škol pouze pro přímé náklady na vzdělávání, kde jsou obsaženy platy pedagogických pracovníků, pojistné, příspěvky do fondu kulturních a sociálních potřeb a příspěvky na OPPP (ostatní platby za provedenou práci) a ONIV (ostatní neinvestiční náklady). Dotace z rozpočtu zřizovatele bývají využity na provoz celé vzdělávací instituce.

Jelikož příspěvkové organizace spadají do neziskových organizací, povoluje mateřským školám zákon provozovat doplňkovou činnost. Krom této možnosti dalšího financování se mnohé mateřské školy pokouší o určitou, jim povolenou, formu fundraisingu. Snaží se tedy získat finance i od soukromých subjektů či jiným možným způsobem.

Jak už tkví z obecného úvodu, diplomová práce je orientována na financování mateřských škol, konkrétně na výši dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje, od zřizovatele a na další možnosti financování. Svou pozornost jsem zaměřila na vybrané mateřské školy v Regionu Podluží, které nejsou stejně velké a jejich zejména další financování se velmi liší.

Hlavním cílem diplomové práce je vymezit **problematiku financování mateřských škol** a následně **kompletně analyzovat financování vybraných mateřských škol v Regionu Podluží**. Z hlavního cíle následně vychází několik cílů dílčích. Porovnat výši finančních příspěvků od zřizovatele a z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v jednotlivých

mateřských školách v průběhu několika let, analyzovat další způsoby získávání finančních prostředků vybraných mateřských škol a následně navrhnout jiné, danou školou nevyužívané, ale u jiných škol úspěšné, získávání finančních prostředků.

Teoretická část práce je členěna do čtyř na sebe navazujících kapitol. První kapitola se obecně zabývá pojmem nezisková organizace. Vysvětluje charakter tohoto slovního spojení a zakotvením neziskových organizací v zákoně. V závěru kapitoly jsou blíže specifikovány jednotlivé neziskové organizace, dle členění zákona o daních z příjmů, vyjma charakteristiky příspěvkové organizace. Ta je z důvodu zaměření práce na mateřské školy, které mají právní formu příspěvkové organizace, podrobněji popsána ve druhé kapitole.

Obsahem druhé kapitoly je krom charakteristiky státní příspěvkové organizace, příspěvkové organizace územně samosprávných celků a jejich financování také bližší specifikace veřejných mateřských škol jakožto vzdělávacích institucí, jejich organizace a opět jejich financování.

Třetí kapitola je již zaměřena na fundraising. Konkrétně na výklad pojmu tohoto již ve společnosti běžně používaného, ale přesto cizího slova, na fundraisingové zdroje, metody a techniky.

Jelikož vybrané mateřské školy mají sídlo v obcích, které jsou součástí svazku obcí - Region Podluží, je čtvrtá a zároveň poslední kapitola teoretické části práce zaměřena na specifikaci tohoto územního celku a jeho financování. V závěru kapitoly jsou blíže popsány obce, ve kterých sídlí vybrané mateřské školy. Důvod zařazení charakteristiky obcí je spatřován v odrazu vyspělosti a velikosti obce na výši dotací dané mateřské škole od zřizovatele.

Při tvorbě teoretické části bylo nejvíce využito studia odborné literatury, zákonů České republiky, vztahující se k tématu práce a metody sběru dat.

Empirická část práce je rovněž členěna na kapitoly. První kapitola výzkumné části práce obsahuje potřebnou metodologii šetření, popis vzorku šetření, kterým jsou vybrané mateřské školy a popis vlastního šetření. V následující kapitole jsou již vyhodnoceny přijaté dotace jak z krajského úřadu, tak i od zřizovatele vybraných mateřských škol a rovněž jsou v kapitole shrnuty výsledky rozhovorů mezi mnou a ředitelkami mateřských škol. Poslední kapitola empirické části obsahuje celkové resumé výsledků šetření.

K tvorbě praktické části práce byly využity dvě techniky sběru dat. První technikou je analýza sekundárních dat a druhou použitou technikou je polostrukturovaný rozhovor.

Možné využití práce pro pedagogickou praxi je spatřováno především ve výsledcích provedených rozhovorů, kde mohou vedoucí pracovníci jakýchkoliv vzdělávacích institucí

najít nápady pro jiné možnosti financování než je financování ze státního a obecního rozpočtu. S využitelností v praxi je spojena i aktuálnost tématu. V současné době, kdy se ekonomika nachází ve finanční krizi, jsou každodenní otázkou institucí peníze. Proto je do výzkumného šetření zahrnutý rozhovor týkající se dalšího financování, aby se mohla jedna mateřská škola inspirovat jinou mateřskou školou, jejími praktikami a rovněž i jejími nápady. Čímž by se mohl zvýšit rozpočet daných mateřských škol a získané peníze by mohly být využity na vzdělávání a potřeby dětí.

Lze říci, že se jedná i o určitou motivaci, proč bylo vybráno přímo takové téma práce. Mým úmyslem bylo poradit vzdělávacím institucím, kde všude lze získat peněžní příspěvky, aby se nemusely spoléhat pouze na finance ze státní pokladny a na peněžní příspěvky od svých zřizovatelů.

1 Nezisková organizace

První kapitola pojednává o neziskových organizacích, pod které spadají i příspěvkové organizace, které jsou právní formou mateřských škol, jež jsou předmětem celé práce. V úvodu této kapitoly bude charakterizován samotný pojem - nezisková organizace a následně budou popsány jednotlivé typy neziskových organizací, kterých je celá řada.

Neziskové organizace hromadně upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. Zákon výslovně tento pojem nedefinuje, pouze vyjmenovává jejich výčet. Dříve se uvažovalo o zákonu, který by výslovně specifikoval pojem nezisková organizace, předmět činnosti, vznik a hospodaření organizace, popřípadě i její zdanění.¹ K vydání takové legislativy v České republice však ještě nedošlo.

1. 1 Výklad pojmu

„*Neziskové jsou organizace, které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání...*“.² Jde o organizace nestátní, veřejné a nekomerční a o jejich činnost je jiný zájem - státu, společnosti či určité skupiny lidí. Nevýdělečné organizace jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na zřízení organizace. Avšak organizace nemusí být vždy neziskové. Nevytváří zisk k obohacení jeho vlastníků, správce či zakladatele. V případě, že je vytvořen určitý zisk organizace, musí jej organizace opět vložit zpět ke svému rozvoji a k naplnění cílů organizace.³ Mezi neziskové organizace patří obce i kraje a státní fondy. Zde spíše převažuje charakter veřejné správy a služby, nelze je však ani vyloučit z podnikatelského charakteru. Oproti tomu zákon vylučuje z neziskových organizací obchodní společnosti a družstva, i přesto, že nebyly založeny za účelem podnikání.⁴

Neziskové organizace jako celek mají dané cíle. Hlavním cílem organizací je určitá snaha změnit jednotlivce i společnost. Z hlavního cíle vychází cíle specifické, které se vztahují na různé oblasti: podnikání, životní prostředí, kulturu aj. Cíle neziskové organizace je nutné definovat jasně a srozumitelně a musí být zaměřeny na určité objekty.⁵

Organizace, která není založena za účelem podnikání, musí být bezpodmínečně právnickou osobou. Výjimkou zůstávají pouze organizační složky. Není tedy možné, aby se nevýdělečnou organizací stala fyzická osoba. „*Neziskové organizace jsou právnické osoby,*

¹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 8. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

² Tamtéž, s. 8.

³ BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, s. 15. ISBN 978-80-245-1293-8.

⁴ Tamtéž, s. 16.

⁵ Tamtéž.

*mají svého zřizovatele, zakládají se podle různých právních předpisů a podléhají registraci na místech určených zákonem, podle kterého jsou zřízeny“.*⁶ Každá nezisková organizace je zapsána na seznam ekonomických subjektů. Tento seznam vede Český statistický úřad, který přiděluje organizaci identifikační číslo.⁷

1. 3 Vymezení neziskových organizací v legislativě

Jak už bylo uvedeno výše, zákon o neziskových organizacích, jako takový, v našem právním systému neexistuje. Za výchozí je považován zákon č. 586/1992 Sb. „o daních z příjmů“ ve znění pozdějších předpisů k vymezení neziskových organizací. § 18, odst. 8 tohoto zákona obsahuje výčet určitých neziskových organizací. Jedná se zejména o tyto organizace:⁸

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají právní subjektivitu a nejsou zřízeny za účelem výdělečné činnosti,
- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace a nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- veřejné výzkumné instituce,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- vyšší územní samosprávné celky,
- organizační složky státu,
- státní fondy,
- subjekty, o kterých to stanoví zvláštní zákon a
- příspěvkové organizace.

Kromě zákona o daních z příjmu jsou neziskové organizace zakotveny také v občanském zákoníku. Paragraf 18 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších

⁶ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 9. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁷ Tamtéž.

⁸ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. „o daních z příjmu“. In: *Sbírka zákonů*. 1992. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

předpisů, obsahuje základní rozdělení právnických osob. Zákon právnické osoby rozděluje na účelová sdružení majetku (nadace), sdružení fyzických nebo právnických osob (občanská sdružení), jednotky územní samosprávy (obce, kraje, stát) a jiné, o kterých to stanoví zvláštní zákon (Česká televize, Akademie věd, profesní komory). Dále pak najdeme neziskové organizace v obchodním zákoníku, v zákoně o sdružení občanů a dalších zákonech, které se vztahují přímo k určitému typu organizace.⁹

1. 4 Typy neziskových organizací

Tato podkapitola se bude blíže zabývat jednotlivými typy neziskových organizací v pořadí, jak jsou uvedeny v zákoně o daních z příjmů. U jednotlivých typů neziskových organizací bude jejich charakteristika směřovat především k jejich financování, které je tématem práce. Důvodem zařazení dílčích neziskových organizací je rozdílnost v možnostech financování každé z uvedených typů organizací.

Zájmová sdružení právnických osob mající právní subjektivitu

Zájmové sdružení právnických osob může být dle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v § 20f a dále, vytvořeno ze dvou důvodů. A to buď k ochraně zájmů svých členů, anebo k dosažení jiných účelů, tedy i jako podnikatelský subjekt. Aby ovšem mohlo být zájmové sdružení považováno za neziskovou organizaci, musí být účel založení jiný, než je dosažení výdělečné činnosti. Tyto organizace nemohou totiž vyvíjet hospodářskou činnost. Zdrojem jejich financování jsou především dary od zřizovatelů, výnosy z vlastního majetku a v případě existence členské základny mohou být zdrojem financí také členské příspěvky. V České republice je takovou největší a nejznámější organizací Greenpeace.¹⁰

Dle právní úpravy občanského zákoníku mohou vznikat i svazky obcí jako zájmová sdružení. Svazek obcí vzniká na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, podle kterého je možno se sdružovat do svazku obcí v oblastech činností, které jsou uvedeny v § 50 zákona o obcích. Například jde o oblast kultury, školství, zdravotnictví, ale také cestovního ruchu nebo zabezpečování čistoty obce.¹¹ Hospodaření svazku obcí se řídí § 38 a násl. zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Důležité je, že na svazek obcí nemůže přecházet majetek členských obcí, který bude využíván

⁹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 10. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

¹⁰ Tamtéž, s. 13.

¹¹ ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb. „Občanský zákoník“. In: *Sbírka zákonů*. 1964. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1964-40>.

k naplnění účelu vzniku. Majetek tedy zůstává ve vlastnictví obce. Svazek obcí může vlastnit majetek, který byl pořízen na základě vlastní činnosti či z vlastních prostředků.

Občanská sdružení

Jedná se o sdružení fyzických či právnických osob, jejichž účelem je realizace společného zájmu. Občanská sdružení upravuje zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. „*Tento zákon se nevztahuje na sdružování občanů v politických stranách a politických hnutích, k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání, v církvích a náboženských společnostech.*“¹² Občanské sdružení vystupuje a jedná jako samostatná právnická osoba a zasahovat do její činnosti mohou orgány státní správy pouze v mezích zákona.¹³

Občanská sdružení jsou zakládána zpravidla k uspokojení zájmů svých členů a občanů a zakládají se v různých oblastech života společnosti. Sdružení nejsou založena k výdělečné činnosti, ovšem jejich zdroje financování jsou různorodé. Mezi zdroje příjmů občanského sdružení jsou zařazeny výnosy z majetku a vlastních činností, členské příspěvky, dotace ze státního rozpočtu, které jsou rozdělovány prostřednictvím resortních ministerstev, dále pak dotace z rozpočtu místní samosprávy, dary fyzických a právnických osob České republiky i ze zahraničí. Mohou také využít podporu od nadací.

V České republice existuje velké množství občanských sdružení, které kromě své nevýdělečné činnosti, jak charakterizuje sdružení zákon, také podnikají. V takovém případě se občanské sdružení stává, dle zákona o účetnictví a zákona o daních z příjmu, plátcem daně.

Mezi občanská sdružení se řadí odborové organizace, tělovýchovné jednoty, zahrádkáři, rybářské spolky, chovatelé, včelaři, Český svaz žen, Český červený kříž, myslivecké sdružení a Český myslivecký svaz, Asociace muzeí a galerií, obce (Obec architektů), Rada státních galerií.¹⁴

Politické strany a politická hnutí

Občané České republiky mají právo se sdružovat v politických stranách a politických hnutích. Občané se mohou podílet na politickém životě společnosti, především tedy na vytváření orgánů místní samosprávy, orgánů vyšších územních samosprávných celků a zákonodárných sborů bez povolení státního orgánu. Výše zmíněné právo je obsaženo

¹² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 13. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

¹³ Tamtéž, s. 13 – 16.

¹⁴ Tamtéž, s. 15.

v zákoně č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.¹⁵

Příjmovou část stran a hnutí tvoří příspěvky ze státního rozpočtu na úhradu volebních nákladů a příspěvky na činnost, dále pak členské příspěvky, dary a dědictví, příjmy z pronájmu či prodeje majetku jak movitého, tak i nemovitého, příjmy z podnikání jiných právnických osob, úroky z vkladů, příjmy ze společenských akcí a z pořádání tombol a nakonec také půjčky a úvěry. Dle zákona o účetnictví jsou politické strany a hnutí povinny vést si účetnictví. O svém hospodaření předkládají strany a hnutí k 1. dubnu Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávu.¹⁶

Registrované církve a náboženské společnosti

Základním právním předpisem pro tuto neziskovou organizaci je zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.¹⁷

Církve a náboženské společnosti se při svém hospodaření řídí zákonem č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem. Církve mají dle zákona o církvích a náboženských společnostech velké množství možností příjmů, z nichž není vyloučeno podnikání. V takovém případě může být podnikání vykonáváno pouze jako doplňková výdělečná činnost. Zde je nutné podotknout, že v rámci hlavní činnosti nesmí být žádný úkon církví zpoplatněn, potažmo nesmí být staven pevný ceník. Samozřejmostí je, že církve mají ve svém vlastnictví nebo opatrovnictví movitý i nemovitý majetek. Mezi zdroje financování se řadí i výnosy z vlastního majetku, stálým příjmem jsou církevní sbírky v kostelích a modlitebnách, neopomenutelné jsou i dotace plynoucí z Ministerstva školství, Ministerstva práce a sociálních věcí, z Ministerstva zdravotnictví a dary právnických a fyzických osob. O svém hospodaření jsou zástupci církví a náboženských společností, načež i správci církevního majetku povinni sestavovat rozpočty a závěrečné účty, jež předkládají ke schválení Státnímu úřadu pro věci církevní. Dále jsou církve povinny vést účetnictví i sestavovat a zveřejňovat výroční zprávu.¹⁸

¹⁵ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 16. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž, s. 19.

¹⁸ Tamtéž.

Nadace

Nadace nebo nadační fond je zvláštní forma právnické osoby a můžeme je popsat jako účelové sdružení majetku. Tato nezisková organizace je zakotvena v zákoně č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, dále jen zákon o nadacích a nadačních fondech. Nadace či nadační fondy bývají zpravidla zřízeny proto, aby dosahovaly obecně prospěšné cíle. „*Činnost nadace je zaměřena na rozvoj duchovních hodnot, ochranu lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochranu přírodního prostředí, kulturních památek a tradic, rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu. Nadace a nadační fond uvádějí povinně toto označení ve svém názvu, naproti tomu jiné organizace ani obchodní společnosti, nejsou-li nadací, nesmí toto označení používat.*“¹⁹

Nadace poskytují příspěvky jiným subjektům a je naprosto bezpředmětné, zda jde o finanční prostředky nebo předměty. Krom toho, že nadace příspěvky poskytují, tak i dary dostává a má právo s nimi nakládat v takovém rozsahu, jak je uvedeno v darovací smlouvě. Dále pak nadace hospodaří s vlastním majetkem, který může pronajímat, ale nesmí jej použít k podnikání, mimo výjimky stanovené v § 23, odst. 1 zákona o nadacích a nadačních fondech, a nesmí být ani předmětem prodeje.²⁰ Nadace jsou povinny vést účetnictví a o svém hospodaření vydávat a zveřejňovat výroční zprávu účetní uložení do sbírky listin u rejstříkového soudu. Přílohou výroční zprávy je i roční účetní závěrka, která je doplněna výrokem auditora. Z toho vyplývá, že nadace a nadační fondy mají povinný audit.²¹

Obecně prospěšné společnosti

V § 2 zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, je obecně prospěšná společnost uvedena jako právnická osoba, která je založena za účelem poskytování obecně prospěšných služeb za předem stanovených podmínek, kterou jsou pro všechny uživatele obecně prospěšných služeb stejné. Přičemž výsledek hospodaření nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, ani ku prospěchu zaměstnanců této společnosti, ale musí být využit opět na poskytování služeb, pro které byla společnost zřízena.²²

Obecně prospěšné společnosti poskytují své služby hlavně v oblasti sociální (např. sociální ústavy, domovy důchodců), ve zdravotnictví (léčebny pro dlouhodobě nemocné),

¹⁹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 20. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

²⁰ Tamtéž, s. 21.

²¹ ČESKO. Zákon č. 227/1997 Sb. „O nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů“. In: *Sbírka zákonů*. 1997. § 24 a násl. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-227>.

²² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 22. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

školství (mateřské školy) a kultuře (muzea, galerie). Obecně prospěšnou společností může být i vysoká škola, pokud splní potřebné podmínky stanovené pro vysokou školu.²³

Zdroje financování obecně prospěšné společnosti jsou různorodé. Toky peněz plynou ze státního rozpočtu prostřednictvím dotací, z rozpočtu územně samosprávných celků, ze státního fondu, z vlastní činnosti, z příspěvků a darů jiných fyzických a právnických osob a rovněž také z hospodářské činnosti, kterou zákon povoluje.²⁴ V § 17 se uvádí, že o.p.s. může vykonávat doplňkovou činnost za předpokladu, že doplňkovou činností bude dosaženo účinnějšího využití prostředků společnosti a zároveň nebude ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost nabízených služeb. Zákon výslovně zakazuje o. p. s. účast na podnikání jiných osob.²⁵ Účetnictví o.p.s. je vedeno zvlášť pro činnost hlavní a zvlášť pro činnost doplňkovou. Dříve bylo povinné zisk z doplňkové činnosti ukládat do rezervního fondu, tato povinnost byla zákonem zrušena. Společnosti o svém hospodaření sestavují výroční zprávu, kterou ukládají do sbírky listin.²⁶

Veřejné vysoké školy

Dle Růžičkové²⁷ jsou vysoké školy vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti. Hrají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, ale také i sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. Pro veřejné vysoké školy je stěžejní zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

O financování a hospodaření celé vysoké školy se stará kvestor. Stěžejním zdrojem financování veřejné vysoké školy jsou dotace ze státního rozpočtu, které plynou z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a jsou složeny z výpočtu koeficientu na 1 studenta, koeficientu náročnosti oboru, příspěvky na vzdělávací, vědeckou, výzkumnou a vývojovou a další tvůrčí a uměleckou činnost. Rovněž také příspěvky na akreditované studijní programy a celoživotní vzdělávání. Dalšími zdroji financování vysoké školy jsou poplatky spojené se studiem, výnosy z majetku a z doplňkové činnosti, příjmy z darů a dědictví a jiné příjmy ze státního rozpočtu, státních fondů a rozpočtů obcí. Prostředky

²³ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 23. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 248/1995 Sb. „O obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů.“. In: *Sbírka zákonů*. 1995. §17. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-248>.

²⁶ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 23. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

²⁷ Tamtéž, s.24.

rozpočtu smí vysoká škola použít pouze pro financování činností, pro které byla škola zřízena.²⁸

Veřejná vysoká škola má dle zákona právo zřizovat fondy, které jsou vytvářeny z hospodářského výsledku po zdanění. Dle zákona vytváří školy tyto fondy: rezervní fond, fond reprodukce investičního majetku (tvoří jej také odpisy hmotného a nehmotného majetku), stipendijní fond (je tvořen převodem poplatků spojených se studiem), fond odměn, účelově určených prostředků, sociální fond a fond provozních prostředků. Majetek, který škola nabývá anebo má ve svém vlastnictví, může být využíván jak k hlavní, tak i k doplňkové činnosti.²⁹

Veřejné výzkumné instituce

Hlavním předmětem činnosti veřejné výzkumné instituce je výzkum, který je podporovaný zejména z veřejných prostředků v souladu s podmínkami pro poskytování veřejné podpory stanovenými právem Evropských společenství. Zřizovatelem veřejné výzkumné instituce může být buď Česká republika, potažmo ministerstvo či jiný ústřední orgán státní správy, Akademie věd České republiky, nebo orgány územní samosprávy.³⁰ Hlavní činnost veřejné výzkumné instituce je vymezena zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon je od července 2009 změněn zákonem 110/2009 Sb. Kromě zákona o podpoře výzkumu a vývoje se veřejné výzkumné instituce řídí také zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.³¹

Veřejná výzkumná instituce, kromě činnosti hlavní, může provozovat i činnost „další“ a činnost „jinou“. Další činností veřejné výzkumné instituce se rozumí taková činnost, která je vykonávána na základě požadavků daných organizačních složek státu, územně samosprávných celků ve veřejném zájmu. Oproti tomu je „jiná“ činnost prováděna za účelem dosažení zisku. Vykonávat „jinou“ činnost může veřejná výzkumná instituce pouze v případě, že jí není ohrožena činnost hlavní, na kterou navazuje. Důležitou podmínkou pro činnost

²⁸ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 24. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

²⁹ ČESKO. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, In: *Sbírka zákonů*. 1998. §18 - §20. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/uplne-zneni-zakona-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zapracovanymi-novelami>.

³⁰ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 27. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

³¹ Informace o zveřejnění zákona č. 110/2009 Sb. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. ©2009 [cit. 2012-12-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum/informace-o-zverejneni-zakona-c-110-2009-sb>.

„jinou“ je, že výnosy pokryjí vynaložené náklady. Z toho vyplývá, že každá činnost veřejné výzkumné instituce, tedy činnost hlavní, další i „jiná“, vede účetnictví odděleně. Hospodářský výsledek je tvořen výsledkem hospodaření v hlavní činnosti a zvláště výsledkem hospodaření v další a „jiné“ činnosti po zdanění. V případě, že výsledek hospodaření v další či „jiné“ činnosti skončí ztrátou, musí veřejná výzkumná instituce tuto činnost neprodleně ukončit. V případě zisku v těchto dvou činnostech se finance nejprve použijí k úhradě případné ztráty a k podpoře hlavní činnosti prostřednictvím fondů.³²

Zdrojem financování veřejných výzkumných institucí jsou výzkumné záměry a výzkumné projekty z veřejných prostředků, podpora činnosti z jiných než veřejných prostředků a rovněž i dary a dědictví.³³

Školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu

Školskou právnickou osobou se podrobně zabývá zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Dále jen školský zákon.

Školskou právnickou osobou vymezuje školský zákon jako právnickou osobu, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů a školských služeb. Zřizovatelem školské právnické osoby jsou ministerstva, kraje, obce nebo svazky obcí, registrované církve a náboženské společnosti. Rovněž může školskou právnickou osobu zřizovat jiná právnická osoba nebo i fyzická osoba.³⁴

Školská právnická osoba má několik druhů financování, zákon uvádí zejména finanční prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků a od zřizovatele. Dále pak jsou to příjmy z hlavní a doplňkové činnosti, úplata za vzdělávání a školské služby a v neposlední řadě také příjmy z majetku a dědictví a dary. Kromě výše vyjmenovaných zdrojů příjmů, může právnická osoba hospodařit i s dalšími finančními prostředky.³⁵

Při hospodaření v hlavní činnosti se školská právnická osoba řídí jejím rozpočtem. Kromě hlavní činnosti může školská právnická osoba vykonávat i činnost doplňkovou, která dle školského zákona musí na činnost hlavní navazovat nebo může doplňková činnost využívat majetku nebo odbornosti zaměstnanců školské právnické osoby. V žádném případě však nesmí hlavní činnost omezovat a nesmí být financována ze státního rozpočtu, kromě

³² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 27. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

³³ Tamtéž, s. 28.

³⁴ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 16. 4. 2009*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. práce - mzdy - pojištění. s. 192. ISBN 978-80-7263-530-6.

³⁵ Tamtéž.

výjimky uvedené v § 135 odst. 3 školského zákona.³⁶ Ke své činnosti používá vlastní majetek, popřípadě majetek vypůjčený nebo pronajatý od zřizovatele či jiné osoby.

Zákon povoluje vytvářet školské právnické osobě peněžní fondy. Vždy vytváří peněžní a investiční fond. Fond kulturních a sociálních potřeb může vytvářet pouze taková školská právnická osoba, která je zřizována ministerstvem, krajem, obcí či dobrovolnými svazky obcí.³⁷

Organizační složky státu

Zákon č. 219/ 2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, upravuje způsob a podmínky hospodaření organizačních složek státu s majetkem ČR, dále pak vystupování státu v právních vztazích, zřízení, postavení a zánik organizačních složek státu.³⁸

Mezi organizační složky státu spadají jednotlivá ministerstva, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky a další zařízení, o kterých to určí zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.³⁹

Organizační složky státu jsou povinny účelně hospodařit s majetkem státu, o který pečují, udržují jej a popřípadě, pokud to charakter majetku umožňuje, zlepšují jeho stav. Organizační složky státu výhradně hospodaří s prostředky státního rozpočtu. Obecně můžeme říci, že příjmy a výdaje státního rozpočtu jsou příjmy a výdaji organizační složky státu a musí odpovídat předmětu činností, které jsou uvedeny ve zřizovací listině organizační složky státu. Dále mohou využívat i mimorozpočtové zdroje, kterými jsou finance z fondů organizační jednotky, zisk z hospodářské činnosti a peněžité dary.⁴⁰

Vyšší územní samosprávné celky

Termín vyšší územní samosprávné celky lze rovněž nahradit termínem kraj. Zákon definuje kraj jako územní společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu v rozsahu stanoveném zákonem a s potřebami kraje.⁴¹ V České republice existuje od roku 2000 celkem 14 vyšších územních celků. Na úroveň kraje je postaveno také město Praha.

³⁶ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 16. 4. 2009*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. práce - mzdy - pojištění. s. 192. ISBN 978-80-7263-530-6.

³⁷ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 31. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

³⁸ Tamtéž, s. 32.

³⁹ Tamtéž, s. 33.

⁴⁰ Tamtéž, s. 34 – 36.

⁴¹ ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html).

Kraje jako takové se řídí zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů. Přenesenou působnost kraje zajišťuje krajský úřad, který je podřízen příslušným ministerstvům podle druhu státní správy. Kraj se ve svém hospodaření řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.⁴²

Státní fondy

Každý z následně uvedených fondů zřizuje zákon, který odpovídá názvu fondu (např. Státní fond rozvoje a bydlení se zřizuje zákonem č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje a bydlení). Následuje výčet současných státních fondů: Státní fond životního prostředí, Státní fond kultury, Státní fond na podporu kinematografie, Státní zemědělský intervenční fond, Fond národního majetku, Pozemkový fond České republiky, Fond dětí a mládeže (k 1. 1. 2005 zrušen), Státní fond dopravní a Státní fond rozvoje.⁴³

Do výčtu neziskových organizací řadí zákon o daních z příjmů rovněž i subjekty, o nichž to stanoví zvláštní zákon. Jde především o zvláštní zákony: o České televizi a Českém rozhlasu, o obcích a o profesních komorách.⁴⁴

⁴² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 44-46. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁴³ Tamtéž, s. 46 – 49.

⁴⁴ Tamtéž.

2 Příspěvkové organizace

I přesto, že příspěvkové organizace patří do skupiny neziskových organizací, nebyly do první kapitoly zařazeny záměrně. Důvod takového odlišení je, že mateřské školy, které jsou předmětem práce, jsou příspěvkovými organizacemi. Proto je příspěvkovým organizacím věnována celá jedna kapitola.

V této kapitole bude nejprve krátce pojednáno o státních příspěvkových organizacích a poté o příspěvkových organizacích zřízenými územními samosprávnými celky, o kterých bude psáno podrobněji, jelikož tento typ příspěvkových organizací jsou i mateřské školy. Závěr této kapitoly bude patřit mateřským školám jakožto příspěvkovým organizacím, jejichž zřizovatelem je obec.

Příspěvkové organizace, jak už bylo zmíněno výše, řadíme do skupiny neziskových organizací. Můžeme tedy říci, že příspěvkové organizace jsou organizace, které nevznikly za účelem zisku. Zřizovateli příspěvkových organizací mohou být buď organizační složky státu, nebo územně samosprávné celky – obce, kraje.

2. 1 Státní příspěvková organizace

Adámková⁴⁵ definuje státní příspěvkové organizace jako právnické osoby hospodařící s majetkem státu, který jim byl svěřen k plnění svých funkcí či souvislostí s těmito funkcemi, případně k zajišťování veřejně prospěšných činností. Stěžejním právním dokumentem pro státní příspěvkové organizace je zákon č. 219/2000 Sb., o majetku státu a č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

Jak už vychází z názvu podkapitoly, zřizovatelem státní příspěvkové organizace je stát. Státní příspěvková organizace se zřizuje zřizovací listinou a zaniká dnem, který je stanovený v rozhodnutí o jejím zrušení. Vznik, zánik, ale i veškeré změny související se státní příspěvkovou organizací oznamuje ministerstvo ve Věstníku a Ústředním věstníku České republiky.⁴⁶

2. 1. 1 Financování státní příspěvkové organizace

Hlavní činnost státní příspěvkové organizace bývá zpravidla přesně definována ve zřizovací listině, popřípadě ji popisuje příslušný zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Svou činnost může příslušná organizace provádět zdarma nebo za úplatu. Krom

⁴⁵ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 151. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

⁴⁶ Tamtéž.

takto získaných financí hospodaří příspěvková organizace s penězi ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem.⁴⁷

Dalšími velmi významnými finančními zdroji, se kterými je příspěvková organizace nucena hospodařit, jsou finanční dary fyzických a právnických osob, peněžní prostředky získané z rozpočtů územních samosprávných celků a z rozpočtu Evropské unie. Rovněž nakládá s financemi získanými z fondů ať už svých, státních anebo z Národního fondu.⁴⁸

Hospodaření příspěvkové organizace zřízené organizační složkou státu se řídí jejím rozpočtem, který může zahrnovat pouze náklady a výnosy související se službami, které jsou předmětem hlavní činnosti. Tento rozpočet musí být sestaven jako vyrovnaný. Příspěvková organizace je povinna plnit určené úkoly co nejhospodárněji a dodržet stanovené vztahy ke státnímu rozpočtu. Své finanční prostředky může použít jen k účelům, na které jsou určeny (např. ke krytí potřeb organizace, na zajištění nerušeného chodu organizace aj.). Hospodářský výsledek příspěvkové organizace tvoří výsledek hospodaření z hlavní činnosti organizace a zisk vytvořený z jiné činnosti po zdanění.⁴⁹ Pokud dojde v průběhu roku k neočekávaným situacím a je zřejmé, že hospodářský výsledek skončí ztrátou, musí příspěvková organizace podniknout takové kroky, aby zajistila jeho vyrovnaní.⁵⁰ Organizace má několik možností jak takovou ztrátu uhradit. První z nich je poskytnout tuto úhradu z rezervního fondu organizace a druhou možností je úhrada z rozpočtu zřizovatele.⁵¹

Jak už bylo zmíněno výše v textu, státní příspěvková organizace si může vytvářet peněžní fondy. Nejčastěji jde o tyto fondy: rezervní fond tvořící se ke zlepšení hospodářského výsledku, fond reprodukce majetku, který je tvořen z veškerých úkonů spojených s hmotným a nehmotným majetkem. Dále pak fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb, ze kterého lze poskytovat půjčky, peněžní dary a příspěvky na penzijní či životní pojištění.⁵²

⁴⁷ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 37 - 38. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 152. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

⁵⁰ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 39. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁵¹ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 153. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

⁵² Tamtéž.

2. 2 Příspěvkové organizace územně samosprávných celků

I přesto, že v současné době existuje již možnost zřídit v resortu školství nový typ právnické osoby, tzv. školskou právnickou osobu, bývají školy a školská zařízení zřizovány jako příspěvkové organizace územně samosprávných celků.⁵³

Příspěvkové organizace územně samosprávných celků (dále jen ÚSC), jsou takové organizace, jež zřizuje příslušný kraj nebo obec. Veškeré úkony týkající se vzniku, změny či zániku příspěvkové organizace ÚSC mají ve své kompetenci výhradně zastupitelstva obce/kraje v samostatné působnosti. Vznik příspěvkové organizace je podmíněn vydáním zřizovací listiny a zapsáním organizace do obchodního rejstříku. V případě škol a školských zařízení musí být také proveden zápis do školského rejstříku. Obsah zřizovací listiny ustanoven v § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.⁵⁴

Zákon povoluje příspěvkovým organizacím ÚSC provozovat tzv. doplňkovou činnost, která by měla plynule navazovat na činnost hlavní. Hlavní cíl doplňkové činnosti bývá spatřován v hospodárném využití majetku i lidských zdrojů. Z podstaty věci vyplývá, že plnění takové doplňkové činnosti nesmí narušit hlavní poslání příspěvkové organizace ÚSC. Rozsah jak hlavní, tak i doplňkové činnosti je rovněž uveden ve zřizovací listině.⁵⁵

2. 2. 1 Financování příspěvkových organizací územně samosprávných celků

V činnostech týkajících se hospodaření příspěvkových organizací ÚSC se tyto organizace řídí zejména zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a rozhodnutím příslušných orgánů zřizovatele. Tedy rozhodnutím rady či zastupitelstva.

Příspěvkové organizace hospodaří s majetkem jím svěřeným zřizovatelem tak, jak je ustanoveno ve zřizovací listině. Na rozdíl od státních příspěvkových organizací smí však příspěvková organizace ÚSC nabývat svůj vlastní majetek a hospodařit s ním. V případě, že dojde ke zrušení příspěvkové organizace na základě rozhodnutí zřizovatele, přechází veškerý majetek dnem zániku na přebírající organizaci či na zřizovatele.

Příspěvkové organizace ÚSC jsou jediným typem právnické osoby, který může územně samosprávný celek zřídit anebo založit a který má k těmto samosprávným celkům

⁵³ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 139. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

⁵⁴ Tamtéž, s. 139, 140.

⁵⁵ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 41. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

rozpočtový vztah.⁵⁶ V praxi to znamená, „že finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele nejsou příspěvkové organizaci poskytovány smlouvou podle občanského nebo obchodního zákoníku, ale rozhodnutím zřizovatele o výši příspěvku.“⁵⁷

Příspěvková organizace nakládá s finančními prostředky, které získala z vlastní činnosti, tj. jak z aktivit činnosti hlavní, tak z aktivit činnosti doplňkové, a s peněžními prostředky získanými z rozpočtu zřizovatele. Zřizovatel poskytuje organizaci finanční příspěvky především na provoz. Příspěvková organizace ÚSC má právo nakládat s financemi vlastních fondů. Dalšími příjmy příspěvkové organizace jsou peněžní dary od fyzických a právnických osob, příspěvky poskytnuté Národním fondem a dotace plynoucí ze zahraničí.⁵⁸

Jak už bylo zmíněno výše v textu, má příspěvková organizace plné právo na doplňkové aktivity činěné za úplatu. Pokud při této činnosti vytváří organizace zisk, musí jej, dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, využít ve prospěch činnosti hlavní. Výjimkou je pouze rozhodnutí zřizovatele, že s přebytkovými financemi může naložit jiným způsobem, než jak přikazuje zákon. Realizace doplňkové činnosti je velmi širokospektrá. Nejčastěji doplňkovou činnost provozují, především školy a školská zařízení, v oblasti stravování. Ale lze realizovat prakticky cokoli: realitní činnost, ubytovací služby, pořádání kurzů, školení, lektorské činnosti, provoz sportovních aktivit aj. Vždy však záleží na povolení zřizovatele organizace.⁵⁹

2. 2. 2 Peněžní fondy příspěvkových organizací

Pro účely svého hospodaření mohou příspěvkové organizace, stejně jako státní příspěvkové organizace zřizovat peněžní fondy.⁶⁰ Pro činnost příspěvkové organizace jsou takové fondy významným nástrojem, s jejichž pomocí lze za určitých podmínek manipulovat s hospodářským výsledkem organizace.⁶¹ Zákon jim ukládá právo na zřízení těchto fondů:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,

⁵⁶ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 140 - 141. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2

⁵⁷ Tamtéž, s. 140.

⁵⁸ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 41. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů*. 2000. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=250~2F2000&rpp=15#seznam>.

⁶¹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 42. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

- fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond – je tvořen především z dobrého výsledku hospodaření na základě schválení zřizovatele. Zdrojem financí rezervního fondu mohou být rovněž i dary. Fond bývá zpravidla využíván k dalšímu rozvoji své činnosti, k úhradě ztráty z předešlých let, k překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady organizace a se souhlasem zřizovatele rovněž i k posílení svého investičního fondu.⁶²

Investiční fond – je vytvářen k financování investičních potřeb organizace. Zdroje financování tohoto fondu jsou rozmanité. Jejich přesný výčet je obsažen v § 31 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Investiční fond se především používá k financování investičních výdajů, půjček či úvěrů, finance z tohoto fondu mohou přispět k opravám majetku organizace či mohou obohatit rozpočet zřizovatele, pokud takový odvod zřizovatel uložil.⁶³

Fond odměn – zdrojem jsou především nevyčerpané mzdové prostředky, na něž má organizace nárok dle mzdových předpisů na příslušný rok. Tento fond je tvořen zejména ze zlepšeného hospodářského výsledku organizace. Organizaci slouží pro odměny zaměstnancům a ke krytí překročení vyplacených prostředků na platy.⁶⁴

Fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) – jak už napovídá název je tento fond zřizován příspěvkovými organizacemi k zajištění kulturních, sociálních a dalších potřeb svých zaměstnanců.⁶⁵ Tento fond je jako jediný z předešlého výčtu fondů řízen samostatnou vyhláškou Ministerstva financí ČR.⁶⁶ Zdroje financování FKSP jsou příjmy ze státního rozpočtu a „...příděly ve výši 2% ročního objemu zúčtovaného na platy, odměny apod.,...“⁶⁷ Organizace fond využívají na poskytnutí příspěvků na rekreaci, kulturu, stravování a jiné účely.⁶⁸

Mezi příspěvkové organizace byla na základě novely zákona č. 564/2003 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, od ledna 2003 zařazena předškolní a školská zařízení a školy. Tato novela znamenala velký zlom v dosavadním právním postavení škol. Touto

⁶² ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů*. 2000. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=250~2F2000&rpp=15#seznam>.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 144. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 41. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁶⁷ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009, s. 144. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

⁶⁸ Tamtéž.

novelou bylo uloženo krajům a obcím, aby od ledna 2003 změnilly právní subjektivitu předškolním zařízením, školám a školským zařízením a staly se tak jejich zřizovateli. Jedinou možnou právní formou byla tak příspěvková organizace. Výše zmíněná novela byla následně zrušena novým školským zákonem z roku 2004.⁶⁹

2. 3 Mateřské školy

Mateřské školy mají v naší republice dlouholetou tradici. Součástí školské soustavy se staly v roce 1948. U nás jsou MŠ považovány za jakýsi doplněk rodinné výchovy. Významnou úlohou mateřských škol je určitý podíl na socializaci dítěte a zároveň i pomoc dítěti vyrovnat rozdíly způsobené různým kulturním a sociálním zázemím v rodinách. Ve své podstatě mateřské školy připravují dítě na vstup do základní školy a to především vhodnými metodami, které jsou přiměřené věku dítěte.⁷⁰

V legislativě je předškolní vzdělávání obsaženo zejména v § 33 a následující zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), který stanovuje cíle a organizaci předškolního vzdělávání. S předškolním vzděláváním souvisí také vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve které jsou zahrnuty veškeré podrobnosti o podmínkách provozu mateřské školy a její organizaci.⁷¹

Mateřské školy jako instituce mohou fungovat jako samostatná školská zařízení nebo jako součást jiných školských zařízení. Z podstaty věci je zřejmé, že mateřské školy spadají do resortu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (vztahuje se na ně školský zákon) a vznikají zápisem do školského rejstříku.⁷²

2. 3. 1 Organizace mateřských škol

Institucionální předškolní vzdělávání není povinné, ovšem děti, které mají v následujícím roce nastoupit povinnou školní docházku, jsou do mateřských škol přijímány přednostně. Pokud je však naplněna kapacita třídy, vzniká zřizovateli povinnost zajistit

⁶⁹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 43 - 44. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.

⁷⁰ JŮVA, Vladimír. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001, s. 106. ISBN 8085931958.

⁷¹ Vzdělávání v ČR: Předškolní vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. ©2011 - 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/obecne-informace-2>.

⁷² Equal/MOPPS/Aperio/*Souhrnná zpráva s využitím výsledků Komplexního průzkumu institucionální péče o děti a další závislé osoby a řešerši*. 2006. s. 2. Dostupné z: www.aperio.cz/data/1/EQUAL_MOPPS_APERIO_souhrnna%2520zprava_08_06.

tomuto dítěti náhradní mateřskou školu. Předškolní vzdělávání se u nás realizuje především v mateřských školách, přičemž rozlišujeme čtyři druhy mateřských škol – veřejné, které zřizuje kraj, obec nebo svazek obcí, církevní, zřizující církev nebo náboženská společnost, soukromé, které zřizují fyzické či právnické osoby a nyní nově i firemní mateřské školy. Předškolní vzdělávání lze realizovat také v přípravných třídách škol základních.⁷³ Současně můžeme mateřské školy rozdělit podle právní subjektivity na školské právnické osoby, příspěvkové organizace anebo na právnické osoby dle zvláštních předpisů. Pro účely této práce budou blíže specifikovány mateřské školy veřejné.⁷⁴

Mateřské školy navštěvují především děti od tří do šesti let věku, ale mohou ji navštěvovat i děti starší, kterým byl doporučen odklad povinné školní docházky. Do MŠ jsou děti přijímány na základě písemných žádostí zákonných zástupců. O přijetí dítěte do MŠ rozhoduje ředitel instituce, který může dítěti stanovit i zkušební pobyt v mateřské školce. Délka tohoto pobytu nesmí přesáhnout dobu tří měsíců. Ředitel může rozhodnout o přijetí dítěte také v průběhu školního roku, který je v mateřských školách stanoven od 1. září do 31. srpna následujícího roku.⁷⁵

Předškolní vzdělávání má tři ročníky. V první ročníku se vzdělávají děti, které v příslušném roce dosáhly 4 let, druhý ročník je realizovaný pro děti, které v daném školním roce dovršily věkovou hranici 5 let a nakonec třetí ročník, ten je pro děti předškolního věku, tedy pro ty, které dosáhnou 6 let, anebo pro děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Zákon ovšem povoluje, aby do jedné třídy byly zařazeny děti různého věku, tzv. smíšené třídy. Minimální a maximální počty dětí ve třídách mateřských škol jsou definovány vyhláškou č. 14/2005 Sb. v § 2.⁷⁶

Ze zákona lze zřizovat mateřské školy jak s celodenním, tak i polodenním provozem. Zákon dokonce povoluje zřizovat mateřské školy internátního typu. Mateřské školy s celodenním provozem jsou zřizovány až na dvanáct hodin denně, MŠ s polodenním provozem pak pouze na 6,5 hodiny denně. Mateřské školy internátního typu zajišťují dětem péči na 24 hodin.⁷⁷

V dnešní době se zvyšuje počet dětí, které navštěvují mateřskou školu pouze na půl dne. Předpokládanou příčinou je nejspíše změna zákona o sociální podpoře, který podmiňuje

⁷³ Vzdělávání v ČR: Předškolní vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. ©2011 - 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/obecne-informace-2>.

⁷⁴ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 16. 4. 2009*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. práce - mzdy - pojištění. s. 77. ISBN 978-80-7263-530-6.

⁷⁵ Tamtéž, s. 484, 485.

⁷⁶ Tamtéž, s. 484.

⁷⁷ Tamtéž.

nárok rodičů na sociální příspěvek pobytem dítěte v mateřské škole maximálně na 4 hodiny denně. Vyučovacím jazykem je český jazyk, přičemž Ministerstvo školství může udělit instituci výjimku, kdy určité předměty mohou být vyučovány v cizím jazyce.⁷⁸

2. 3. 2 Financování veřejných mateřských škol

Mateřské školy získávají finanční prostředky z dotací ze státního rozpočtu, od zřizovatele, dále pak z vlastních příjmů, případně od jiných osob.

Z prostředků státního rozpočtu jsou financovány mzdové výdaje a náklady, které vyplývají z pracovněprávních vztahů. Dále pak výdaje spojené s výukou zdravotně handicapovaných dětí, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a rovněž i výdaje na činnosti přímo související s rozvojem škol a kvalitou vzdělání. Tento obsah výdajů krytých z prostředků státního rozpočtu byl novelou č. 49/2009 Sb., rozšířen o výdaje sloužící k zajištění vzdělání u jiné osoby. V případě mateřských škol se jedná o výuku plavání, kdy se děti jezdí učit plavat na plavecké bazény. Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou poskytovány dle skutečného počtu dětí uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok. Jedná se o tzv. republikové normativy. Jejich prostřednictvím provádí MŠMT rozpis rozpočtu pro krajské a obecní školství. Krajský úřad obdržené republikové normativy následně přerozdělí na jednotlivé školy a školská zařízení. Nyní už hovoříme o tzv. krajských normativech.⁷⁹

Komentář ke školskému zákonu hovoří o krajských normativech jako o výši výdajů, které připadají na jednotku výkonu. Stanovení výše těchto normativů spadá do kompetencí krajských úřadů. Přitom jednotkou výkonu se rozumí jedno dítě, ubytovaný, lůžko, třída aj. Součástí normativů jsou příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí. Při stanovení krajských normativů vychází krajský úřad z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v kraji, z rámcových vzdělávacích programů, z naplněnosti tříd aj. Při stanovování výše normativů je krajský úřad vázaný vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativech. Výše krajských normativů se v každém kraji liší dle podmínek a potřeb kraje. Finanční příspěvky od zřizovatele jsou poskytovány na provoz instituce, kterou zřizuje. Novelou školského zákona, provedena zákonem č. 383/2005 Sb., nastala školám povinnost dokazovat daným orgánům veřejné správy rozboru hospodaření s peněžními

⁷⁸ Equal/MOPPS/Aperio/Souhrnná zpráva s využitím výsledků Komplexního průzkumu institucionální péče o děti a další závislé osoby a řešerši. 2006. s. 3.

Dostupné z: www.aperio.cz/data/1/EQUAL_MOPPS_APERIO_souhrnna%2520zprava_08_06.

⁷⁹ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a provádějící předpisy s komentářem: k 16. 4. 2009.* 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. práce - mzdy - pojištění. s. 225 - 231. ISBN 978-80-7263-530-6.

prostředky, které škola získala ze státního rozpočtu. Smyslem takového dokazování je daným orgánům veřejné správy poskytnout podklady pro zpracování a vyhodnocení jejich vlastních rozborů hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu.⁸⁰

Předškolní vzdělávání může být poskytováno za úplatu. Výše tohoto poplatku však nesmí přesáhnout polovinu neinvestičních nákladů, které instituce vynaloží na jedno dítě. Výši úplaty má povinnost stanovit ředitel školy pro všechny děti příslušné mateřské školy stejnou, v případě, že dítě navštěvuje MŠ pouze na 4 hodiny, je ředitel školy povinný výši úplaty vzhledem k této skutečnosti upravit. Výše poplatku bývá stanovena zpravidla na jeden školní rok. O případném snížení nebo prominutí úplaty z důvodu sociálního znevýhodnění opět rozhoduje ředitel školy. Poslední ročník mateřské školy je již poskytován bezúplatně.⁸¹

Kromě financí ze státního rozpočtu, od zřizovatele a doplňkové činnosti, mohou školy získávat peněžní prostředky také prostřednictvím soukromých firem, podnikatelů, ale také dotací, grantů a jiných individuálních způsobů financování. O těchto dalších možnostech pojednává následující kapitola.

⁸⁰ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 16. 4. 2009*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. práce - mzdy - pojištění. s. 225 - 231. ISBN 978-80-7263-530-6.

⁸¹ Equal/MOPPS/Aperio/*Souhrnná zpráva s využitím výsledků Komplexního průzkumu institucionální péče o děti a další závislé osoby a řešerši*. 2006. s. 5.
Dostupné z: www.aperio.cz/data/1/EQUAL_MOPPS_APERIO_souhrnna%2520zprava_08_06.

3 Fundraising

Při vyslovení slova fundraising mnoho lidí napadne jeho laická definice „získávání finančních prostředků pro neziskové organizace“. Ano, ve své podstatě se jedná o získávání financí, ale fundraising je v hloubky věci činnost složitá a náročná. O určitý způsob fundraisingu se snaží v současnosti bezmála každá nezisková organizace, tedy i mateřské školy. Ředitelé mají zpravidla snahu získat finanční prostředky od soukromých firem či podnikatelů na různé herní prvky či vybavení školních tříd a zahrad. K fundraisingu směřuje také rozhovor v empirické části, proto je obsahem práce i kapitola pojednávající o fundraisingu.

3.1 Výklad pojmu

Definice pojmu fundraising není v žádné publikaci jednotná. Lze říci, že co autor, to jiná definice. Jediné co mají všichni autoři společné je původ slova fundraising a fakt, že fundraisingem něco získáváme. Slovo fundraising pochází z angličtiny a je složeno ze dvou výrazů. Ze slova – *fund* – *zásoba, rezerva*, a *to raise* – *zřídit, opatřit*.

Šobáňová⁸² ve své publikaci uvádí, že na fundraising může být nahlíženo ze dvou pohledů. V prvním případě jako na systematickou činnost, která má za výsledek získání zejména finančních prostředků na činnost organizace. S touto definicí fundraisingu se ztotožňuje také Bergerová v publikaci Fundraising pro školy. Rovněž lze na fundraising pohlížet jako na určitou vědu o tom, jak druhé motivovat k dobrým skutkům, přesvědčit je, že peníze nejsou všechno a dát jim možnost darovat svůj čas, zájem anebo důvěru.

Šobáňová fundraising definuje jako proces, v rámci kterého organizace získávají dárce, kteří finančně či materiálně podporují její činnost. Ze zahraničních definic je vhodná pro srovnání definice americké asociace „Sdružení fundraisingových odborníků“ (AFP), která ve svém slovníku „AFP fundraisingový slovník online“ definuje fundraising jako zvyšování majetku a financí z různých zdrojů pro podporu organizace nebo konkrétního projektu.⁸³

⁸² ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 7 - 8. ISBN 978-807-3687-502

⁸³ The AFP Fundraising Dictionary Online. *Association of Fundraising Professionals* [online]. ©1996 - 2003 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: www.afpnet.org/files/.../AFP_Dictionary_A-Z_final_6-9-03.pdf.

3. 2 Osoba fundraisera

Fundraiserem bývá označován člověk, který se zabývá fundraisingem.⁸⁴ Fundraisery můžeme vybírat jak z řad profesionálů, tak i z řad dobrovolníků. Hlavním kritériem odlišnosti mezi profesionálem a dobrovolníkem je čas, který fundraisingu věnuje.

Pro fundraisera profesionála je fundraising zaměstnáním a samozřejmostí, že si svou práci nechá zaplatit. Usilovně pracuje na tom, aby své dárce znal co nejlépe. Shromažďuje informace jak z pracovního, tak i z osobního života dárce, které pak napomáhají k vytvoření přesné nabídky odpovídající dárčovým potřebám. Z podstaty věci je zřejmé, že každý profesionální fundraiser má svůj vlastní osobitý styl. I přesto, že této práci profesionál věnuje většinu svého času, má kvalitní fundraiser úspěšnost pouze 5 – 10 procent.⁸⁵

Oproti tomu dobrovolníci pracují spíše s radostí, chutí pomoci a motivaci nevidí ve finančním ohodnocení, nýbrž v pocitu zadostiučinění. Z tohoto důvodu si organizace jako taková může dovolit mít několik fundraiserů dobrovolníků, což je opět velké pozitivum. Každý z dobrovolníků má odlišné zájmy, pohybuje se v jiné oblasti a v jiných společenských vrstvách, čímž může oslovit větší množství dárců než je tomu u profesionálů. U dobrovolníka existuje také určitá jistota, že jim na organizaci nějakým způsobem záleží. Negativa jsou u fundraiserů dobrovolníků spatřována především v tom, že se bojí dělat fundraising, nemusí být dostatečně znalí v této činnosti a rovněž se zde nenachází systém kontroly, kolik financí fundraiser získal. Fundraiserem dobrovolníkem se může stát v podstatě kdokoli. Nejčastěji jsou v publikacích uváděny skupiny lidí, které je dobré pro svůj fundraisingový tým získat. Jsou to především studenti, důchodci, cizinci, ale také zajímavé osobnosti, vědci a odborníci.⁸⁶

Na půdě neziskové organizace jsou potřebné obě skupiny fundraiserů, protože se velmi dobře navzájem doplňují.⁸⁷

Požadavky neziskových organizací na osobu fundraisera jsou náročné a různorodé. Každý totiž vyžaduje něco jiného. Nejčastěji se od fundraisera očekávají dovednosti jako je komunikativnost, umění plánovat, kreativně myslet, být proaktivní, umět vyjednávat,

⁸⁴ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiralix, 2011. s. 15. ISBN 978-80-903015-8-0.

⁸⁵ ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 68 - 69. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6.

⁸⁶ ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 63 - 64. ISBN 978-807-3687-502.

⁸⁷ Tamtéž, s. 64.

v neposlední řadě reprezentovat a jiné další. V podstatě záleží na zaměstnavateli, jaké schopnosti a dovednosti by měl jeho fundraiser mít.⁸⁸

„České neziskové organizace od fundraisera očekávají, že bude stratégem a manažerem fundraisingu, výkonnou silou pro realizaci fundraisingu v celém jeho rozsahu a ještě navíc pečlivým úředníkem. Zatímco v zahraničí je úspěšný fundraiser především manažerem, který fundraisingové procesy organizuje.“⁸⁹

V české škole se fundraiserem chtě – nechtě stává ředitel školy nebo školského zařízení. Důvodem není fakt, že by neměl co na práci, ale české školství nedisponuje finančními prostředky na práci fundraisera.

3.3 Fundraisingové zdroje

Fundraisingovými zdroji rozumíme určitý okruh dárců, kteří mohou organizaci určitým způsobem přispět. Potencionální dárci se vyskytují kdekoli, záleží jen na dobrém fundraiserovi kolik jich dokáže pro potřeby organizace získat. Šobáňová⁹⁰ ve své publikaci dělí okruh dárců na tyto skupiny:

- nadace a nadační fondy,
- individuální dárci a veřejnost,
- podnikatelé, podniky a obchodní společnosti,
- stát a státní správa,
- občanská sdružení, církve a ostatní nevýdělečné organizace.

Nadace a nadační fondy

Nadace poskytují grantovou podporu z úroků ze svého majetku a z jim poskytovaných darů. Tato povinnost jim plyne ze zákona o nadacích a nadačních fondech. V České republice se během několika málo let vytvořila poměrně hustá nadační síť tvořena přibližně 1 400 subjekty, která představuje stabilní a dlouhodobě fungující prostředí podpory. Bohužel nejsou u nás nadace bohaté, tudíž disponují jen s minimálním nadačním jměním nebo se sponzorskými dary, které ihned po obdržení přerozdělují na potřebné účely.⁹¹ Nadačním jměním se rozumí základní kapitál nadací, díky němuž nadace dosahují svých cílů. Výše nadačního jmění je tvořena peněžními prostředky, cennými papíry, movitými a nemovitými

⁸⁸ ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 63 - 64. ISBN 978-807-3687-502.

⁸⁹ Tamtéž, 60.

⁹⁰ Tamtéž, s. 31.

⁹¹ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiralis, 2011. s.53 - 55. ISBN 978-80-903015-8-0.

věcmi a dalšími majetkovými a nemajetkovými hodnotami splňující předpoklad trvalého výnosu.⁹²

Podpora nadací a nadačních fondů je širokospektrá a zaměřuje se i na školy. Školy získávají finanční příspěvky zejména na materiální vybavení škol. Mohou však obdržet i finance vztahující se k vzdělávacímu procesu, vzdělávání pedagogů či na pobytové zájezdy. Mezi nejznámější nadace podporující i mateřské školy na našem území patří Nadace ČEZ.⁹³ Během své několikaleté působnosti podpořila tato nadace několik stovek projektů. Z poměrně široké škály nabízených projektů se k mateřským školám vztahují projekty: Oranžová hřiště, Oranžové schody a Oranžová učebna.⁹⁴

Podnikatelé a podniky

Podpora komerčními subjekty je velmi významným finančním zdrojem pro neziskové organizace. Důležité vždycky je, aby měla organizace firmám za jejich příspěvek co nabídnout. Mnohé organizace se domnívají, že nemohou nabídnout nic. Ovšem opak je pravdou. Mnohdy jen stačí, že organizace vyvěsí reklamu podporující firmy nebo posílí dobré jméno firmy ve svém okolí.⁹⁵

V současné době se velké a střední podniky zabývají pojmem „společenská odpovědnost firem“. Jedná se o dobrovolný závazek podniků a podnikatelů chovat se odpovědně k okolí, ve kterém podnikají. Dnes se tento závazek stává jakousi etickou normou a předmětem této činnosti je podpora veřejně prospěšných činností.⁹⁶

Podniky a podnikatelé nemusí organizace podporovat pouze finančně, i když je to pro ně nejjednodušší a daňově výhodné. (Fyzické osoby si dle zákona o daních z příjmu mohou ze základu daně odečíst až 10 %, právnické osoby pouze 5 %.⁹⁷) Mnohdy ale postačí dobrovolná práce zaměstnanců, služby dané firmy zdarma, či alespoň za snížené náklady.⁹⁸

⁹² Nadační jmění: Co je to nadační jmění. *ADRA* [online]. ©2012 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/profil-a-historie-nadace/nadacni-jmeni>.

⁹³ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiral, 2011. s.53 - 55. ISBN 978-80-903015-8-0.

⁹⁴ Podpořené projekty. *Nadace ČEZ: Přinášíme energii do vašeho života* [online]. ©2013 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/cs/projekty.html>.

⁹⁵ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiral, 2011. s.57 - 61. ISBN 978-80-903015-8-0.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. „o daních z příjmu“. In: *Sbírka zákonů*. 1992. §15, §20. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

⁹⁸ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiral, 2011. s.57 - 61. ISBN 978-80-903015-8-0.

Stát a státní správa

Finanční příspěvky z veřejných zdrojů jsou poskytovány formou dotací či grantů a to na třech úrovních veřejné správy – obce, kraje a ministerstva. Důležité však je rozlišovat rozdíly mezi pojmy dotace a grant. Dotace je určitá finanční podpora z veřejných rozpočtů bez přesného účelu použití. Oproti tomu grant je rovněž finanční podpora, ale ta už je přesně přidělena na určitý, předem daný, projekt.⁹⁹ Příspěvky jsou využitelné jak na drobné několika tisícové projekty, tak na rozsáhlé záměry v řádu milionů.¹⁰⁰

Díky mnohdy nízkým obecním rozpočtům bývá finanční podpora obcí velmi malá. Pohybuje se v řádu tisíců až desetitisíců. Granty a dotace bývají poskytovány na oživení činností podporované instituce či na obohacení života dané lokality – volný čas dětí a mládeže, kultura, životní prostředí aj. Podpora obcí bývá zpravidla opakující se.¹⁰¹

Krajská podpora je již z hlediska financí významnější. Hlavním kritériem pro udělení grantu nebo dotace z kraje je soulad záměru organizace s plánem rozvoje kraje. Projekty realizované s podporou krajských dotací jsou dlouhodobé. Tomu odpovídá i náročnost projektu – zvyšují se požadavky na tvorbu projektové žádosti, na realizaci projektu a na jeho administrativu.¹⁰²

Finanční příspěvky z ministerstev jsou spíše jednorázové anebo se jimi řeší aktuální případy. Orientace dané neziskové organizace odpovídá určitému ministerskému resortu, kde mohou organizace žádat dotace. Stejně jako u krajů, tak i zde se žadatelé setkávají s velkou náročností projektu. Do veřejných zdrojů lze zařadit i evropské veřejné zdroje. Organizace si může zažádat o finanční příspěvky z různých evropských fondů. Takové příspěvky se pohybují až v řádech milionů. Opět jim předchází vysoká náročnost vypracovaných projektů. Školy a školská zařízení tuto podporu využívají velmi často. O finanční příspěvky z mezinárodních fondů nemohou žádat mateřské školy sami, pouze prostřednictvím zřizovatele.¹⁰³

Individuální dárci

Zpravidla jde o osoby organizaci blízké a známé a jsou pro ni velmi významným fundraisingový zdroj. Soukromé osoby mají zpravidla k organizaci určitý citový vztah

⁹⁹ ABZ.cz: slovník cizích slov - on-line hledání [online]. ©2005 - 2006 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>.

¹⁰⁰ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiralis, 2011. s. 49 - 54. ISBN 978-80-903015-8-0.

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Tamtéž.

a jejich finanční podpora bývá většinou malá, ale může se stát i pravidelnou. Každoročně přispívají malou částkou.¹⁰⁴

Občanská sdružení, církve

Sami jsou neziskovými organizacemi, které sami často žádají o podporu. Podpora je pro ně věcí dobrovolnou, přesto se uskutečňuje velmi často. Většinou se jedná o věcné dary nebo malé finanční podpory. Církve podporují spíše organizace nábožensky zaměřené. Velmi zřídka podpoří například nějakou sportovní organizaci.¹⁰⁵

3. 4 Fundraisingové metody

Laicky řečeno jde o to, jak získat peníze. Stejně jako v jiných odvětvích vědy, tak i fundraising má své metody a techniky. Většina fundraiserů dobrovolníků zná a praktikuje pouze osobní práci s dárcem. Jedná se o metodu sice velmi účelnou, avšak pro širokospektré potřeby neziskového sektoru přináší tato metoda pouze omezené množství finančních příspěvků.¹⁰⁶ Šobánková ve své publikaci „Fundraising“ dělí metody fundraisingu na tři skupiny:

- 1) individuální práce s dárcem
- 2) grantové žádosti a projekty
- 3) fundraising na místní úrovni.

Individuální práci s dárcem a ke grantovým žádostem a projektům byla věnována předchozí kapitola týkající se fundraisingových zdrojů. Fundraiseři individuálně pracují s dárci v případech, kdy žádají příspěvky či sponzorské dary u firem a podniků, nadací a nadačních fondů či u občanských sdružení. Grantové žádosti a projekty využívají organizace při žádostech o finanční příspěvky v oblasti státní správy a samosprávy.¹⁰⁷

Pro potřeby této diplomové práce týkající se především mateřských škol je důležité se zaměřit na fundraising na místní úrovni.

¹⁰⁴ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiralis, 2011. s. 63. ISBN 978-80-903015-8-0.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 45. ISBN 978-807-3687-502.

¹⁰⁷ Tamtéž.

3. 4. 1 Fundraisingové techniky

Téměř každá pořádaná akce neziskové organizace jí může přinést finanční přínos. Ještě před tím, než bude akce pořádaná, je nutné, aby si pořadatelé definovali jasný cíl. Zda se chtějí danou aktivitou pouze zviditelnit, získat co největší množství finančních prostředků, anebo zaujmout vlivné obyvatele města či vesnice.

Většinou jde o akce velice rozmanité - počínaje výstavou přes sportovní akce až třeba k plesu. Všechny tyto akce mají společné jediné a to, že očekávají od cílové skupiny aktivní účast a ochotu finančně podpořit danou organizaci. Cílem pořádané akce však není pouze vybrat od účastníků peníze, ale od organizace se očekává, že jim za poskytnuté finanční dary nabídne určitou odměnu. A taková odměna může být opět různorodá. Může se jednat pouze o zábavu, zkušenost, ale také o zážitek, malý věcný dárek či pocit vděku.¹⁰⁸

Poláčková¹⁰⁹ rozlišuje následující fundraisingové techniky takto:

- veřejná sbírka,
- přímé oslovování poštou,
- inzerce,
- členské příspěvky,
- dotovaná akce,
- prodej
- a nakonec závěť

Nyní následuje charakteristika jednotlivých technik. Cíl zařazení jednotlivých fundraisingových technik do struktury práce je spatřován v širokospektrých možnostech jakým způsobem mohou ředitelé mateřských škol získat finance pro své instituce.

Veřejná sbírka

Je velice oblíbeným, efektivním a častým způsobem, jak získat finanční příspěvky od místní komunity a rozlišujeme tři základní formy veřejné sbírky – návštěva domácností, oslovení lidí na ulici a prostřednictvím vhodně umístěných pokladniček.

- a) **Návštěva domácností** – pro tuto alternativu veřejné sbírky je nutné, aby si pořadatel zvolil příhodou lokalitu. Jeho výběr ovlivňuje spousta kritérií, jako je struktura obyvatel, přístup do domácností, existence jiných neziskových organizací aj. Klíčem

¹⁰⁸ ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 25 - 40. ISBN 978-807-3687-502.

¹⁰⁹ POLAČKOVÁ, Zuzana. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, s. 25-27. ISBN 80-7178-694-2.

k úspěchu jsou také vhodně vybraní a komunikativní dobrovolníci, kteří budou domácnosti navštěvovat. Při tomto typu veřejné sbírky je efektivnější, když dobrovolníci navštíví domácnost opakovaně. Při prvním setkání zapůjčí obyvatelům domácnosti propagační materiály obsahující všechny potřebné informace a při dalším setkání si buď vyzvednou materiály zpět, nebo přijmou finanční příspěvek.

- b) **Oslovení lidí na ulici** – stejně tak jako u předchozího typu veřejné sbírky, tak i zde je potřeba vytipovat vhodnou lokalitu, kde se pohybuje velké množství lidí (obchodní centra, náměstí, nádraží). Důležité je i vystihnout čas, kdy budou dobrovolníci lidi oslovovat (ráno při cestě do zaměstnání, při sportovních kláních apod.). V neposlední řadě jsou opět důležití proškolení dobrovolníci, od kterých se vyžaduje komunikativnost, rychlá reakce a nadšení pro danou věc.
- c) **Sbírka prostřednictvím pokladniček** - v tomto případě se jedná o sbírku, kdy lidé vhazují finance do pokladniček umístěných na veřejných místech (nádražní, letištní haly). Dobré je umístit pokladničky na místa, kde lidé platí. V porovnání s předchozími dvěma alternativami veřejné sbírky se tento typ ukazuje jako neefektivní.¹¹⁰

V dnešní době se stávají čím dál více oblíbené a společností uznávané tzv. dárcovské SMS. Jelikož ale vedení mateřských škol takovou formu veřejné sbírky nepraktikují, nebyla charakteristika této možnosti do práce zahrnuta.

Přímé oslovení poštou – direct mail

V podstatě jde o přímé oslovení potenciálních dárců dopisem, který je adresovaný na konkrétní osobu, firmu či organizaci. V současné době se jedná o jednu s nejpoužívanějších technik fundraisingu v České republice. Šobáňová¹¹¹ ve své publikaci uvádí, že až 50 % organizací tuto techniku využívá i přesto, že je finančně nákladná. Tento typ fundraisingové techniky může organizaci zajistit dlouhodobé finanční příjmy.

¹¹⁰ POLAČKOVÁ, Zuzana. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, s. 25-27. ISBN 80-7178-694-2.

¹¹¹ ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 49. ISBN 978-807-3687-502.

Polovinou úspěchu je jasně definovaný obsah samotného dopisu. Příjemci z něj musí být jasné na koho nebo na co vlastně přispívá. V direct mailu se velmi často objevuje emotivní podtext.¹¹²

Tímto způsobem lze oslovit prakticky kohokoli. Ať to jsou skupiny lidí, kteří již organizaci znají, nebo i náhodně zvolení obyvatelé.¹¹³

Inzerce

Využitelnost inzerce může být dvojitá. První z možností je způsob jak získat finanční příspěvky, druhou z možností je umocnit efektivitu jiných technik fundraisingu. Inzerce se velmi často uveřejňuje v médiích, čímž osloví velké množství potencionálních dárců. Častá využitelnost inzerátu je v krizových situacích, kdy lidé soucítí s oběťmi pohromy a chtějí jim alespoň nějakým způsobem pomoci. Inzerát jim možnost pomoci nabídne. V případě, že organizace bude chtít využít pomoci obyvatelstva na regionální úrovni pomocí inzerátu, neuveřejní inzerci v celostátních médiích, ale ve zpravodaji obce, webových stránkách či na kabelové televizi.¹¹⁴

Charakteristikou inzerátů je jasnost, stručnost a výstižnost. Existují tři způsoby oslovení veřejnosti inzerátem.¹¹⁵

- a) **přímo** – v textu inzerce je jasně definovaná žádost o finanční příspěvek s uvedením čísla bankovního účtu, kam mohou dárci finance zasílat.
- b) **nepřímo** – organizace pomocí inzerce získá kontakty na dobrovolníky a lidi, kterým jsou cíle a smysl organizace sympatické. Získané kontakty může organizace využít pro jiné fundraisingové techniky.
- c) **s dlouhodobou perspektivou** – tento typ oslovení velmi často využívají organizace, které nejsou ve společnosti či v okolí známé. Získávají si tak postupně důvěru veřejnosti a vytváří si ve společnosti jméno. Jejich inzerce tak obsahuje pouze kontakt, webové stránky či cíle organizace.

Členské příspěvky

Členství osoby v dané organizaci je považováno za efektivní prostředek zapojení veřejnosti do činnosti organizace a podpory jejích cílů. Určitý počet členů je pro danou

¹¹² ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 48, 49. ISBN 978-807-3687-502.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ POLAČKOVÁ, Zuzana. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, s. 30. ISBN 80-7178-694-2.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 30, 31.

organizaci jakousi „vizitkou“ budící důvěru u sponzorů. Poláčková¹¹⁶ uvádí tři hlavní důvody, proč je dobré budovat členskou základnu:

- a) **závazek** – schéma členství ukazuje efektivní způsob, jak všem, kteří organizaci nějakým způsobem podpořili, vytvořit pocit spoluodpovědnosti za jistou organizaci.
- b) **zapojení** – členství nabízí určitý mechanismus, přes který má každý člen možnost ovlivnit chod a fungování organizace.
- c) **peníze** – členství v organizaci bývá zpravidla nějakým způsobem zpoplatněno. Tyto malé finanční obnosy bývají označovány shodným názvem „členské příspěvky“. Pro organizaci představují pravidelný příjem.

Dotovaná akce

Dotovanou akcí není myšlena akce, která obdržela finanční dotaci z veřejných institucí. Výstižnější pojmenování je tzv. akce dotovaných výkonů.

V podstatě jde o běžné sportovní, kulturní či společenské akce a aktivity s tím rozdílem, že účastník za každou jednotku, ve které se měří výkon účastníka, získává od svých fanoušků finanční obnos, který poté věnuje na veřejně prospěšnou činnost. Tyto akce mohou mít opravdu rozmanité zaměření (účastníci mohou plést dotované šály, vysázet dotovaný záhon mrkve aj.). Podstatné je, že je vždy vybrána aktivita, která je pro účastníka atraktivní nebo netypická. Tím se zvýší počet lidí, kteří jej budou dotovat.

Velká výhoda se skrývá v tom, že takové netypické aktivity často podporují lidé, kteří by to jinak neudělali. V zahraničí jsou dotované akce velice oblíbené a jedny z nejběžnějších fundraisingových aktivit. Nejznámější dotovanou zahraniční akcí je „Londýnský maraton“.¹¹⁷

Prodej

Prodej různých předmětů služeb je jeden z nejběžnějších způsobů, jak organizace získávají finance od členů místní komunity. V publikacích se nejčastěji objevuje pět možných prodejních aktivit.¹¹⁸

- a) **Prodej vlastních produktů, publikací a jiných aktivit** – organizace prodávají své vlastní zboží, kterým jsou nerůznější kalendáře, diáře, pera aj. Prodávané zboží nejen že přináší organizaci finanční obnos, ale rovněž plní funkci propagace organizace, jelikož na nich bývá zveřejněno logo organizace.

¹¹⁶ POLAČKOVÁ, Zuzana. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, s. 31. ISBN 80-7178-694-2.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 33, 34.

¹¹⁸ Tamtéž s. 35 – 38.

- b) **Second hand** – představuje způsob prodeje zboží získaného od různých dárců. Prodávat se dá prakticky cokoli – staré oblečení, hračky, knihy, domácí potřeby, zkrátka vše, co původní majitelé už nepotřebují. Za prodej získá organizace finanční příspěvek a další výhodou je i práce s dobrovolníky. Pro tento typ prodeje je velice důležité umístění kamenného obchodu. Musí být snadno dostupné jak pro zákazníky, tak i pro ty, co chtějí do obchodu zboží přinést.
- c) **Katalogový prodej** – jak už napovídá název, jde o prodej prostřednictvím katalogů. Tento způsob využívají především organizace, které se prodejem snaží pomáhat výrobcům z ekonomicky slabých zemí. Nabídka katalogů je opět rozmanitá. Nabízí se zde různé ruční práce žen z chudých venkovských oblastí, výrobny z orientálních zemí aj. Pro dobře fungující katalogový prodej je nutností zajistit kvalitu prodáváných výrobků.
- d) **Dražba** – jedná se o příležitostnou akci, která sympatizantům umožňuje podpořit aktivity organizace. Předmětem dražby obvykle bývá pouze nějaká symbolická věc, která nemá vysokou hodnotu (malůvka postiženého dítěte, ale i čin). V tomto případě se cení hlavně dobrý nápad. Není zábranou vydražit cihly na stavbu např. dětského centra aj. Jistotou úspěchu je kromě dobrého nápadu i schopný licitátor, který dokáže o koupi přesvědčit i ty návštěvníky akce, kteří o koupi původně ani nezvažovali.
- e) **Příležitostná akce** – nejčastěji jde o akce vztahující se k určitému ročnímu období – masopustní jarmarky, vánoční trhy, burzy aj. Společným znakem těchto akcí je zboží získané od různých dárců (hračky, knihy, doma připravené občerstvení, domácí výrobky atd.)

Závět'

U nás nepatří mezi časté fundraisingové techniky, avšak finanční příspěvky, které organizace formou závěti získá, jsou zpravidla vysoké.¹¹⁹

Poměrně rozsáhlou kapitolou o fundraisingu byly ukončeny možnosti financování, které mohou využívat nebo využívají mateřské školy v České republice. Následující kapitola se již nevztahuje k financování, ale do struktury práce byla zařazena z toho důvodu, že vybrané mateřské školy spadají do Regionu Podluží a úzce s tímto dobrovolným svazkem obcí spolupracují.

¹¹⁹ POLAČKOVÁ, Zuzana. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, s. 40. ISBN 80-7178-694-2.

4 Region Podluží

Mateřské školy, které jsou následně předmětem empirické části práce, mají své sídlo v obcích, jež jsou součástí dobrovolného svazku obcí s názvem Region Podluží. Proto se tato kapitola bude nejprve krátce zajímat o Region Podluží jako o neziskovou organizaci a v závěru kapitoly budou blíže charakterizovány tři dané obce, které jsou zřizovateli vybraných mateřských škol financujícími jejich provoz.

Region Podluží, jakožto dobrovolný svazek obcí, vznikl 2. 2. 1999 pod názvem Mikroregion Podluží se sídlem v obci Kostice. Nový dobrovolný svazek obcí byl registrován v rejstříku sdružení u Okresního soudu v Břeclavi. V závěru roku 2001 vstoupilo do Mikroregionu Podluží sedm obcí – Město Lanžhot, obec Kostice, obec Tvrdonice, obec Týnec, městys Moravská Nová Ves, obec Hrušky a obec Moravský Žižkov.

V polovině roku 2005 došlo k zásadním změnám týkajících se dobrovolného svazku obcí. Nejen, že se změnilo jméno svazku obcí z Mikroregionu Podluží na Region Podluží, ale změnilo se rovněž i sídlo Regionu a přibyli noví členové tohoto dobrovolného svazku obcí. Sídlem Regionu Podluží byl zvolen Městský úřad v Lanžhotě. Ke stávajícím členům Mikroregionu se přidalo dalších šest obcí – obec Lužice, obec Josefov a obec Dolní Bojanovice, obec Prušánky, obec Starý Poddvorov, obec Nový Poddvorov. V roce 2007 vstoupila do Regionu Podluží taky obec Ladná, která do roku 2006 byla součástí města Břeclav.

Region Podluží vystupuje jako samostatná právnická osoba, která za svou činnost odpovídá veškerým svým majetkem.¹²⁰

Hlavním cílem svazku obcí je zajištění jeho všestranného rozvoje s podmínkou zachování si identity. Region se ve svých stanovách zavázal, že:

- bude plně respektovat a naplňovat „Strategii rozvoje Regionu Podluží“,
- bude společně postupovat při předkládání požadavků vůči orgánům státní správy,
- bude koordinovat obecní územní plány a územní plánování v regionálním měřítku,
- rovněž bude koordinovat investiční a neinvestiční akce,
- bude chránit životní prostředí a členové svazku obcí budou společně postupovat při dosahování ekologické stability území,
- bude zajišťovat informovanost v oblasti dotační a projektové přípravy,

¹²⁰ Management, hospodaření, projekty, dokumenty. *Region Podluží* [online]. ©2009 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/dokumenty>.

- bude podporovat kulturu, společenské akce a rovněž bude podporovat uchování kulturního dědictví regionu,
- bude podporovat rozvoj vzdělanosti a sportu, zejména pak u dětí a mládeže,
- bude koordinovat aktivity v oblasti rozvoje cestovního ruchu a vinařství
- a v neposlední řadě se bude snažit o všestrannou propagaci Regionu.

Region Podluží má své vlastní orgány s přesně vymezenou působností. Mezi orgány dobrovolného svazku obcí se řadí předseda, místopředseda, manažer, dále pak mezi orgány patří rada starostů, členská schůze a revizní komise.¹²¹

4. 1 Financování Regionu Podluží

Region Podluží, jakožto nezisková organizace, hospodaří s majetkem v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Zdrojem financování Regionu Podluží jsou roční členské příspěvky, jejichž výši každoročně stanovuje Rada starostů. Ostatní zdroje příjmů tvoří dotace, dary, výnosy z aktivit Regionu, výnosy z akcií a výnosy z účasti svazku obcí na činnosti podnikatelských subjektů, popřípadě další zdroje.¹²²

Svazek obcí Region Podluží je účetní jednotkou a vede účetnictví v soustavě podvojného účetnictví. Pro samotné účetnictví a pro financování Regionu Podluží byla vydána vnitřní směrnice pod názvem „Vnitřní směrnice pro oblast účetnictví a finanční kontroly“, ve které jsou obsaženy všechny podstatné náležitosti vztahující se k účtování, majetku a financím.¹²³

O vypořádání výsledků hospodaření za jeden rok rozhoduje Členská schůze. Pokud výsledek hospodaření vykazuje zisk či ztrátu bude ztráta či zisk rozdělen mezi členské obce podle výše ročního členského příspěvku na daný rok. Rozdělený zisk uhradí Region Podluží členskými obcím a ztrátu uhradí členské obce Regionu Podluží nejpozději do 30 dnů po schválení účetní uzávěrky a závěrečného účtu, nejpozději do 1. 8. následujícího roku. Hospodaření Regionu Podluží podléhá, dle § 53 zákona č. 128/2000Sb., o obcích, každoroční kontrole auditorem.¹²⁴

¹²¹ Management, hospodaření, projekty, dokumenty. *Region Podluží* [online]. ©2009 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/dokumenty>.

¹²² Tamtéž.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž.

Jak už bylo uvedeno v úvodu kapitoly, pod Region Podluží spadá 14 obcí Břeclavska a Hodonínska. V následujících podkapitolách budou blíže popsány tři vybrané obce, ke kterým se bude vztahovat praktická část této diplomové práce. Jde o obce Hrušky, Tvrdonice a městys Moravská Nová Ves, které jsou zřizovateli vybraných mateřských škol.

4. 2 Obec Hrušky

Obec Hrušky je malá vesnice na jihu Moravy, ve vzdálenosti 8 km od města Břeclav, přibližně asi s patnácti sty obyvateli. Krajina v okolí obce je rovinná, místy zvlněná, a geomorfologicky spadá obec Hrušky do Dolnomoravského úvalu.¹²⁵ Od poloviny roku 2003 má obec Hrušky právo používat vlastní obecní znak, prapor a razítko.

Lze říci, že historie obce Hrušky není nikterak mladá. První písemná zmínka o obci sahá až do 14. století, konkrétně do roku 1369, kdy patřila pod týnecké panství. V 15. století patřily již Hrušky spolu s týneckým panstvím k panství břeclavskému, které v roce 1638 koupili Lichtenštejnové a vlastnili ji až do zániku patrimoniální správy, do roku 1848. Podléhat knížatům z Lichtenštejna bylo pro Hrušky velké štěstí, neboť právě Lichtenštejnové se v Hruškách zasloužili o rozvoj školství. Po zániku již výše zmíněné patrimoniální správy se obec na krátkých dvacet let začlenila do hejtmanství Hustopeče. Od roku 1868 do roku 1948 byla součástí okresu Hodonín a konečně roku 1949 spadly Hrušky pod nově vytvořený správní okres Břeclav. Na znamení vlastní správy disponovala obec svou vlastní pečeti. Do života obce Hrušky zasáhla výstavba železnice tzv. „Severní dráha císaře Ferdinanda“, která se stala na několik let zaměstnáním pro mnoho hrušeckých občanů. Železnice byla původně vystavěna v úseku Břeclav – Olomouc a slavnostně otevřena 1. 5. 1841. Zajímavostí je, že nádraží v Hruškách bylo zřízeno až v roce 1911, tedy celých 50 let po slavnostním otevření dráhy, a nacházelo se v místě vzdáleném od obce celé 2 km. Vytvoření zastávky v obci Hrušky je datováno až na rok 1926.¹²⁶ Do dnešní doby je železniční koridor velkou výhodou obce.

Dominantou obce, jak už tomu zpravidla bývá, je kostel sv. Bartoloměje z roku 1861 a zdobí jej zvon ze 17. století. Fakt, že Hrušky mají bohatou náboženskou tradici, dokazuje obrovské množství soch s náboženskou tematikou. V rámci obce je jich rozmístěno celkem šest s několika dalšími svatými kříži.

¹²⁵ Obec: O obci. *Obec Hrušky* [online]. ©2006, 19. 2. 2013 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/index.php?id=64>

¹²⁶ Obec: Historie. *Obec Hrušky* [online]. ©2006, 19. 2. 2013 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/index.php?id=13>.

Další významnou lokalitou, převážně tedy pro návštěvníky obce, je areál vinných sklepů. Vinařství v Hruškách navazuje na dlouholetou tradici. Příkladem toho jsou Moravské vinařské stezky, které obec protínají.¹²⁷ V obci se mimo jiné nachází i mateřská škola, základní škola, pro občany jsou k dispozici obchody s potravinami a spotřebním zbožím. V obci sídlí také obvodní lékař. Tato vybavenost obce láká především mladé lidi, kteří se v obci velmi často usadí a žijí zde. V poslední době se v Hruškách začala ve značné míře rozvíjet i turistika, která se vztahuje především k již výše zmíněnému vinařství.

4. 5 Městys Moravská Nová Ves

Moravská Nová Ves se řadí mezi největší obce Moravského Slovácka. Sousedí s již výše zmíněnou vesnicí Hrušky a s obcemi Týnec a Mikulčice. Stejně tak jako obec Hrušky, tak i Moravská Nová Ves leží v rovinaté krajině mezi městy Břeclav a Hodonín a protíná ji železniční trať vedoucí z Břeclavi do Přerova. Dolní okraj obce lemuje široké koryto řeky Moravy, za kterou se již rozprostírají lužní lesy. Ty jsou součástí biosférické rezervace Dolní Morava. Tímto označením ocenila organizace UNESCO kvalitu zdejšího přírodního prostředí.¹²⁸

První písemná zmínka o obci Moravská Nová Ves pochází již z konce 13. století, kdy byla součástí Břeclavského panství a spadala pod správu Lichtenštejnů. Počátkem 19. století byla povýšena na městečko. V té době ji obývalo bezmála na 2 400 obyvatel, jejichž hlavním zdrojem obživy bylo zemědělství, chov dobytka, koní a samozřejmě vinařství a vinohradnictví. I přes převažující zemědělskou výrobu měl v obci své zastání i průmysl. Nacházel se zde největší parní válcový mlýn v republice, pila, obrovská cihelna, mlékárna a i výroba ohýbaného nábytku a vinných sudů. Právo disponovat s názvem městys má obec od roku 2007.¹²⁹

Chloubou obce a její nejvýznamnější pamětihodností je kostel sv. Jakuba, jež z velké části financoval kníže Lichtenštejn. Kostel je bohatě vyzdoben a i jeho okolí je zkrášleno sochami svatých.

Moravská Nová Ves je jednou z největších vinařských obcí vinařské podoblasti Slovácka. Příčinou toho je skutečnost, že většinu katastru obce tvoří zemědělská krajina, z toho až 130 hektarů tvoří vinice. Obec registruje na 340 vinařů a 170 vinných sklepů, což

¹²⁷ Hrušky. *Region Podluží* [online]. ©2009 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/hrusky>.

¹²⁸ O městysi: Městys Moravská Nová Ves. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2010 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.mnves.cz/mestys/2-o-mestysi>.

¹²⁹ O městysi: Krátce z historie: Révu má obec i ve znaku. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2010 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.mnves.cz/mestys/2-o-mestysi>.

nejsou malá čísla. Z tohoto popisu je znatelné, že vinařství tvoří neoddělitelnou součást života obce spolu s folklorními tradicemi, které jsou obcí výrazně podporovány. Tamní vinař Lubomír Glos vyšlechtil na území obce dnes již známou odrůdu Cabernet Moravia, která je od roku 2001 zapsána ve Státní odrůdové knize. Tato odrůda má od roku 2007 v obci svůj památník. Z logiky věci vyplývá, že vinná réva se stala jedním ze symbolů obce a je součástí obecního znaku a praporu, které může obec rozhodnutím předsedy Poslanecké sněmovny ČR plně využívat.¹³⁰

Významným ukazatelem toho, že je Moravská Nová Ves vyspělou obcí je čtyřtřídní mateřská škola a základní škola, která má jak první, tak i druhý stupeň. Základní škola je spádovou školou pro obec Hrušky. Kapacita školy je bezmála 400 žáků. Součástí základní školy je nově vybudovaný sportovní areál na prestižní úrovni, který se stal obecní chloubou.

Pro seniory byl před 20 lety vybudovaný dům s pečovatelskou službou s 21 byty, které k pobytu využívají jak senioři z obce, tak i lidé z blízkého okolí.¹³¹

4. 6 Obec Tvrdonice

Rovněž i Tvrdonice jsou obcí, která je součástí Dolnomoravského úvalu a Vídeňské pánve. Krajina v okolí Tvrdonic je rovinatá, ovšem oproti obci Hrušky bohatá na vodní toky a plochy. Obcí protéká řeka Kyjovka, za obcí pak teče Morava a malé vodní toky s názvy Kostelnice a Svodnice. Součástí obce je chráněná přírodní rezervace Stiburkovská jezera, která se staly útočištěm pro vodní ptactvo. Dále jsou Tvrdonice dynamicky se rozvíjející obcí s asi 2 100 obyvateli.¹³²

První písemná zmínka o obci pochází z konce 13. století, kdy spolu s několika okolními vesnicemi náležely k Týneckému panství, později k panství Lichtenštejnskému. Za vlády Habsburské monarchie byly Tvrdonice dokonce povýšeny na městečko, což dnes již neplatí. Stejně tak jako všechny vesnice a města na území České republiky, tak i Tvrdonice zasáhly obě světové války, ve kterých zahynulo značné množství tvrdomských mužů. Za druhé světové války vysílala skupina Clay zprávy do Londýna.¹³³

¹³⁰ O městysi. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2010 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.mnves.cz/mestys/2-o-mestysi>.

¹³¹ Organizace městyse. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2010 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.mnves.cz/>.

¹³² *Tvrdonice: Příroda, dějiny a lidová kultura podlužácké obce*. 1. vyd. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1986. Vlastivědná knihovna moravská.

¹³³ Tamtéž.

V minulosti se obyvatelé Tvrdonic živilí hlavně zemědělstvím, rybolovem, chovem dobytka a samozřejmě, jak už tomu na jižní Moravě bývá, tak i vinařstvím, které jako jediné přetrvalo do dnešní doby.

Spousta lidí žijících v blízkém a i dalekém okolí má Tvrdonice podvědomě spojené s tzv. Tvrdonskými národopisnými slavnostmi, které jsou odborně nazývány jako „Podluží v písni a tanci Tvrdonice“. Slavnosti jsou každoročně pořádány o prvním červnovém víkendu a přilákají do Tvrdonic obrovskou masu lidí z širokého okolí. Pro pamětníky a milovníky lidových písní je známý také tvrdonský rodák Josef Severin.¹³⁴

V obci se nachází mateřská škola, první stupeň základní školy, kostel sv. Mikuláše a několik obchodů s potravinami. Dopravní obslužnost je v obci zajištěna autobusovou dopravou.¹³⁵

Charakteristika samotných mateřských škol je blíže popsána v empirické části této práce, v podkapitole s názvem: Výzkumný soubor šetření.

¹³⁴ *Tvrdonice: Příroda, dějiny a lidová kultura podlužácké obce*. 1. vyd. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1986. Vlastivědná knihovna moravská.

¹³⁵ Tamtéž.

5 Empirická část

Pro praktickou část byl zvolen kvalitativně orientovaný výzkum, který se jevil, vzhledem k tématu práce a jeho cílům, jako nejpříjemnější. Praktická část práce nemá za úkol potvrdit či vyvrátit určité hypotézy, které lze uplatnit všeobecně, ale jak uvádí profesor Chráska¹³⁶ ve své publikaci, kvalitativně orientované výzkumy připouští existenci více realit. Což je velmi výstižné a naprosto identické s cíly práce.

5.1 Cíl práce

Hlavním cílem empirické části práce je **analyzovat financování vybraných mateřských škol v daném regionu**. Každá z vybraných institucí má sídlo v jiné obci, je různě velká a navštěvuje ji různé množství dětí. Proto se budou lišit jak finanční příspěvky zaslané od zřizovatele a od státu v průběhu několika let, tak i další možnosti financování. Na základě tohoto faktu se nabízí další dílčí cíle.

- Porovnat výši finančních příspěvků jednotlivých mateřských škol v průběhu několika let od zřizovatele a krajského úřadu samostatně a následně provést komparaci finančních příspěvků mateřských škol od zřizovatele a krajského úřadu mezi sebou.

Každá z ředitelek dané mateřské školy má různé možnosti a praktikuje odlišné způsoby dalšího získávání peněžních prostředků pro svou vlastní mateřskou školu. Některé školy provozují doplňkovou činnost, jiné se spoléhají na sponzoring. Dalším dílčím cílem je tedy:

- analyzovat další způsoby získávání finančních prostředků vybraných mateřských škol

a následně

- navrhnout jiné, danou školou nevyužívané, ale u jiných škol úspěšné získávání finančních prostředků.

5.2 Formulace problému a otázek šetření

Problém šetření vychází ze samotného názvu této práce a lze jej definovat otázkou: **Jakým způsobem jsou financovány vybrané mateřské školy mající sídlo v regionu Podluží?**

¹³⁶ CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007. s. 32. ISBN 978-80-247-1369-4.

Na základě definovaného problému byla stanovena hlavní otázka šetření, která zní: Jaké možnosti financování využívají vybrané mateřské školy? Z této hlavní otázky byly následně vydefinovány dílčí otázky šetření:

DOŠ 1: V jaké výši se pohybují přijaté dotace z Krajského úřadu Jihomoravského kraje a zřizovatele mateřské školy?

DOŠ 2: Získávají mateřské školy dotace z fondů EU?

DOŠ 3: Získávají mateřské školy grant či dotaci od MŠMT, obce, kraje či jiných subjektů?

DOŠ 4: Využívají mateřské školy sponzoring?

DOŠ 5: Pořádají mateřské školy akce přinášející zisk?

DOŠ 6: Realizují mateřské školy doplňkovou činnost?

DOŠ 7: Jaké jiné způsoby financování mateřské školy využívají?

5.3 Metody sběru dat

Pro získání informací potřebných k dosažení vytyčených cílů práce byly využity dvě metody sběru dat.

5.3.1 Analýza sekundárních dat

Tato metoda byla vhodná pro získání konkrétních částek, které jsou přidělovány mateřským školám z krajského úřadu a od jejich zřizovatele. V rámci analýzy dat byly prostudovány výroční zprávy daných institucí a plány hospodaření mateřských škol devět let zpětně. Následně byla využita pouze data týkající se právě dotací z krajského úřadu a dotací od zřizovatele.

5.3.2 Rozhovor

Profesor Chráska¹³⁷ ve své publikaci diferuje rozhovor jako metody shromažďování dat, která spočívá v bezprostřední verbální konverzaci výzkumného pracovníka a respondenta. Pro získání potřebných informací byla vybrána forma polostrukturovaného rozhovoru, který je určitým kompromisem mezi strukturovaným rozhovorem, kdy výzkumný pracovník postupuje přesně podle předem formulovaných otázek, a nestrukturovaného rozhovoru, při němž existuje určitá volnost při kladení otázek a jejich pořadí. Respondentům se při polostrukturovaném rozhovoru nabízí k otázkám vždy několik možností odpovědí a požaduje

¹³⁷ CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007. s. 182, 183. ISBN 978-80-247-1369-4.

se od nich navíc vysvětlení nebo zdůvodnění. Hendl¹³⁸ takový typ rozhovoru označuje jako „Rozhovor pomocí návodu“.

Otázky sestaveného polostrukturovaného rozhovoru se týkají především fundraisingu a doplňkové činnosti (viz příloha č. 1). Polostrukturovaný rozhovor byl zvolen záměrně, jelikož informace týkající se sponzoringu a dalšího financování mateřské školy nikde neuvádí, tudíž je nelze získat jiným způsobem než rozhovorem s ředitelem instituce. Záznamy z realizovaných rozhovorů jsou uvedeny v příloze 2 – 4.

5. 4 Výzkumný soubor šetření

Jako způsob výběru výzkumného souboru šetření byl zvolen záměrný výběr s předem danou strukturou výběru. Prvním výběrovým parametrem se stala demografie výzkumného souboru. Již v samotném názvu práce je uvedeno, že středem zájmu jsou mateřské školy se svým sídlem v regionu Podluží. Dalším výběrovým parametrem se stala určitá účetní samostatnost. Ne všechny mateřské školy v regionu Podluží jsou samostatnými právníckými osobami a jejich účetnictví je vedeno spolu s účetnictvím tamní základní školy. Neopomenutelným parametrem byl i určitý subjektivní vztah k některým mateřským školám.

Pro účely výzkumného šetření práce byly nakonec z celkového počtu dvanácti mateřských škol vybrány tři mateřské školy. Konkrétně se jedná o Mateřskou školu Hrušky, Mateřskou školu v Moravské Nové Vsi a Mateřskou školu Tvrdonice. Následující text se bude zabývat stručnou charakteristikou vybraných vzorků šetření.

5. 4. 1 Mateřská škola Hrušky

V obci Hrušky byla mateřská škola jako instituce zřízena k 1. lednu 1950 a sídlila v budově místní národní školy. V době svého vzniku neměla škola žádný nábytek ani hračky. Vše se zařizovalo a získávalo až během provozu. I přes to všechno navštěvovalo mateřskou školu 36 dětí. Od svého počátku měla mateřská škola celodenní provoz s tím rozdílem, že původně děti chodily na oběd domů a odpoledne se vracely zpět do školy. Metodickým návodem pro výchovu dětí byla kniha J. A. Komenského „Informatorium školy mateřské“.¹³⁹

V místní škole nesídlila mateřská škola příliš dlouhou dobu. Již v říjnu roku 1954 byla mateřská škola přestěhována do domu zadaptovaného pro účely výchovy předškolních dětí. Až o deset let později zřídila obec ve sklepení školy kuchyň, ve které se vařilo i pro žáky tehdejší osmiletky.

¹³⁸ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. s. 174. ISBN 80-736-7040-2.

¹³⁹ Historie MŠ. *Obec Hrušky* [online]. ©2001 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/index.php?id=83>.

S výstavbou budovy mateřské školy, tak jak ji znají obyvatelé obce dnes, se začalo na jaře roku 1977. Do provozu byla uvedena o tři roky později. Nová mateřská škola má již dvě třídy s příslušným zázemím pro děti. Současně byla postavena i sociální budova s kuchyní, sklady a učitelským bytem. Součástí nové školy je i rozlehlá zahrada s průlezkami a pískovištěm. Kapacita školy byla stanovena na 70 dětí.¹⁴⁰

Od 1. ledna 2001 došlo ke změně právní formy, mateřská škola se stala příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je obec Hrušky, přičemž statutárním zástupcem je ředitelka mateřské školy.

Kapacita jedné třídy je sice pro 35 dětí, ale dle vyhlášky č. 14/2005 Sb. a její následnou novelizací, je dán maximální počet dětí ve třídě na 24, přičemž na základě školského zákona vydal zřizovatel pro MŠ výjimku, která zvyšuje počet dětí v jedné třídě na 28. V tomto školním roce je mateřská škola maximálně využívána, navštěvuje ji 56 dětí.¹⁴¹ I přesto však nemůže pojmout všechny děti předškolního věku v obci a rodiče jsou nuceni své potomky vozit do mateřských škol v okolí. Tento fakt vedl zřizovatele školy k rekonstrukci stávající budovy školky a v letních měsících tohoto roku by mělo dojít k přístavbě ještě jedné třídy pro dalších 28 dětí.

Instituce mateřské školy má celkem devět stálých zaměstnanců. Přímo s dětmi pracují tři učitelky a ředitelka školy, která zastává i činnost učitelky. Dále MŠ zaměstnává dvě uklízečky, tři kuchařky, které vaří a vydávají obědy nejen pro děti mateřské školy, ale také pro žáky a učitelky místní školy základní. Jelikož mateřskou školu navštěvují i děti s drobnými logopedickými vadami, dochází do MŠ jednou týdně logopedická preventistka, jakožto externí pracovník. Mezi externí pracovníky se řadí také účetní, které má ředitelka celkem dvě. Jednu v Břeclavi, která zpracovává mzdy, a druhou na obecním úřadě v Hruškách, která zpracovává provozní účty.¹⁴²

5. 4. 2 Mateřská škola Tvrdonice

Mateřská škola ve Tvrdonicích je instituce s celodenním provozem. V roce 2004 prošla celá škola rozsáhlou rekonstrukcí, ve které byla ke staré budově školy přistavena ještě jedna, úplně nová, budova.

Mateřská škola má tři prostorné třídy, z čehož dvě se nachází v nové přístavbě, která je s původní budovou propojena chodbou. V přístavbě se mimo tříd nachází také ředitelna,

¹⁴⁰ Hrušky, občané své obci: Školství, Mateřská škola. Podivín: Galerie, 1998. s. 138 – 140.

¹⁴¹ Informace o MŠ. Obec Hrušky [online]. ©2012 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/index.php?id=86>.

¹⁴² Tamtéž.

místnost pro učitelky a školnici. Díky dvěma vcelku velkým budovám obklopuje školu rozlehlá zahrada přizpůsobená k pobytu dětí. Je vybavena průlezkami, pískovištěm, domečkem a dalšími atrakcemi sloužícími ke hře a zábavě dětí.

Součástí školy je i školní jídelna zajišťující celodenní stravu pro děti mateřské školy, ale rovněž závodní stravování pro pracovníky škol a stravování pro seniory.

I přes svou docela velkou rozlohu zaměstnává mateřská škola pouze devět zaměstnanců, z čehož šest tvoří pedagogické pracovníce včetně ředitelky školy plnící i funkci učitelky. Dále pak jen jednu školnici, kuchařku a vedoucí stravování. Ve školním roce 2012/2013 navštěvuje mateřskou školu na 75 dětí.

Závěrem roku 2002 se mateřská škola stala příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je obec Tvrdonice. Při svém provozu škola spolupracuje nejen s rodiči a se zřizovatelem, ale také se Svazem dobrovolných hasičů a s místní knihovnou.¹⁴³

5. 4. 3 Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves

Mateřská škola v Moravské Nové Vsi je z vybraných mateřských škol kapacitně a rozlohou největší. Jedná se o čtyřtřídní instituci pro 112 dětí. Budova mateřské školy má tři podlaží, ve kterých jsou nejen třídy s šatnami a hygienickými místnostmi, ale také kancelářský blok se sborovnou, ředitelnou a kanceláří účetní.

Součástí budovy je i školní jídelna s kuchyní, v níž se kromě dětí a zaměstnanců MŠ stravují i žáci a zaměstnanci tamní školy základní. Kuchyně zajišťuje možnost stravování i pro veřejnost. V bezprostřední blízkosti budovy je rozsáhlá zahrada s pískovišti, průlezkami, skluzavkami a dalším vybavením pro pohybové aktivity dětí.

K datu 1. 11. 2002 se stala mateřská škola příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Městys Moravská Nová Ves.

V tomto školním roce navštěvuje mateřskou školu celkem 96 dětí ve věku od 2,5 do 7 let v každé třídě. Tudíž se jedná o smíšené třídy. Mateřská škola má celkem 18 zaměstnanců. Z toho osm pedagogických pracovníků, včetně ředitelky školy, která plní i funkci učitelky. Dále pak škola zaměstnává dvě uklízečky, vedoucí školní jídelny, pět kuchařek, topiče a údržbáře.¹⁴⁴ V roce 2010 přijala ředitelka školy na zkrácený úvazek účetní. Do té doby bylo účetnictví spravováno zaměstnanci úřadu městyse.

¹⁴³ MŠ TVRDONICE. *Školní vzdělávací program*. Tvrdonice, 2010.

¹⁴⁴ Mateřská škola "Sluníčko" Moravská Nová Ves. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mnves.cz/organizace-mestyse/16-materska-skola>.

5. 5 Organizace a průběh vlastního šetření

Na základě záměrného výběru byly vybrány tři výše zmíněné a blíže charakterizované instituce předškolního vzdělávání. Počátkem měsíce října 2012 byly tyto tři mateřské školy kontaktovány elektronickou poštou. V této zprávě bylo vedení mateřských škol nejprve seznámeno s důvodem, proč jsou oslovováni a s cílem práce. V závěru byli dotázáni na možné osobní setkání. V následujících sedmi dnech na e-mailovou zprávu odpovědělo vedení MŠ Hrušky a MŠ Moravské Nové Vsi, kde byly navrženy možné termíny schůzek. Vedení Mateřské školy Tvrdonice na prvotní e-mailovou zprávu neodpovědělo vůbec.

První setkání s ředitelkou MŠ v Hruškách proběhlo asi v polovině měsíce října 2012 v ředitelně mateřské školy. Díky prvotnímu kontaktnímu e-mailu paní ředitelka věděla, jaký je cíl návštěvy a měla přichystané všechny podklady týkající se financování Mateřské školy v Hruškách. Prvotní osobní setkání trvalo přibližně jednu hodinu, během níž bylo vyčerpávajícím způsobem vysvětleno celé hospodaření školy.

S ředitelkou Mateřské školy v Moravské Nové Vsi proběhlo setkání počátkem listopadu 2012 opět v ředitelně mateřské školy. I přes informace zaslané v e-mailové zprávě nevěděla ředitelka školy, co je po ní vlastně žádáno, a výsledkem čtyřhodinové návštěvy se stal pouze příslib, že na počátku roku 2013 budou požadované výroční zprávy účetní školy připraveny.

Během listopadu 2012 bylo, na základě rozhovoru s vedoucí práce, rozhodnuto zařadit do výzkumného šetření rozhovor, jehož otázky budou směřovat výhradně k fundraisingu a doplňkové činnosti. Důvodem zařazení rozhovoru byl i fakt, že ve výročních zprávách škol nejsou uvedeny informace o získaných grantech, dotacích či sponzorských darech. Proto byl sestaven polostrukturovaný rozhovor týkající se fundraisingu a doplňkové činnosti (viz příloha č. 1) a v únoru 2013 byla telefonicky kontaktována nejprve ředitelka MŠ Hrušky a následně poté ředitelka MŠ Moravská Nová Ves a MŠ Tvrdonice. Na základě žádosti byl všem ředitelkám rozhovor zaslán e-mailovou zprávou, aby se na odpovědi mohly dopředu připravit.

Počátkem března proběhlo setkání s ředitelkou MŠ Hrušky za účelem získání informací pomocí rozhovoru. Se souhlasem ředitelky byl celý rozhovor nahráván na diktafon. Samotné interview trvalo necelých deset minut a bylo ovlivněno nedostatkem času ředitelky. Bezprostředně poté byl záznam z diktafonu doslovně přepsán do písemné podoby (viz příloha č. 2).

V nadcházejícím týdnu proběhlo setkání s ředitelkou MŠ Moravská Nová Ves, kde byla kromě rozhovoru získána i dříve slíbená data z výročních zpráv. I setkání s ředitelkou mateřské školy bylo ovlivněno nedostatkem jejího času. Ale i přesto trval rozhovor více než 20 minut a rovněž byl zaznamenávaný na diktafon. V tomto případě měla ředitelka odpovědi předem připraveny a písemně vypsány. Záznam interviu byl doslovně přepsán do písemné podoby (viz příloha č. 3).

Vedení MŠ Tvrdonice přislíbilo schůzku týž týden jako ředitelka z Moravské Nové Vsi, ovšem nemoc paní ředitelky společné setkání zhatila a schůzka pak proběhla v polovině měsíce března v ředitelně Mateřské školy ve Tvrdonicích. Jelikož šlo o úplně první setkání s vedením této mateřské školy, nejprve byla ředitelka seznámena s tématem a cílem práce a následně bylo vysvětleno, jaké materiály a informace jsou od ní požadovány. Dotace přicházející do MŠ z krajského úřadu Jihomoravského kraje a dotace od zřizovatele byly ředitelkou školy nadiktovány z účetních materiálů a informace o hospodaření školy byly podány vyčerpávajícím způsobem. Tyto údaje byly písemně zaznamenány. Poté následoval rozhovor vztahující se k fundraisingu a doplňkové činnosti. Interview netrvalo dlouho, pouhých 5 minut. Celý rozhovor byl opět doslovně přepsán do písemné podoby (viz příloha č. 4).

Při zpětném ohlednutí na všechna setkání týkajících se získávání potřebných dat a údajů, byl největším problémem čas. Shodnout se s volným časem ředitelek mateřských škol byl opravdu tvrdý oříšek. Tudíž skoro většinou byla setkání domlouvána i dva týdny předem. Nicméně v naprosté většině se jednalo o maximální vstřícnost z obou stran.

6 Vyhodnocení přijatých dotací ve vybraných mateřských školách

V této podkapitole budou blíže analyzována a následně interpretována data týkající se přijatých dotací od zřizovatele a od Krajského úřadu Jihomoravského kraje, která byla získána z výročních zpráv a účetních materiálů vybraných mateřských škol. Nejprve bude na jednotlivé školy nahlíženo samostatně a následně získané výsledky každé školy budou porovnány mezi sebou.

6.1 Přijaté dotace – MŠ Hrušky

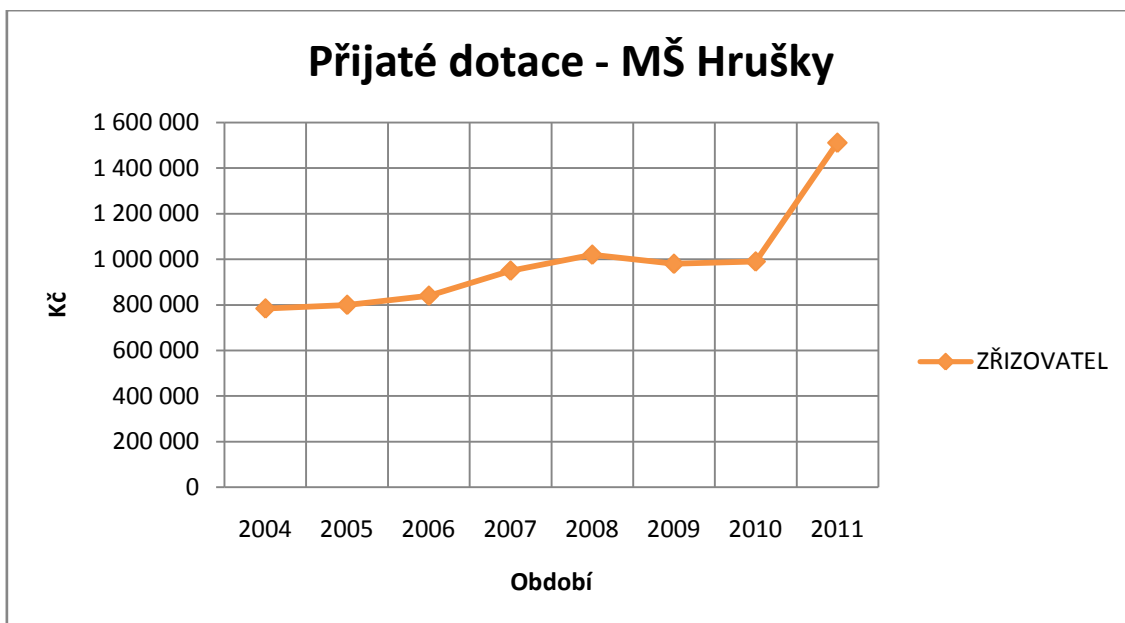
Dotace přijaté jak od zřizovatele, tak i od krajského úřadu jsou analyzovány od roku 2004, kdy naše republika vstoupila do Evropské unie, čímž se zřizovateli naskytla další z možností, kde lze získat pro školy peníze, a rozbor končí rokem 2011, jelikož v době, kdy byly informace o přijatých dotacích získány, ještě účetní školy neměly uzavřené účetní období. V případě dotací plynoucích do mateřské školy od zřizovatele, kterým je v tomto případě obec Hrušky, je ještě nutné podotknout, že na podzim roku 2010 proběhly komunální volby do zastupitelstev obcí a v obci Hrušky došlo ke změně vedení obce Hrušky.

Období	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zřizovatel/tis. Kč	784	800	840	950	1 020	980	990	1 511
Krajský úřad JmK/tis. Kč	1 563	1 393	1 493	1 651	1 774	2 270	2 336	2 333

Tabulka č. 1: Přehled přijatých dotací od zřizovatele a krajského úřadu v období let 2004 - 2011

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

V závislosti na datech z tabulky č. 1 jsou následně vytvořeny tři grafická znázornění výše přijatých dotací. První graf je zaměřený pouze na dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy, druhý graf znázorňuje výši přijatých finančních příspěvků od krajského úřadu a ve třetím grafu jsou obě tyto přijaté dotace vzájemně porovnávány.

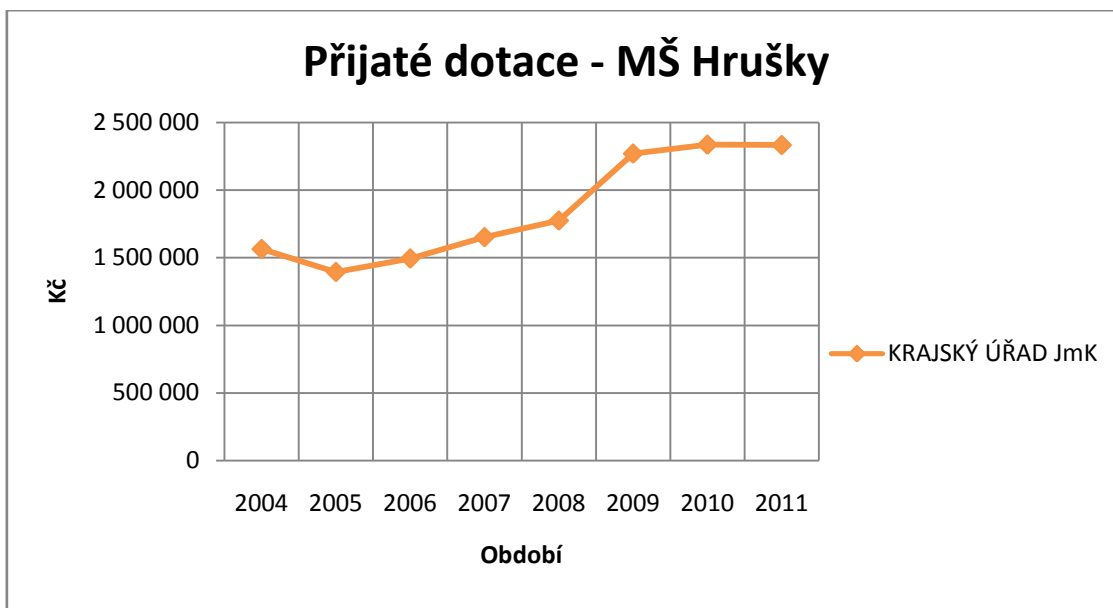
Graf č. 1: Dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy v Hruškách v letech 2004 - 2011

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Na základě křivky v grafu č. 1 je zřejmé, že mezi léty 2004 – 2006 došlo pouze k velmi malému růstu přijatých finančních prostředků. Od roku 2007 je již spatřován mnohem větší nárůst, který ihned v následujícím roce kulminoval, a v roce 2009 dotace od zřizovatele opět klesají. Avšak ne o mnoho, jedná se pouze o desítky tisíc. Klíčový zlom nastal v roce 2011, kdy dotace přijaté od zřizovatele rapidně stouply z jednoho milionu korun na neuvěřitelnou částku dosahující 1,5 milionu Kč. Příčinou takového rapidního růstu je pravděpodobně změna ve vedení obce.

Až na několik malých poklesů lze křivku grafu č. 1 označit za pozvolně stoupající, na konci analyzovaných dat rapidně stoupající. Růst křivky plně odpovídá neustálému zdražování energií a čím dál více nákladnějšímu provozu takové instituce.

Graf č. 2 je zaměřen pouze na finanční příspěvky, které plynou do mateřské školy z krajského úřadu Jihomoravského kraje. Tyto dotace jsou poskytovány převážně na platy pedagogických pracovníků a na ostatní neinvestiční náklady spojené s pojistným a fondem sociálních a kulturních potřeb.

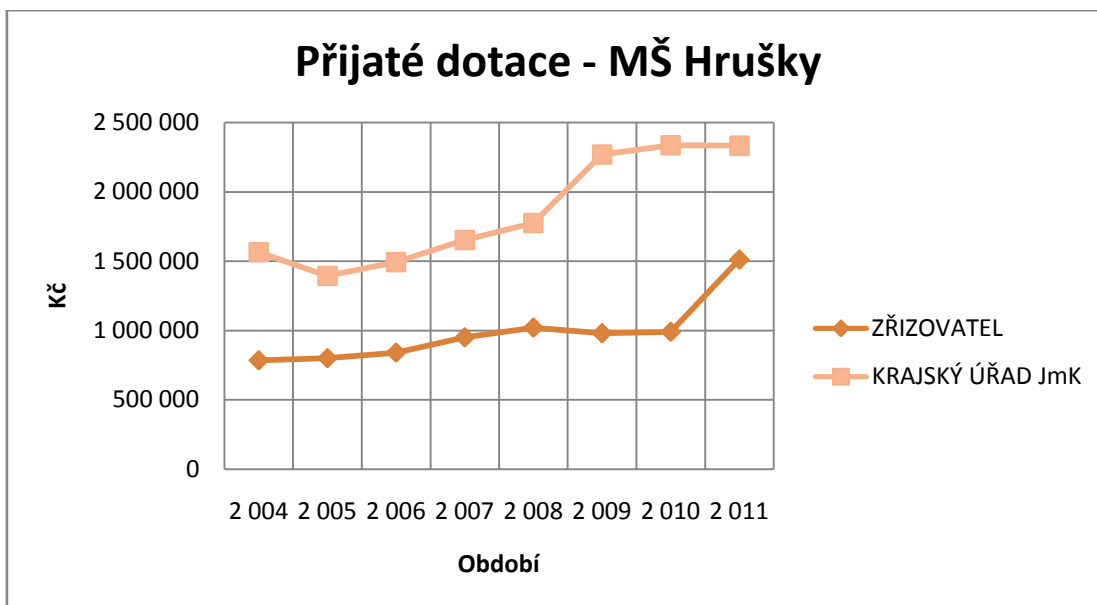
Graf č. 2: Dotace přijaté z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2004 - 2011

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

I z křivky grafu č. 2, která mapuje přijaté finanční příspěvky z krajského úřadu, lze spatřovat pozvolný nárůst přijatých dotací až do roku 2009, kdy přijaté dotace náhle vzrostly přibližně o půl milionu korun. Poté opět nastala doba pozvolného stoupání.

Pouze na počátku mnou analyzovaného období je vidět náhlý pokles týkající se asi dvou set tisíc, který však byl během následujících dvou let opět dorovnán. Důsledek takového poklesu mi není zcela jasný, jelikož mi z rozhovoru s ředitelkou instituce vyplynulo, že již bezmála deset let zpětně má ve třídách plný možný počet dětí, tedy 28 dětí v každé ze dvou tříd, a přijímány jsou děti většinou k celodennímu pobytu v mateřské škole.

Následující graf č. 3 analyzuje společně jak dotace přijaté od zřizovatele, tak i dotace přijaté z krajského úřadu. Z podstaty věci je zcela jasné, že v případě komparace výše přijatých dotací, budou násobně vyšší peněžní příspěvky přijaté od krajského úřadu. Od roku 2004 až do roku 2008 je rozdíl přijatých peněžních prostředků nižší než jeden milion korun. V průměru se tento rozdíl pohybuje kolem 600 tis. Kč. V letech 2009 a 2010 se tento rozdíl zvyšuje a to až dvojnásobně. Nicméně na konci analyzovaného období je rozdíl v přijatých dotacích opět nižší než jeden milion korun.

Graf č. 3: Komparace finančních příspěvků přijatých od zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2004 – 2011.

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Z výše znázorněných grafů vyplývá, že i když obec Hrušky není obcí nikterak velkou, poskytuje jako zřizovatel mateřské škole nemalé finanční příspěvky. Štědrost zřizovatele se odráží na moderním vybavení celé mateřské školy, které by si bez tak vysokých dotací od zřizovatele nemohlo vedení školy dovolit.

6. 2 Přijaté dotace – MŠ Tvrdonice

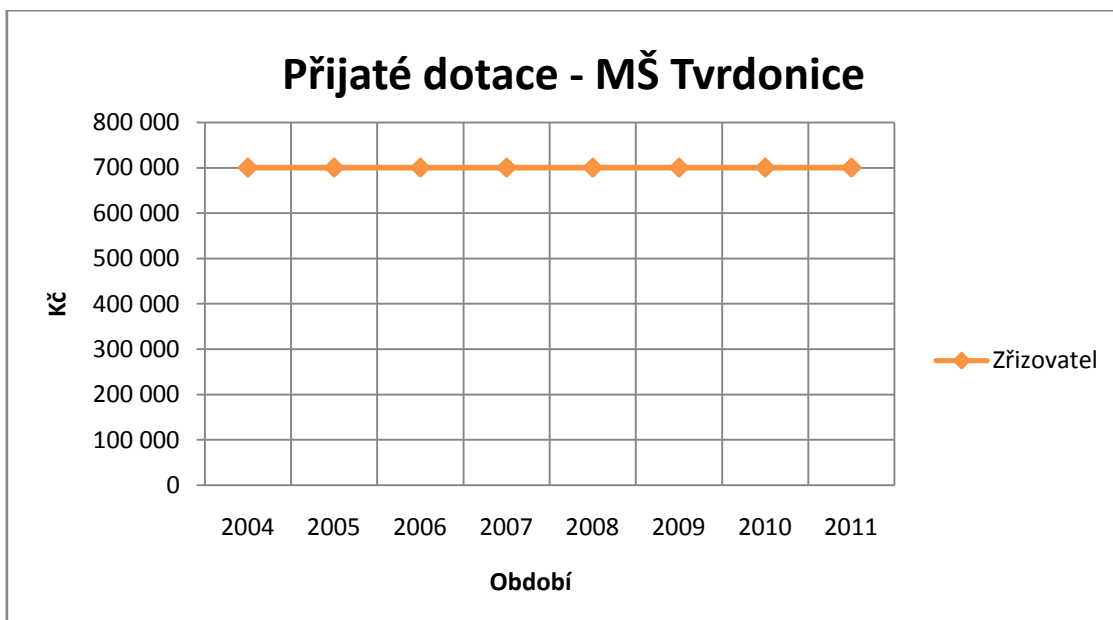
Stejně jako u Mateřské školy Hrušky, tak i u MŠ Tvrdonice jsou analyzovány příjmy dotací jak od zřizovatele, tak i z krajského úřadu Jihomoravského kraje, od roku 2004 do roku 2011 včetně. Vedením MŠ Tvrdonice byla poskytnuta i částka, se kterou hospodařilo v roce 2012, ale pro dostatek informací nebyla tato suma do analýzy zařazena. Informace o peněžitých příspěvcích byly ředitelkou mateřské školy poskytovány přímo z účetních materiálů školy.

Období	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zřizovatel/tis. Kč	700	700	700	700	700	700	700	700
Krajský úřad JmK/tis. Kč	1 162	1 150	1 162	1 267	1 364	1 567	1 789	1 800

Tabulka č. 2: Přehled přijatých dotací od zřizovatele a krajského úřadu v období let 2004 - 2011

Zdroj: Účetní materiály MŠ Tvrdonice, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Na základě výše přijatých dotací zaznamenaných v tabulce č. 2 byl stejně tak jako v předchozím případě nejprve sestaven graf, který znázorňuje výši přijatých finančních příspěvků od zřizovatele, poté graf znázorňující přijaté dotace z krajského úřadu a nakonec bylo vytvořeno grafické znázornění obou předchozích grafů společně.

Graf č. 4: Dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy ve Tvrdonicích v letech 2004 - 2011

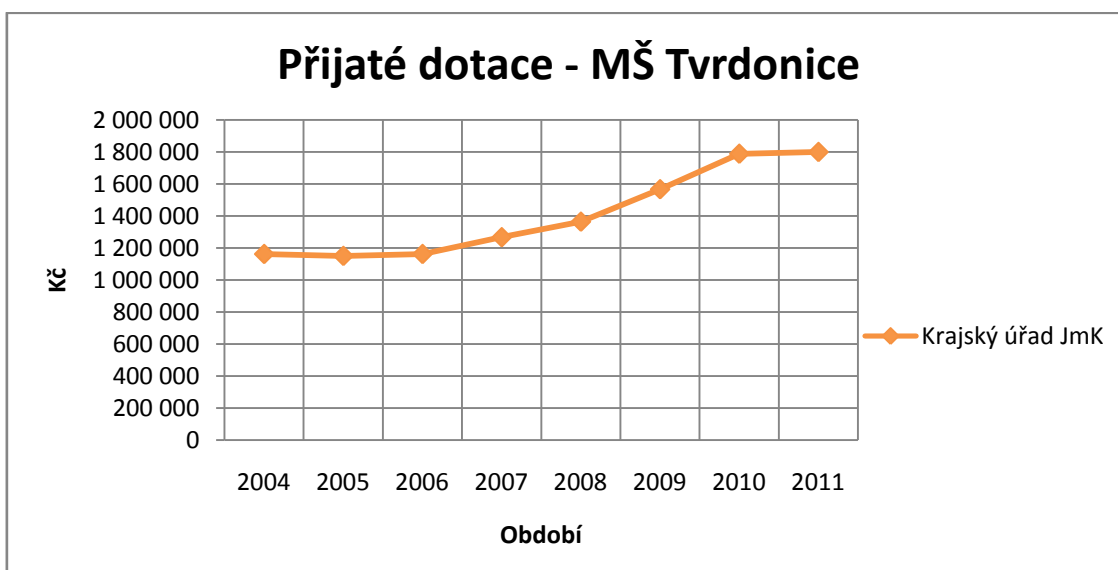
Zdroj: Účetní materiály MŠ Tvrdonice, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Křivka grafu č. 4 znázorňující výši finančních příspěvků, které každoročně poskytuje zřizovatel, obec Tvrdonice, se po celé analyzované období šetření nachází v naprosté rovině. A to i přesto, že energie (elektřina, plyn) se neustále zdražují a provoz mateřské školy je rok od roku nákladnější.

Graf č. 5 je zaměřen na finanční příspěvky plynoucí do Mateřské školy ve Tvrdonicích z krajského úřadu. Tyto dotace jsou poskytovány, jak už ze zákona vyplývá, především na platy pedagogických pracovníků a zdravotní a sociální pojištění. Dále pak obsahují příspěvky do fondu kulturních a sociálních potřeb, příspěvky na OPPP (ostatní platby za provedenou práci) a finance na ostatní neinvestiční výdaje.

Křivka grafu č. 5, která kopíruje výši dotací z krajského úřadu Jihomoravského kraje, vyjadřuje pozvolný, ale přesto trvalý vzestup. Dokonce od roku 2008 se rok od roku dotace navyšovaly až o dvě stě tisíc korun. Důvodem takového růstu je zvyšující se počet přijatých dětí do mateřské školy, která díky třem třídám přijímá děti i z okolních obcí. Jedná se zejména

o děti z obce Hrušky, které nebyly přijaty do tamní mateřské školy z důvodu nízké kapacity školy.

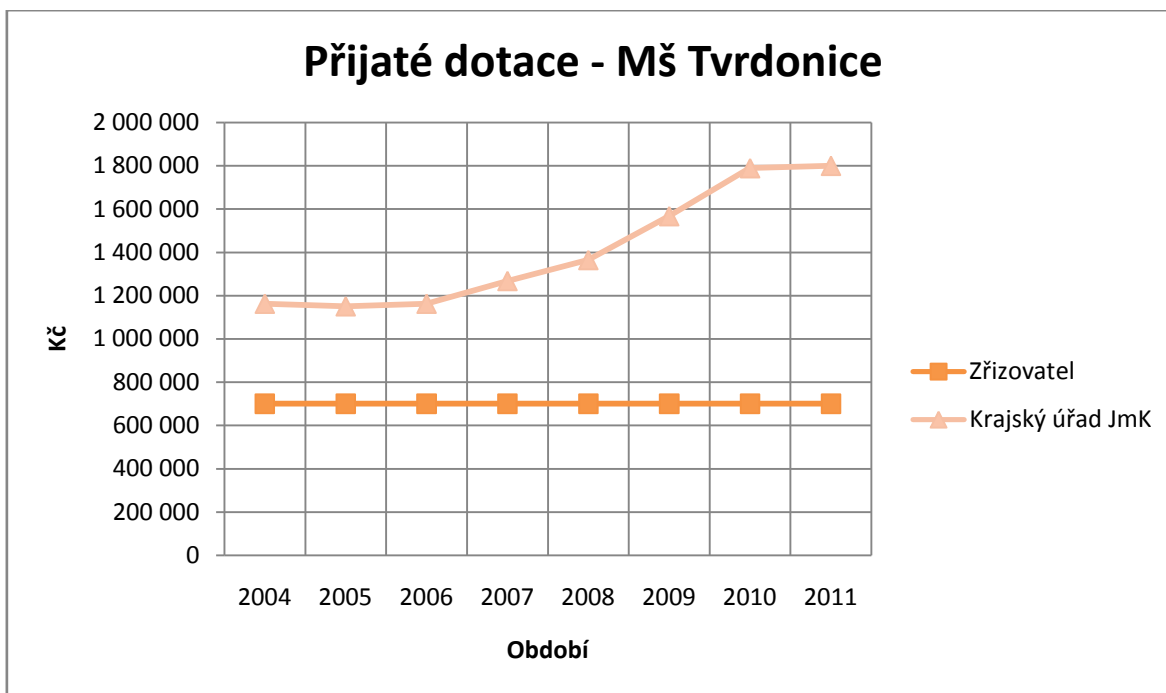

Graf č. 5: Dotace přijaté z krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2004 - 2011

Zdroj: Účetní materiály MŠ Tvrdonice, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

V následujícím grafu č. 6, stejně tak jako v případě MŠ Hrušky, jsou srovnány výše přijatých dotací od zřizovatele školy a krajského úřadu mezi sebou.

Graf č. 6 znázorňuje značné rozdíly v přijatých finančních příspěvcích. Na počátku analyzovaného období je tento rozdíl přibližně 500 tis. Kč, ale stejně tak jako křivka znázorňující přijaté dotace z krajského úřadu, tak i rozdíly mezi přijatými finančními příspěvkami pozvolna stoupají. V závěru analyzovaného období je rozdíl mezi přijatými dotacemi přes milion korun. V případě Mateřské školy Hrušky byly zaznamenány rozdíly přibližně stejné. Zde je ovšem nutné podotknout, že Mateřská škola v Hruškách je pouze dvoutřídní oproti Mateřské škole ve Tvrdonicích.

Graf č. 6: Komparace finančních příspěvků přijatých od zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje v období let 2004 – 2011

Zdroj: Účetní materiály MŠ Tvrdonice, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Z grafických znázornění, která se vztahují přímo k Mateřské škole ve Tvrdonicích, je zřejmé, že především dotace plynoucí do školy od zřizovatele jsou velmi nízké a pro pokrytí všech provozních výdajů je ředitelka školy nucena velmi šetřit. Těživá finanční situace se však v žádném případě neodráží na vybavenosti tříd. Oproti Mateřské škole v Hruškách sice třídy nejsou vybaveny moderním nábytkem, ale nejsou ani nikterak zastaralé. Zařízeny jsou velmi útulně a zabezpečují všechny potřeby dětí.

6.3 Přijaté dotace - MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves

V případě Mateřské školy v Moravské Nové Vsi bylo nutné, díky velmi malému množství dat, analyzovat přijaté dotace nejdříve od roku 2007. A ještě ke všemu z tohoto roku je znám pouze finanční příspěvek z Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Přijaté dotace z dřívějších let nebyla účetní mateřské školy schopna z dostupných materiálů zjistit. Pro velmi malé množství dat byly do analyzovaného období, počínající rokem 2007, zařazeny i přijaté finanční příspěvky za rok 2012.

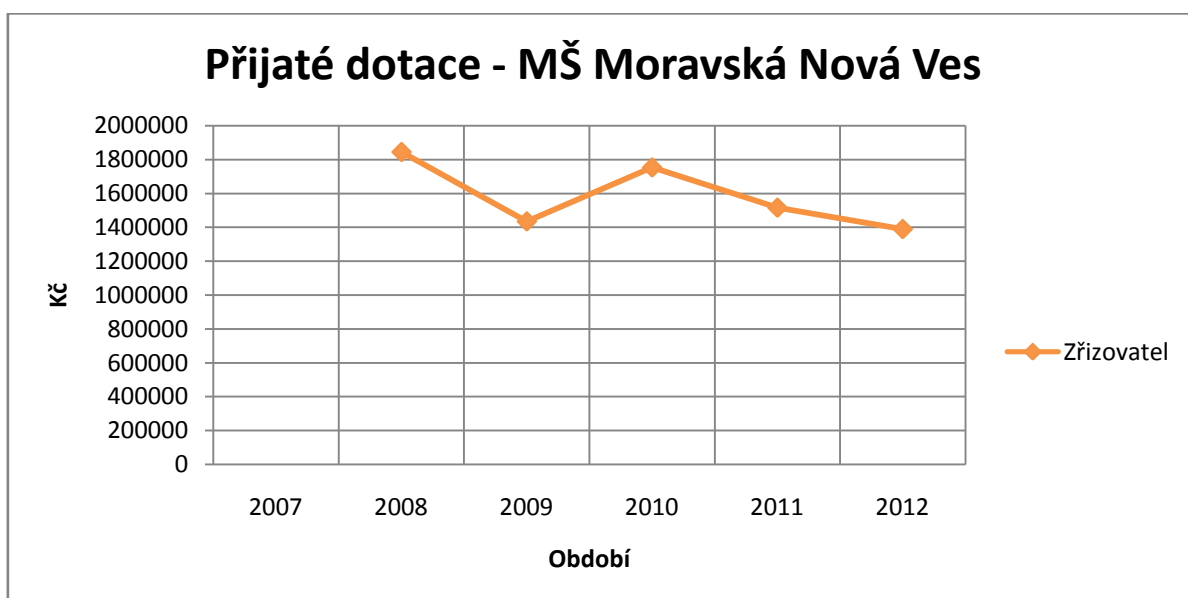
Nutno ještě dodat, že na podzim 2010 proběhly v Moravské Nové Vsi volby do obecních zastupitelstev, které přinesly nemalé změny týkající se vedení obce.

Období	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zřizovatel/tis. Kč		1 844	1 435	1 753	1 516	1 390
Krajský úřad JmK/tis. Kč	2578	2 659	3 485	3 649	3 861, 5	4 199, 4

Tabulka č. 3: Přehled přijatých dotací od zřizovatele a krajského úřadu v období let 2007 - 2012

Zdroj: Výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Na základě dat zaznamenaných v tabulce č. 3 byly opět vytvořeny tři grafy, které znázorňují výši přijatých finančních příspěvků v daném analyzovaném období. První graf znázorňuje dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy, další ukazuje přijaté dotace pouze z krajského úřadu a nakonec poslední graf ukazuje oba výše analyzované příjmy společně.

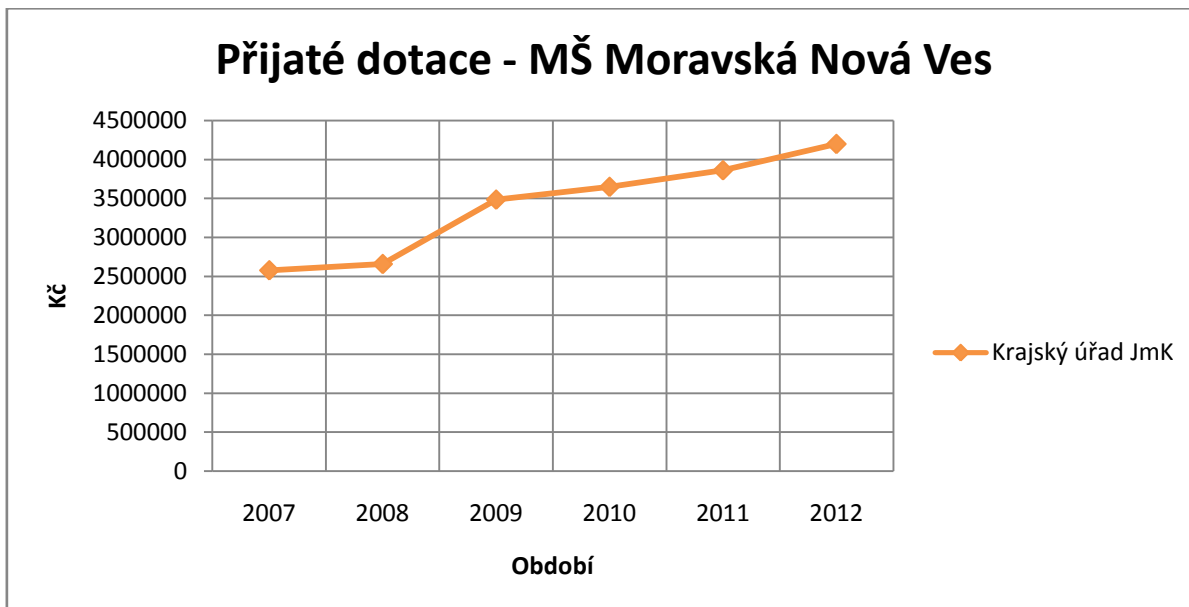

Graf č. 7: Dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy v Moravské Nové Vsi v letech 2008 - 2012

Zdroj: Výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Bohužel díky nedostupným informacím týkající se dotací přijatých do mateřské školy před rokem 2008 je nutné nyní pracovat pouze s daty v období pěti let. Ale i tak je ze znázorněné křivky zřejmé, že finanční příspěvky od zřizovatele, kterým je Městys Moravská Nová Ves, nemají tendenci narůstat, ale spíše nutí vedení školy šetřit. V roce 2009 je z grafu patrný značný pokles příjmů až o 400 tisíc Kč, který je ovšem ihned v následujícím roce opět dorovnán. Rok 2010 je v grafu zaznamenán jako zlomový. V následujících letech ukazuje křivka grafu rychlý pokles. Jak už bylo zmíněno v úvodu této podkapitoly, příčinou poklesu

přijatých finančních příspěvků od zřizovatele je změna vedení městyse, které se snaží o další nezadlužování obce.

Graf č. 8: Dotace přijaté z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2007 - 2012

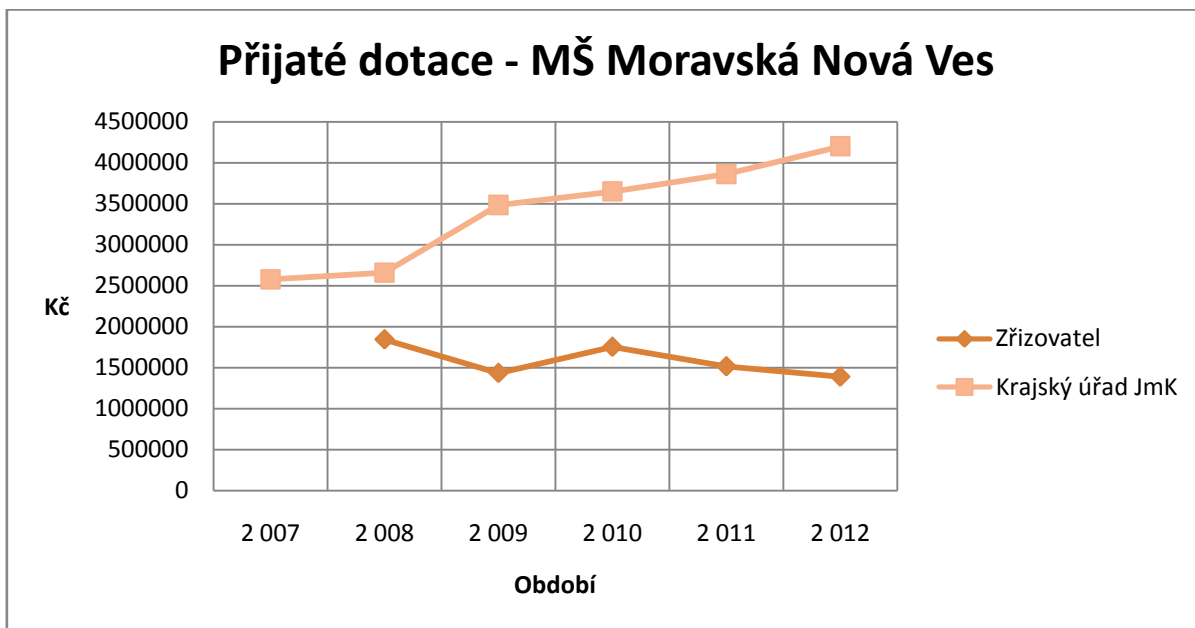
Zdroj: Výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Z dostupných výročních zpráv mateřské školy byly zaznamenány informace o výši finančních příspěvků z krajského úřadu pouze od roku 2007. Proto je žádoucí analyzovat jen krátké období šesti let nazpět. Ale i přes tento problém si myslím, že křivka grafu dostatečně kopíruje výši přijatých dotací.

Oproti křivce grafu č. 7 znázorňující výši přijatých peněžních příspěvků od zřizovatele má křivka grafu č. 8 tendenci neustálého vzestupu. Mezi léty 2008 – 2009 byl tento vzestup až o milion korun. Příčinou tak náhlého navýšení dotací z krajského úřadu je otevření čtvrté třídy mateřské školy. Od tohoto roku pak následuje pozvolný vzestup přijatých finančních příspěvků dosahující na konci analyzovaného období částky vyšší než 4 miliony korun.

Graf č. 9 ukazující oba proudy příjmů mateřské školy má vcelku nevysvětlitelný ráz. Na počátku analyzovaného období, tedy v roce 2008, se příjmy od sebe lišily o pouhý milion korun, což si myslím, že pokud je brána v úvahu velikost celé mateřské školy, tak jsou příjmy od zřizovatele, v porovnání s příjmy z krajského úřadu, velmi povzbudivé. Avšak již v následujícím roce, kdy mateřská škola otvírá čtvrtou třídu, čímž se zvyšují i náklady školy, křivka kopírující přijaté dotace od zřizovatele klesá, oproti tomu křivka analyzující dotace z krajského úřadu rapidně stoupá. Rozdíl mezi oběma přijatými dotacemi činí až dva miliony korun. Nicméně nejde o největší rozdíl mezi přijatými dotacemi. Od roku 2011 se tento rozdíl

neustále zvyšuje. Čím větší částky získává mateřská škola z krajského úřadu, tím nižší finanční příspěvky obdrží od zřizovatele školy. Na konci analyzovaného období, tedy v roce 2012, činí rozdíl mezi přijatými dotacemi již necelé tři miliony korun. A to i přesto, že se jedná o velkou budovu nákladnou na vytápění a zaměstnávající na 10 nepedagogických pracovníků.

Graf č. 9: Komparace finančních příspěvků přijatých od zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2007 – 2012

Zdroj: Výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Z grafu tedy vyplývá, že Mateřská škola v Moravské Nové Vsi v posledních letech prožívá nelehké období, kdy musí neustále šetřit, aby dokázala udržet v provozu tak velkou instituci. Na štěstí se jedná jen o několik posledních let nazpět. Z rozhovoru s vedením školy je známo, že dříve si mateřská škola mohla pořídit do tříd či do zahrady prakticky cokoliv, co se hodilo ať už pro děti či pro učitele. Ředitelka po pořízení majetku pouze doručila na obecní úřad fakturu, kterou vždy obec uhradila. Proto je dnes škola tak moderně zařízená.

6. 4 Komparace přijatých finančních příspěvků od zřizovatele ve vybraných mateřských školách

Z důvodu vytvoření uceleného přehledu získaných financí vybraných mateřských škol byla nejprve vytvořena tabulka obsahující částky, které získaly mateřské školy od svých zřizovatelů, ve všech případech jsou zřizovateli obce.

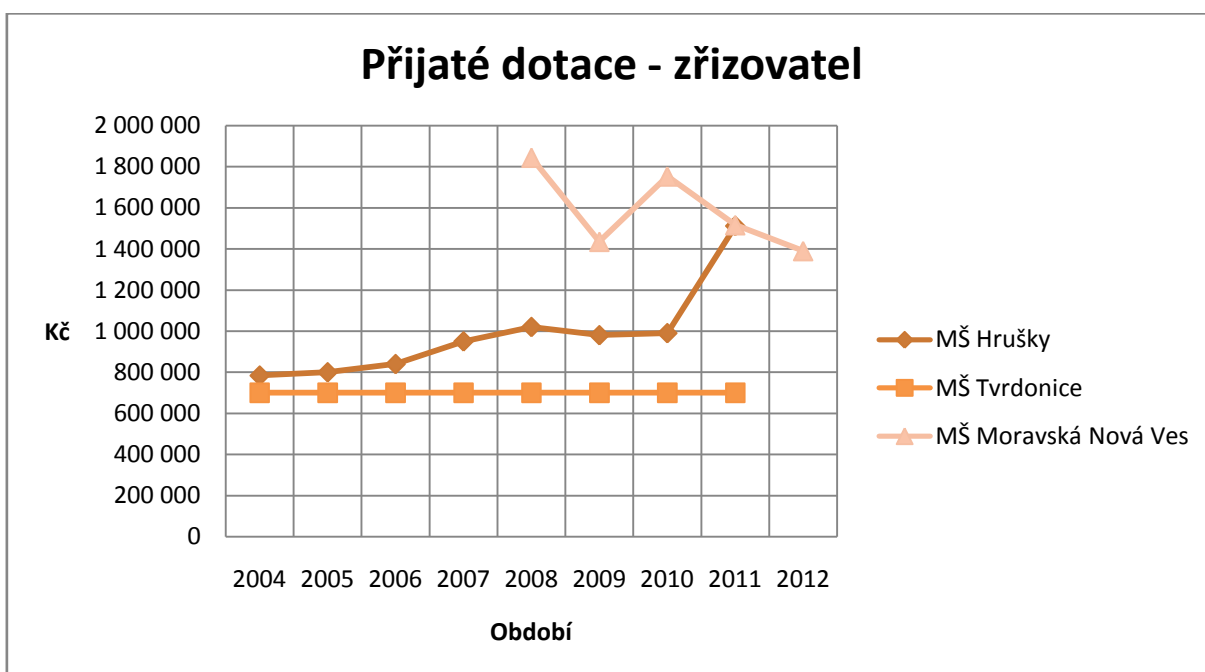
Období	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
MŠ Hrušky/ tis. Kč	784	800	840	950	1 020	980	990	1 511	
MŠ Tvrdonice/ tis. Kč	700	700	700	700	700	700	700	700	
MŠ Moravská Nová Ves/tis. Kč					1 844	1 435	1 753	1 516	1 390

Tabulka č. 4: Přehled přijatých dotací od zřizovatele ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky a MŠ Tvrdonice, výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Na základě obsahu tabulky byl následně vytvořen graf, který ukazuje výše těchto přijatých dotací. Důvod, proč v případě Mateřské školy „Sluníčko“ Moravská Nová Ves chybí výše dotací od roku 2004 do roku 2007 a navíc obsahuje rok 2012, bylo vysvětleno v předcházejícím oddílu práce.

Dříve, než bude přistoupeno k bližší analýze grafu č. 10, je důležité připomenout, že nejmenší mateřskou školou ze všech vybraných škol je Mateřská škola Hrušky, která se nachází i v nejmenší obci ze všech vybraných. Oproti tomu největší školou je Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves ležící zase v největší obci ze všech vybraných.

Graf č. 10: Komparace přijatých dotací od zřizovatele ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky a MŠ Tvrdonice, výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Výsledek grafu č. 10 je více než překvapující. Z hlediska selského rozumu by se dalo předpokládat, že největší mateřská škola bude dostávat od zřizovatele financí nejvíce a nejmenší škola zase nejméně. Ovšem v tomto případě bylo takové mínění úplně scestné.

Již na počátku analyzovaného období jsou vidět značné rozdíly. V té době již trojtřídní Mateřská škola Tvrdonice získala od svého zřizovatele částku nižší než dvoutřídní škola v Hruškách. A zatímco křivka kopírující výši dotací Mateřské školy Hrušky neustále stoupá, křivka znázorňující příjmy Mateřské školy Tvrdonice se po celou dobu analyzovaného období drží v naprosté rovině.

Mnohem zajímavější je křivka Mateřské školy Moravská Nová Ves v komparaci s křivkou, která znázorňuje výši příjmů Mateřské školy v Hruškách. Bohužel díky nedostatku informací je nutné tyto dvě křivky porovnávat až od roku 2008 a pouze do roku 2011. Na počátku analyzovaného období byl rozdíl mezi přijatými dotacemi velmi značný, postupem času se velmi pomalu snižoval a na konci analyzovaného období se snížil natolik, že se tyto dvě křivky střetly. Což je ohromující jev, když je bráno do úvahy, že se jedná o nejmenší a o největší mateřskou školu.

V případě křivek mapujících příjmy Mateřské školy ve Tvrdonicích a Mateřské školy „Sluníčko“ Moravská Nová Ves se nabízí otázka, jak vůbec může vedení školy Tvrdonice hospodařit s tak malým příjmem. Rozdíl mezi přijatými dotacemi je na začátku srovnávaného období, tedy v roce 2008, víc než velký. I když zůstává otázkou, zda klesající křivka Mateřské školy Moravská Nová Ves nebude klesat i nadále, čímž se tento rozdíl značně snižuje.

Dle výsledků grafu č. 10 lze říci, že aktuálně nejlépe zřizovatelem financovanou mateřskou školou je Mateřská škola v Hruškách a to i přesto, že se jedná o školu nejmenší z vybraných škol. Největší vybraná mateřská škola, tedy Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, se ukázala jako dobře financovaná mateřská škola, i přesto, že se jedná o školu dvojnásobně větší, než je MŠ Hrušky. A nakonec nejhůře financovanou mateřskou školou svým zřizovatelem se ukázala Mateřská škola Tvrdonice, které se příjem od zřizovatele během osmi let absolutně nemění a to ani v závislosti na vynaložené náklady týkající se spotřeby energie.

6. 5 Komparace přijatých finančních příspěvků z Krajského úřadu Jihomoravského kraje ve vybraných mateřských školách.

Stejně tak jako v případě komparace finančních příspěvků od zřizovatele mateřských škol, tak i nyní byla nejprve vytvořena přehledná tabulka, ve které jsou zaznamenány výše peněžních příspěvků z krajského úřadu. Analyzované období je od roku 2004 do roku 2012.

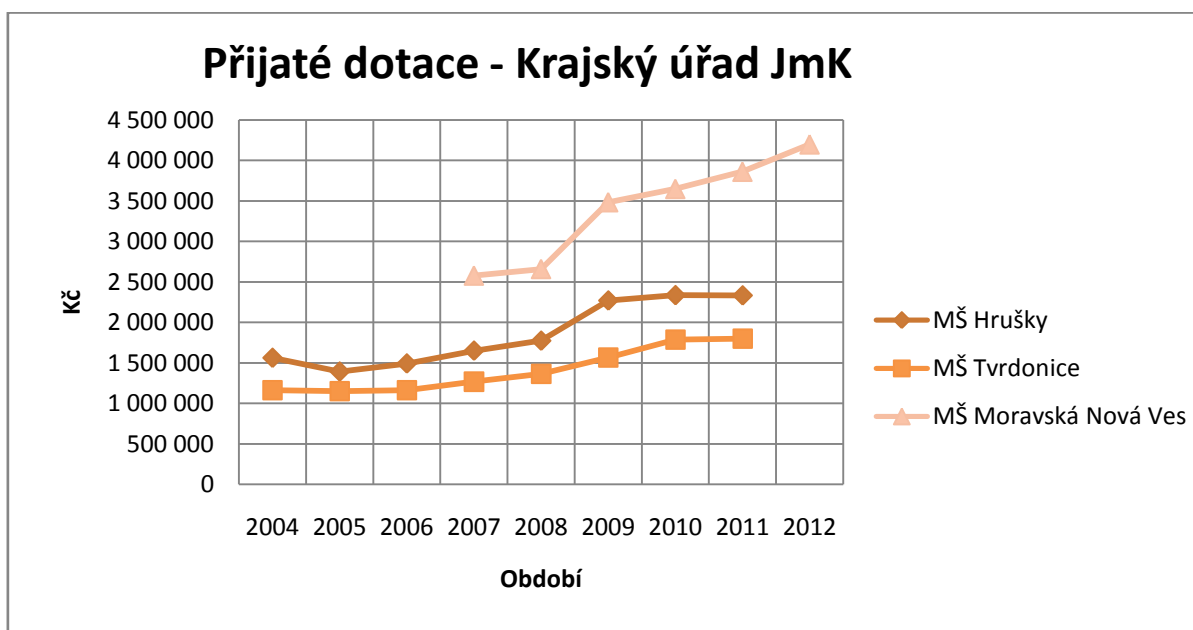
Důvod takového počínání je stejný jako v předchozím případě a vysvětlený již v oddíle zabývajícím se přijatými dotacemi MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves.

Období	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
MŠ Hrušky/ tis. Kč	1 563	1 393	1 493	1 651	1 774	2 270	2 336	2 333	
MŠ Tvrdonice/ tis. Kč	1 162	1 150	1 162	1 267	1 364	1 567	1 789	1 800	
MŠ Moravská Nová Ves/tis. Kč				2 578	2 659	3 485	3 649	3 861,5	4 199,4

Tabulka č. 5: Přehled přijatých dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky a MŠ Tvrdonice, výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Na základě dat z tabulky č. 5 byl vytvořen přehledný graf, který graficky znázorňuje výši přijatých finančních příspěvků proudících do vybraných mateřských škol z Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Graf č. 11: Komparace přijatých dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012

Zdroj: Účetní materiály MŠ Hrušky a MŠ Tvrdonice, výroční zprávy MŠ „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

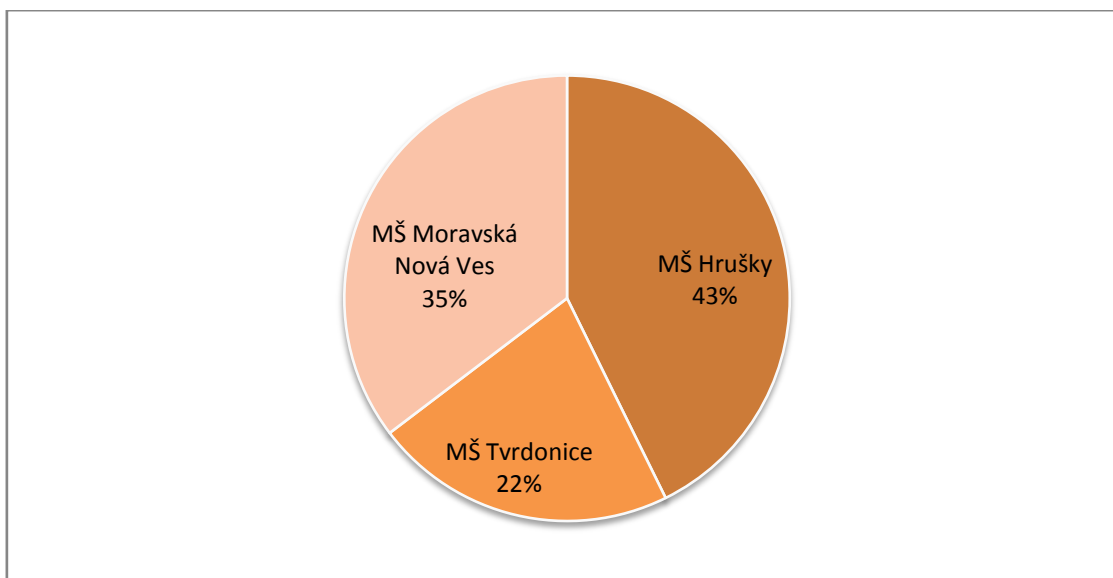
Výsledek grafického znázornění grafu č. 11 není tolik překvapující jako výsledek grafu č. 10. Na počátku šetření byl přibližně takový výsledek očekáván. Tedy, že křivka

znázorňující výši dotací proudící do MŠ Moravská Nová Ves bude posazená nejvýše, za ní bude následovat křivka mapující přijaté dotace MŠ Tvrdonice a na nejnižších stupních grafu bude křivka znázorňující výši finančních příspěvků MŠ Hrušky. Rozdíl mezi realitou a původním očekáváním je v tom, že poslední příčky grafu zabírá křivka dotací Mateřské školy Tvrdonice, tedy druhou největší mnou vybranou mateřskou školou.

Důvodem takového výsledku je pravděpodobně nízký počet dětí, které navštěvují MŠ ve Tvrdonicích po celý den. Protože, jak je z vlastní zkušenosti a z rozhovoru s ředitelkou MŠ Hrušky zřejmé, vedení Mateřské školy v Hruškách upřednostňuje, díky nízké kapacitě školy, děti, které pobývají ve škole po celý den. A právě děti, které nejsou do MŠ Hrušky přijaty pro půldenní pobyt, většinou přijme Mateřská škola Tvrdonice.

Ale i přes to je jako nejlépe financovanou mateřskou školou z krajského úřadu hodnocena Mateřská škola v Hruškách. A to z toho důvodu, že pokud jsou vzaty do úvahy počty tříd ve školách, tak se MŠ Hrušky jeví jako nejlépe financovanou školou z vybraných mateřských škol. Za ní následuje Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves a jako nejhůře financovanou mateřskou školou z vybraných škol se jeví Mateřská škola ve Tvrdonicích.

Takové tvrzení dokládá i graf č. 12, který je vytvořen jako podíl z výše příjmů každé vybrané mateřské školy za rok 2011 a počtu pedagogických pracovníků každé instituce. Pro lepší přehlednost jsou výsledky zveřejněny v procentech. Důvod, proč je, jako výchozí rok, zvolen právě rok 2011, je prostý. Jedná se jediný rok analyzovaného období, který je nejbližší současnosti a ze kterého jsou známé výše finančních příspěvků všech vybraných mateřských škol.

Graf č. 12: Procentuální znázornění přijatých dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v roce 2011 na jednoho pedagogického pracovníka dané mateřské školy

Zdroj: Vlastní výpočty, zpracovala: Kosíková, V., 2013.

Na základě celkové analýzy a komparace všech dat získaných z účetních materiálů a výročních zpráv vybraných mateřských škol regionu je dosaženo překvapivého výsledku.

Jako nejlépe financovanou mateřskou školou jak ze strany zřizovatele, tak i ze strany krajského úřadu se jeví Mateřská škola Hrušky. Jako druhá dobře financovaná mateřská škola mi na základě šetření vyšla Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves a to i přesto, že se jedná rozlohou i početně největší školu z vybraných mateřských škol. A nakonec jako nejhůře financovaná mateřská škola z vybraných škol je Mateřská škola Tvrdonice.

6. 6 Výsledky rozhovorů šetření

V této podkapitole budou shrnuty rozhovory šetření, které byly provedeny s ředitelkami vybraných mateřských škol. Jak už bylo uvedeno výše, všechny rozhovory byly se souhlasem ředitelek zaznamenávány na nahrávací zařízení a následně doslovně přepsány. U přepisu každého rozhovoru byla zachována stylizace a mluva ředitelek.

Cílem rozhovorů bylo zjistit, jaké další způsoby financování využívají ředitelky vybraných mateřských škol. Na základě dílčích otázek šetření byla sestavena struktura rozhovoru (viz příloha č. 1).

Nyní budou všechny dílčí otázky šetření podobně popsány a doplněny odpověďmi z rozhovorů.

DOŠ 2: Získávají mateřské školy granty/dotace z fondů Evropské unie?

Mateřské školy, jako samostatné právnické osoby, o granty/dotace z fondů Evropské unie žádat nemohou. Ovšem zřizovatel mateřské školy o tyto finanční příspěvky žádat může. Ze získaných rozhovorů vyšlo najevo, že se tak neděje, nebo ředitelky spíše neví, ale myslí si, že v souvislosti s mateřskou školou jejich zřizovatel o grant/dotaci u fondů Evropské unie nežádal.

DOŠ 3: Získávají mateřské školy grant či dotaci od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, obce, kraje či jiných subjektů?

Výše zmíněné státní korporace každoročně na svých webových stránkách vypisují určité projekty, kterými se snaží finančně podpořit vzdělávací instituce. Ministerstvo školství vypisuje tzv. Dotační programy, které jsou zaměřeny nejenom na vzdělávání, ale také na mládež, sport a tělovýchovu aj.¹⁴⁵ V současné době se takové možnosti spolufinancování snaží využít mnoho vzdělávacích institucí. Ve většině případů však žádá u ministerstva za mateřskou školu obec, jelikož se opravdu vždy jedná o spolufinancování. „*V naší mateřské škole se bude budovat třetí třída a obec Hrušky chce v té souvislosti zažádat na Ministerstvo školství a na nějaký ten „místní rozvoj“. Třeba i na krajský úřad s tím, že by se provedla dostavba 3. třídy MŠ, protože zatím máme jenom dvě, a že by se ta dotace, kdyby se získala, použila na zateplení stávající části budovy.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky). Oblasti, na které zřizovatelé škol žádají, jsou opravdu rozmanité. „*Koncem února požádal zřizovatel o grant na projekt „Přírodní hřiště“ – pro nové prvky na zahradu.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves). Tak jako je různé množství dotačních oblastí, tak je žádáno i o různé velké částky. „*Náklady na třetí třídu jsou myslím 4 mil. nebo tak nějak.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky). „*Mají vypsané dotace ve výši od půl mil. do 5 milionů. Obec může poskytnout částku do 2,5 milionu.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves).

Podobně jako ministerstvo, tak i Krajský úřad Jihomoravského kraje má speciální webové stránky s názvem „Dotační portál Krajského úřadu Jihomoravského kraje“, kde mají nejen ředitelé vzdělávacích institucí, ale také další občané Jihomoravského kraje možnost zažádat o finanční grant či dotaci vztahující se k různorodým oblastem.¹⁴⁶ V případě žádostí o finanční příspěvky z krajského úřadu již vedení škol nemá obavy zažádat samostatně, svým vlastním jménem. „*Asi v roce 2006 jsem žádala já na krajský úřad, sama za sebe, jako*

¹⁴⁵ Dotační programy. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. ©2006 - 2012 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dotacni-programy>.

¹⁴⁶ Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje. *Dotační portál Krajského úřadu Jihomoravského kraje* [online]. ©2013 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://dotace.kr-jihomoravsky.cz/>.

ředitelka MŠ, o příspěvek na rekonstrukci školní kuchyně.“ (Ředitelka MŠ Hrušky). Zda bývá těmto žádostem vyhověno, záleží vždy na množství podaných žádostí. Existují však i případy, kdy ředitelky škol o finanční příspěvky nežádají a ani neví, zda jejich jménem žádal zřizovatel. „*Já osobně za mateřskou školu nikdy o nic nežádala. A jestli obec žádala nebo ne, to taky nevím.*“ (Ředitelka MŠ Tvrdonice).

A jak je to u mateřských škol s žádostmi o finanční příspěvky z obecních úřadů? Velmi mnoho záleží na domluvě mezi vedením školy a obecním úřadem. „*Loni jsem na zasedání Rady obce řekla, že je potřeba udělat nové schody, tak obec zaplatila schodiště za 80 000,- a rekonstrukci 2 pískovišť mimo rozpočet. Ale nevím kolik stála ta rekonstrukce pískoviště celkem, protože ještě není celé hotové, myslím si ale, že se ta částka bude pohybovat okolo 50 – 60 tisíc korun.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves).

Žádosti o peněžní příspěvky z nadací či jiných neziskových organizací, dle dostupných informací, se nerealizují vůbec.

DOŠ 4: Využívají mateřské školy sponzoring?

Mateřské školy jsou samostatné právnické osoby, které se mohou s žádostí o sponzorský dar obrátit na jakoukoli velkou firmu či malý podnik. Instrukce realizující předškolní vzdělávání se spíše obrací na firmy a podniky mající sídlo v obci, kde sídlí i daná mateřská škola. „*Když má někdo firmu v Moravské Nové Vsi, tak se snaží být určitým způsobem povinný přispět nějakou částkou.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves). Pouze vedení Mateřské školy Hrušky se snaží pravidelně kontaktovat celonárodní firmy, kde žádá o finanční příspěvky. „*V roce 2006 jsem si zažádala sama, jako ředitelka, do Prahy na „Transgas“ (RWE), dnes má ta fabrika už jiný název. Ale dali mě tam. Zažádala jsem si na nějaký příspěvek na vybavení školkové kuchyně. Tak mi přispěli dotací 200 tisíc. Využili jsme to na zakoupení dvou kotlů do vývařovny do té kuchyně.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky).

V případě sponzoringu spolupracuje vedení mateřských škol z velké části s rodiči dětí navštěvující danou mateřskou školu. Na společné schůzce počátkem školního roku se ředitelky ptají rodičů, zda nemají možnost získat nějaké sponzorské dary. Tato setkání bývají úspěšná a vždy se najdou noví sponzoři. Každá z vybraných institucí potom případné sponzory kontaktuje vlastním způsobem. „*Na podzim vždycky rozešleme žádosti za mateřskou školu s novoročními přáníčky.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky). „*Píšeme formou dětské mluvené řeči žádosti, aby podnikatelé darovali určitou částku nebo věcný dar.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves).

Důvod, proč jsou žádosti rozesílány již počátkem roku je prostý. Podniky a firmy z velké části přispívají k příležitosti vánočních svátků na hračky či na akce pro děti, které jsou uvedené v darovací smlouvě. Z velké části obdrží vedení škol finanční příspěvky. Jen zřídka se objeví firmy, které přispějí věcným darem. Věcně spíše přispívají obchodníci z obce na akce typu Den dětí, Mikuláš či Rozloučení s předškoláky. Jedná se o cukrovinky, ale také o pečivo, masné výrobky či květiny.

Celková částka, kterou mateřské školy získávají sponzoringem, není příliš vysoká. „*Tak získáme vždycky za ten rok od 10 – 20 tisíc.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky). Mateřské školy jsou vděčné za každou korunu, kterou jim lidé přispějí. Ovšem ne každá ředitelka mateřské školy má zájem a snahu získat pro svou mateřskou školu sponzory. „*Nene, já žádné sponzory nemám. Pokud nám někdo chce přispět finančně nebo věcně tak může, ale abych obesílala žádosti o sponzorský dar, tak to ne.*“ (Ředitelka MŠ Tvrdonice).

DOŠ 5: Pořádají mateřské školy akce přinášející zisk?

Pro mateřské školy jsou možnosti získávání financí rozmanité. Většina z nich byla již zmíněna výše. Určité množství peněz mohou přinést školám speciální akce mající minimální náklady, avšak přinášející zisk. V případě mateřských škol se jedná o besídky, kde návštěvníci platí vstupné, prodej výrobků dětí na vánočních jarmarcích apod.

Mateřské školy pořádají hlavně besídky pro rodiče, kde děti předvedou, co se ve škole naučily. „*Ano, pořádáme besídky, ale veřejně, abychom na nich vybírali vstupné, to ne. Většinou jsou tyto besídky v rámci školky.*“ (Ředitelka MŠ Tvrdonice) Cílem takových akcí není výdělek, ale potěšení pro rodiče a rodinné příslušníky, kteří mohou přispět dobrovolným vstupným. Další akce, kde by se daly vydělat určité finance, školy nepořádají a ani se takových akcí neúčastní. „*Můj názor je takový, že náplní práce školy není získávat peníze. My dostáváme peníze z kraje a z obce, my nevyrobíme hmotné hodnoty, my vyrábíme vzdělání žáků.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves).

V případě, že mateřské školy získají na dobrovolném vstupném určité částky, tak je následně opět využijí na akce pro děti. „*... na zaplacení divadelního představení nebo míváme karneval. Na karneval si pozveme nějakého kouzelníka nebo šaška, který nám tam udělá nějakou zábavu pro ty děti.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky).

DOŠ 6: Realizují mateřské školy doplňkovou činnost?

Kromě činnosti hlavní, kterou je v případě mateřských škol vzdělávání a výchova dětí, mohou školy realizovat i tzv. doplňkovou činnost za úplat. Velmi často se při mateřských

školách uskutečňuje jako doplňková činnost vaření obědů pro seniory v obci. Někdy také pro podniky. „*My vaříme obědy pro seniory z obce. Dřív to bývalo i pro firmy, teď už teda ne.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves). Vaření pro cizí strážníky je pro mateřské školy velmi obtížné a nákladné. Sice školy vykazují určitý zisk, ale nejde o příliš vysoké částky. „*V roce 2012 byl výsledek doplňkové činnosti zisk 22 000,-.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves).

Při provozu vzdělávací instituce ještě realizovat doplňkovou činnost je spíše na obtíž. Proto od doplňkové činnosti některé mateřské školy upouští. Důvodem takového počínání bývají vysoké náklady na provoz takové činnosti. „*Dříve jsme doplňkovou činnost měli. Vařili jsme pro cizí strážníky, ale později to bylo problematické s tím, že podle cenové kalkulace ta výše toho oběda byla tak velká, že by to bylo pro ty důchodce neúnosné. Proto jsme to ve spolupráci se zřizovatelem přerušili a upustili od toho.*“ (Ředitelka MŠ Hrušky). Zisk z doplňkové činnosti, i když nejde o příliš vysoké sumy, zpravidla školy vkládají do rezervních fondů, které zřizují. Následně tyto finance bývají dále použity na doplnění platů pracovníků školy, hračky či potřebné pomůcky pro děti. „*Tyto peníze převádíme do rezervního fondu na doplnění platů pracovníků. Můžeme nakoupit z rezervního fondu i vzdělávací pomůcky pro děti.*“ (Ředitelka MŠ Moravská Nová Ves).

DOŠ 7: Jaké jiné způsoby financování mateřské školy využívají?

Vyjma doplňkové činnosti, která vychází ze školského zákona, je obsah otázek šetření zaměřený na fundraising. Kromě těchto metod a způsobů získávání financí může každá z mateřských škol mít ještě i jiné, další možnosti, jak získat peněžní příspěvky.

Jedním ze způsobů je i dohoda se zřizovatelem mateřské školy, na jejímž základě přenechává zřizovatel dané mateřské škole finance z úplaty, které děti zaplatí za mateřskou školu. Vyjma dětí předškolního věku. Pro ně předškolní vzdělávání poskytováno bezúplatně. „*Jelikož nám obec neposkytuje vysoké dotace, tak mám s panem starostou dohodu. Na základě této dohody mi každoročně nechává finance z úplaty, které děti zaplatí za mateřskou školu. Za loňský rok to bylo 157 000,-.*“ (Ředitelka MŠ Tvrdonice). Jiné, další možnosti financování či získávání finančních příspěvků než ty, jaké byly již uvedeny výše, vedení mateřských škol nevyužívá.

7 Shrnutí a diskuze výsledků šetření

Cílem empirického šetření bylo analyzovat financování vybraných mateřských škol v Regionu Podluží. Před začátkem jsem si myslela, že mě výsledky šetření vlastně nemohou nijak překvapit, ale opak se stal v závěru výzkumného šetření pravdou.

Z hlavního cíle empirického šetření vyplynula také hlavní otázka šetření, která zní „**Jaké možnosti financování využívají vybrané mateřské školy?**“ Aby bylo možné na tuto zásadní otázku odpovědět, tak je důležité zodpovědět na dílčí otázky šetření, které z této hlavní otázky vychází.

DOŠ 1: V jaké výši se pohybují přijaté dotace z Krajského úřadu Jihomoravského kraje a zřizovatele mateřské školy?

Na základě výsledků, které vyplynuly z analýzy sekundárních dat, bylo zjištěno, že v případě financí plynoucích do institucí od zřizovatele nezáleží na velikosti instituce, ale na štedrosti, individuálním přístupu a finančních možnostech zřizovatele. Jinak by nemohlo docházet ke skutečnostem, které ukázala analýza sekundárních dat. Tedy že nejmenší instituce získává od svého zřizovatele nejvíce finančních prostředků nebo, že mateřská škola získává od svého zřizovatele již osm let stejnou finanční dotaci. V případě dotací z krajského úřadu na tuto otázku už tak lehce a s jistotou odpovědět nelze, protože vše závisí na krajských normativech.

DOŠ 2: Získávají mateřské školy dotace z fondů EU?

Bergerová¹⁴⁷ ve své publikaci Fundraising pro školy uvádí, že školy a školská zařízení využívají podporu mezinárodních fondů velmi často. Ovšem na základě informací, které byly získány z rozhovorů s ředitelkami mateřských škol, bylo zjištěno, že zřizovatel vybraných mateřských škol nikdy z fondů Evropské unie nežádal.

DOŠ 3: Získávají mateřské školy grant či dotaci od MŠMT, obce, kraje či jiných subjektů?

I přesto, že výše vyjmenované korporace každoročně vypisují na svých webových stránkách určité dotační programy na podporu a rozvoj českého školství, tak z rozhovorů s vedením mateřských škol vyšlo najevo, že granty či dotace ať už z MŠMT, krajů, anebo jiných subjektů se snaží vedení škol získávat velmi zřídka. Téměř vždy se jedná o spolupráci se zřizovatelem školy, jelikož u těchto dotačních programů je podmínkou určité spolufinancování. V případě finančních příspěvků z obecního rozpočtu záleží na domluvě mezi vedením obce a vedením mateřské školy.

¹⁴⁷ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiral, 2011. s. 76. ISBN 978-80-903015-8-0.

DOŠ 4: Využívají mateřské školy sponzoring?

V teoretické části práce, v kapitole zabývající se fundraisingovými zdroji, je zmíněna informace o společenské odpovědnosti firem. Význam tohoto termínu spočívá v tom, že podniky a podnikatelé se snaží chovat odpovědně k okolí, ve kterém podnikají. Na základě rozhovorů byla tato skutečnost potvrzena. Většina mateřských škol se v rámci sponzoringu snaží hodně obracet na podniky realizující svou podnikatelskou činnost v obci. Pouze jedna z dotazovaných mateřských škol se o sponzoring snaží v celonárodních firmách a podnicích, které podnikají mimo danou obec. Dá se však říci, že mateřské školy se snaží sponzoring hojně využívat ve spolupráci s rodiči dětí.

DOŠ 5: Pořádají mateřské školy akce přinášející zisk?

Mateřské školy pořádají hlavně besídky pro rodiče spojené s určitými svátky či dny v roce (Vánoce, Mikuláš, Den dětí aj.). Cílem takových akcí však není finanční zisk, ale spíše potěšení pro rodiče a rodinné příslušníky, kteří mohou přispět dobrovolným vstupným. Tento finanční výtěžek je později využit na další akce pro děti, jako je divadlo či kouzelník. I přesto se tak děje pouze v jednom případě z dotázaných mateřských škol.

DOŠ 6: Realizují mateřské školy doplňkovou činnost?

V případě mateřských škol je často realizována doplňková činnost v podobě vaření obědů pro seniory z obce. Doplňková činnost není pro mateřské školy výhodnou možností získávání finančních příspěvků. Jedná se spíše o více starostí než užitku pro danou školu. Proto také mnohé školy od takové činnosti upouští.

DOŠ 7: Jaké jiné způsoby financování mateřské školy využívají?

Bergerová¹⁴⁸ ve své publikaci uvádí, kromě výše zmíněných možností financování, informaci, že školy na území České republiky získávají finanční příspěvky i z nadací a nadačních fondů a rovněž také z finančních institucí a bank. Bohužel na základě realizovaných rozhovorů nelze tento fakt potvrdit. Vybrané mateřské školy jiné, další možnosti financování než ty, které byly zmíněny výše, nevyužívají.

Cílem rozhovorů s ředitelkami mateřských škol bylo zjistit, jaké využívají další možnosti financování kromě finančních příspěvků z krajského úřadu a od zřizovatele. Na základě tohoto rozhovoru vyplynulo, že pouze některé z ředitelek se snaží získávat finanční prostředky z jiných zdrojů, než jsou ty zákonem předepsané.

Z pohledu nezávislého pozorovatele je tato skutečnost velká škoda, protože možnosti, kde mohou mateřské školy získat finanční příspěvky, jsou v České republice velmi pestré:

¹⁴⁸ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiralis, 2011. s. 49 - 54. ISBN 978-80-903015-8-0.

- Do budoucna bude fundraising čím dál více oblíbený, proto by se měly ředitelky o takové možnosti získávání financí více zajímat a zahrnout jej do náplně své práce. I v současné době existuje nespočetné množství firem, podniků či jen malých podnikatelů, kteří chtějí či mají možnosti poskytovat vzdělávacím institucím finanční příspěvky. Důležité je nebát se oslovit velké, celostátní firmy a i přesto, že bude žádost jednou odmítnuta, tak se nenechat odradit a zkusit štěstí po nějaké době znovu, anebo u jiného podniku.
- Velmi oblíbené jsou i různé nadace či nadační fondy, které každoročně vypisují pro školy a školská zařízení nespočetné množství projektů. Informace, o které firmy se jedná, mohou ředitelky mateřských škol získat na webových stránkách daných nadací či v publikaci s názvem „Adresář nadačních fondů v České republice“, který uceleně řeší podporu nadačních subjektů.¹⁴⁹
- A v neposlední řadě jsou možnostmi získání finančních prostředků soutěže. Dnes a denně slyšíme či čteme v médiích o různých soutěžích, které pořádají známé značky výrobků. V této souvislosti je dobré zapojit rodiče dětí mateřské školy, poprosit je o pomoc ve sbírání účtenek, kde dominuje právě daná značka. Finanční odměny v těchto soutěžích jsou velmi lichotivé. Aktuálně probíhá soutěž s názvem „Rosteme s chutí“, kde jsou shromažďovány účtenky od jakéhokoliv výrobku značky Rama. Z celkového počtu přihlášených škol pak šest vybraných škol získá finanční odměnu 200 000,-.¹⁵⁰ Do této soutěže je zapojena rovněž i univerzitní školka Univerzity Palackého v Olomouci.

¹⁴⁹ BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Vyd. 2. Praha: Spiral, 2011. s. 61. ISBN 978-80-903015-8-0.

¹⁵⁰ *Rosteme s chutí* [online]. ©2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <http://www.rostemeschuti.cz/>.

ZÁVĚR

V teoretické části diplomové práce bylo mým cílem vymežit problematiku financování mateřských škol a následně v empirické části práce bylo mým hlavním cílem analyzovat financování vybraných mateřských škol. Z hlavního cíle empirické části práce vyplynuly dílčí cíle. Porovnat výši finančních příspěvků jednotlivých mateřských škol v průběhu několika let od zřizovatele a krajského úřadu samostatně a následně provést komparaci finančních příspěvků mateřských škol od zřizovatele a krajského úřadu mezi sebou. Dále pak analyzovat další způsoby získávání finančních prostředků vybraných mateřských škol a navrhnout školám jiné získávání finančních prostředků.

V teoretické části jsem se nejprve věnovala neziskovým organizacím obecně, jelikož mateřské školy mají v současné době právní formu příspěvkových organizací, které do skupiny neziskových organizací patří. Další kapitola teoretické části práce patřila právě příspěvkovým organizacím, jejich dělení, financování a nakonec byly podrobněji popsány mateřské školy, jako instituce předškolního vzdělávání, a jejich financování. Třetí kapitola práce již patřila fundraisingu, díky kterému mohou mateřské školy získávat další finanční příspěvky tolik potřebné k provozu takové vzdělávací instituce. Nakonec jsem do struktury teoretické části zařadila i kapitolu o Regionu Podluží, protože všechny vybrané mateřské školy mají sídlo v obcích, které do tohoto svazku obcí patří a školy s Regionem úzce spolupracují.

V praktické části práce jsem se nejprve věnovala analýze výše přijatých dotací ve vybraných mateřských školách jak od zřizovatele škol, tak i z krajského úřadu. Touto podrobnou analýzou bylo zjištěno, že nejlépe dotovanou mateřskou školou od zřizovatele a rovněž i z krajského úřadu je Mateřská škola Hrušky a to i přesto, že jde o nejmenší z vybraných mateřských škol. Jako dobře financovanou školou, na základě výsledků šetření, vyšla Mateřská škola „Sluníčko“ Moravská Nová Ves, která i přesto, že se jedná o největší z vybraných vzdělávacích institucí, tak v posledních letech řeší snižující se příspěvky od zřizovatele školy. A nakonec nejhůře dotovanou mateřskou školou se stala Mateřská škola Tvrdonice.

Následně jsem se v praktické části věnovala analýze rozhovorů šetření. Tyto rozhovory proběhly mezi mnou a ředitelkami vybraných mateřských škol na základě předem připravené struktury rozhovoru. Tématem rozhovoru bylo zjistit, jaké další možnosti financování ředitelky využívají. Bohužel bylo zjištěno, že ředitelky fundraising praktikují velmi málo nebo vůbec. Spíše bych řekla, že až teprve v současné době začínají

fundraisingové metody mít v českém školství své opodstatnění a ředitelky se takovému získávání financí učí.

I přesto bych doporučila vedení Mateřské školy ve Tvrdonicích, aby si vzali příklad z mateřských škol v okolí a zkusili navázat i přes rodiče dětí kontakt s podniky v obci a okolí a snažili se získat nějaké finanční prostředky. V žádném případě nejde o vysoké částky, ale v případě takových organizací, jako jsou mateřské školy, přijdou vhod jakékoli finanční příspěvky, které se dají využít jak na hračky pro děti, tak i pracovní pomůcky.

Dále jsem zjistila, že školy spolupracují jen s podniky z okolí. Ale mnohé nadace či celostátní podniky vypisují každoročně nové projekty právě pro školy. Například nadace ČEZ, je v tomto případě velmi oblíbenou. Proto bych ředitelkám mateřských škol doporučila, aby sledovali webové stránky těchto institucí a zkusili získat pro školu třeba nové dětské hřiště apod.

Možností, kde mohou mateřské školy získat určité množství financí je opravdu velké množství. Důležité je se nebát a zkusit čerpat peníze na všech stranách. Chápu, že v tomto případě je čas pro vedení škol velkým nepřítelem, ale pokud chtějí pro svou mateřskou školu to nejlepší, musí bohužel tento tak drahý čas obětovat.

Využití této práci spatřuji jak v pedagogické teorii, tak i v pedagogické praxi, protože práce uceleně rozebírá možnosti financování pro mateřské školy a poskytuje velké množství návrhů a doporučení pro jiné ředitele takových institucí.

Závěrem bych chtěla ještě dodat, že budoucnost financování MŠ vidím ve více zdrojovém přístupu a to vzhledem ke snižujícím se finančním dotacím od zřizovatelů škol a neustále se zvyšujícím nákladům na provoz a potřeby dětí předškolního věku.

Seznam použitých zkratk

AFP	Sdružení fundraisingových dobrovolníků
ČEZ	České energetické závody
DOŠ	Dílčí otázka šetření
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ONIV	Ostatní neinvestiční náklady
OPPP	Ostatní platby za provedenou práci
O. p. s.	Obecně prospěšná společnost
SMS	Systém krátkých zpráv (Short message service)
ÚSC	Územně samosprávný celek

Seznam použité literatury a pramenů

Odborná literatura

1. ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.
2. BERGEROVÁ, Marcela. *Fundraising pro školy*. Praha: Spiralis, 2011. ISBN 978-80-903015-8-0.
3. BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.
4. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-736-7040-2.
5. HOLOUŠOVÁ, Drahomíra a Milena KROBOTOVÁ. *Diplomové a závěrečné práce*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, 117 s. Skripta (Univerzita Palackého). ISBN 80-244-1237-3.
6. *Hrušky, občané své obci: Školství, Mateřská škola*. Podivín: Galerie, 1998.
7. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
8. JŮVA, Vladimír. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001. ISBN 8085931958.
9. MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4.
10. POLAČKOVÁ, Zuzana. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-694-2.
11. ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Fundraising*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010. ISBN 978-807-3687-502.
12. ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6.
13. *Tvrdonice: Příroda, dějiny a lidová kultura podlužácké obce*. 1. vyd. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1986. Vlastivědná knihovna moravská.

14. VALENTA, Jiří. *Školské zákony a provádějící předpisy s komentářem: k 16. 4. 2009.* 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. práce - mzdy - pojištění. ISBN 978-80-7263-530-6.

Prameny

1. MŠ TVRDONICE. *Školní vzdělávací program.* Tvrdonice, 2010.
2. Equal/MOPPS/Aperio/. *Souhrnná zpráva s využitím výsledků Komplexního průzkumu institucionální péče o děti a další závislé osoby a řešerši.* 2006. Dostupné z: www.aperio.cz/data/1/EQUAL_MOPPS_APERIO_souhrna%2520zprava_08_06.

Legislativní prameny

1. ČESKO. Zákon č. 3/2002 Sb. „o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů“. In: *Sbírka zákonů.* 2002. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s96&q96=1>.
2. ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb. „občanský zákoník“. In: *Sbírka zákonů.* 1964. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1964-40>.
3. ČESKO. Zákon č. 83/1990 Sb. „o sdružování občanů“. In: *Sbírka zákonů.* 1990. Dostupné z: <http://specp.prf.cuni.cz/lex/83-90.htm>.
4. ČESKO. Zákon č. 111/1998 Sb. „o vysokých školách“. In: *Sbírka zákonů.* 1998. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/uplne-zneni-zakona-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi-novelami>.
5. ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky.* 2000. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-\(krajске-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajске-zrizeni).html).
6. ČESKO. Zákon č. 227/1997 Sb. „o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů“. In: *Sbírka zákonů.* 1997. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-227>.
7. ČESKO. Zákon č. 248/1995 Sb. „o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů“. In: *Sbírka zákonů.* 1995. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-248>.
8. ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů.* 2000. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=250~2F2000&rpp=15#seznam>.

9. ČESKO. Zákon č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích. In: *Sbírka zákonů*. 2005. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-341>.
10. ČESKO. Zákon č. 424/1991 Sb. „o sdružování v politických stranách a v politických hnutích“. In: *Sbírka zákonů*. 1991. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>.
11. ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. „o daních z příjmu“. In: *Sbírka zákonů*. 1992. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

Seznam internetových zdrojů

1. *ABZ.cz: slovník cizích slov - on-line hledání* [online]. ©2005 - 2006 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>.
2. Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje. *Dotační portál Krajského úřadu Jihomoravského kraje* [online]. ©2013 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://dotace.kr-jihomoravsky.cz/>.
3. Dotační programy. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. ©2006 - 2012 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dotacni-programy>.
4. Historie MŠ. *Obec Hrušky* [online]. ©2001 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/index.php?id=83>.
5. Hrušky. *Region Podluží* [online]. ©2009 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/hrusky>.
6. Informace o MŠ. *Obec Hrušky* [online]. ©2012 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/index.php?id=86>.
7. Informace o zveřejnění zákona č. 110/2009 Sb. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. ©2009 [cit. 2012-12-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum/informace-o-zverejneni-zakona-c-110-2009-sb>.
8. Management, hospodaření, projekty, dokumenty. *Region Podluží* [online]. ©2009 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/dokumenty>.
9. Mateřská škola "Sluníčko" Moravská Nová Ves. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mnves.cz/organizace-mestyse/16-materska-skola>.

10. Nadační jmění: Co je to nadační jmění. *ADRA* [online]. ©2012 [cit. 2013-04-01].
Dostupné z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/profil-a-historie-nadace/nadacni-jmeni>.
11. městysi. *Městys Moravská Nová Ves* [online]. ©2010 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z:
<http://www.mnves.cz/mestys/2-o-mestysi>.
12. Obec: o obci. *Obec Hrušky* [online]. ©2006, 19. 2. 2013 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z:
<http://www.hrusky.cz/index.php?id=64>.
13. Podpořené projekty. *Nadace ČEZ: Přinášíme energii do vašeho života* [online]. ©2013
[cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/cs/projekty.html>.
14. *Rosteme s chutí* [online]. ©2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z:
<http://www.rostemeschuti.cz/>.
15. The AFP Fundraising Dictionary Online. *Association of Fundraising Professionals* [online]. ©1996 - 2003 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z:
www.afpnet.org/files/.../AFP_Dictionary_A-Z_final_6-9-03.pdf.
16. Vzdělávání v ČR: Předškolní vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online].
©2011 - 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/obecne-informace-2>.

Seznam grafů

Graf č. 1: Dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy v Hruškách v letech 2004 - 2011.....	56
Graf č. 2: Dotace přijaté z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2004 - 2011	57
Graf č. 3: Komparace finančních příspěvků přijatých od zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2004 – 2011.	58
Graf č. 4: Dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy ve Tvrdonicích v letech 2004 - 2011	59
Graf č. 5: Dotace přijaté z krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2004 - 2011	60
Graf č. 6: Komparace finančních příspěvků přijatých od zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje v období let 2004 – 2011	61
Graf č. 7: Dotace přijaté od zřizovatele mateřské školy v Moravské Nové Vsi v letech 2008 - 2012	62
Graf č. 8: Dotace přijaté z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2007 - 2012.....	63
Graf č. 9: Komparace finančních příspěvků přijatých od zřizovatele a Krajského úřadu Jihomoravského kraje v letech 2007 – 2012	64
Graf č. 10: Komparace přijatých dotací od zřizovatele ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012.....	65
Graf č. 11: Komparace přijatých dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012	67
Graf č. 12: Procentuální znázornění přijatých dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v roce 2011 na jednoho pedagogického pracovníka dané mateřské školy	69

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled přijatých dotací od zřizovatele a krajského úřadu v období let 2004 - 2011.....	55
Tabulka č. 2: Přehled přijatých dotací od zřizovatele a krajského úřadu v období let 2004 - 2011.....	58
Tabulka č. 3: Přehled přijatých dotací od zřizovatele a krajského úřadu v období let 2007 - 2012.....	62
Tabulka č. 4: Přehled přijatých dotací od zřizovatele ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012.....	65
Tabulka č. 5: Přehled přijatých dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje ve vybraných mateřských školách v období let 2004 - 2012.....	67

Seznam příloh

Příloha č. 1: Polostrukturovaný rozhovor: Další způsoby financování.

Příloha č. 2: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy Hrušky.

Příloha č. 3: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy „Sluníčko“ Moravská Nová Ves.

Příloha č. 4: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy Tvrdonice.

Příloha č. 5: Výpočty výše dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje na jednoho pedagogického pracovníka dané mateřské školy.

Příloha č. 1: Polostrukturovaný rozhovor: Další způsoby financování.

ROZHOVOR – FUNDRAISING MATEŘSKÝCH ŠKOL

- 1.** MŠ jako samostatná právnická osoba o granty nebo dotace z fondů EU žádat nemůže. Může o ně žádat prostřednictvím svého zřizovatele, ve vašem případě jde o obec. Stalo se tak někdy, i ve vašem případě, že zřizovatel žádal vaším jménem o dotaci či grant z Evropských fondů?
 - a.* Pokud žádal: V jaké souvislosti bylo žádáno?
 - b.* Bylo žádosti vyhověno a obec tak získala finance pro MŠ? Jaká částka to asi tak byla, popřípadě kolik % to v rámci příjmů činilo?

- 2.** Nebo žádala Vaše MŠ o granty či dotace jinde, než jsou fondy EU? Teď mám na mysli MŠMT, kraj, obec, mikroregion, nadace, neziskové organizace?
 - a.* Pokud žádal: V jaké souvislosti bylo žádáno?
 - b.* Bylo žádosti vyhověno a MŠ tak získala určité částky?
 - c.* Vzpomenete si, jak vysoké tyto částky byly, popřípadě kolik asi tvořili % z celkových příjmů?

- 3.** Jednou z metod fundraisingu je sponzoring (darování a financování od podnikatelů). Využíváte jej jako ředitelka často?
 - a.* Máte již stále sponzory, kteří sponzorují MŠ pravidelně nebo zkoušíte kontaktovat i další podniky/firmy?
 - b.* Jak si sponzory vybíráte?
 - c.* Žádáte pouze místní firmy/podniky, nebo se snažíte kontaktovat i velké podniky mimo město/vesnici (jako např. E-on ČR, RVE aj)?
 - d.* V jaké souvislosti je nejčastěji žádáno?
 - e.* Při žádání využíváte formu osobního dopisu nebo spíše osobního jednání?
 - f.* Při osobním jednáním se setkáváte se vstřícností podnikatelů, nebo spíše se „slušnou lhostejností“?
 - g.* Bývají taková jednání úspěšná, získala jste tímto způsobem určité finance či věcné dary?
 - h.* Poskytují vám podnikatelé spíše finanční dary nebo věcné dary?
 - i.* Vzpomenete si na nějaký sponzorský dar, který se vám povedl získat, a jste na to právem pyšná?

4. Pořádá vaše MŠ nějaké speciální akce, které přinesou určitý zisk (plesy, besídky, prodej výrobků dětí)?

- a. Které akce pořádáte a jakým způsobem pak využíváte případný zisk?
- b. Nebo se jedná spíše o vyrovnané financování, či dokonce je při takových akcích vykazována ztráta?

5. Realizuje vaše MŠ nějakou vedlejší činnost?

Pokud ano:

- a. Jakou/jaké konkrétně?
- b. Je pro MŠ tato realizace výhodná?
- c. Jaký podíl vedlejší činnost, ve srovnání s financováním v činnosti hlavní, činí?
(Jinými slovy, jak se na financování podílí právě vedlejší činnost?)
- d. Pokud vedlejší činnost vykazuje zisk (což by měla), tak co je z něj následně financováno?

Pokud ne:

- a. Z jakého důvodu vedlejší činnosti nevyžíváte?

6. Zmínili jsme různé možnosti získávání financí jako granty a dotace, sponzoring, speciální akce či vedlejší činnost. Využíváte ještě ji jiné možnosti financování, než byly zmíněny?

- a. O jaké možnosti financování jde?
- b. Jsou pro vás tyto možnosti výhodné a doporučila byste je i jiným MŠ?

Příloha č. 2: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy Hrušky.

1. Mateřský škola, jako samostatná právnická osoba o granty nebo dotace z fondů EU žádat nemůže, ale může o ně žádat prostřednictvím zřizovatele. Stalo se někdy, že u vás zřizovatel žádal vaším jménem u EU?

Zatím se to nestalo, ale určitě jsi slyšela, že se bude budovat třetí třída MŠ. A obec Hrušky chce v té souvislosti zažádat. Nevím jestli do fondů EU, ale určitě na min. školství a na nějaký ten místní rozvoj. Třeba i na krajský úřad s tím, že by se provedla dostavba 3. třídy MŠ, protože zatím máme jenom dvě a za by se ta dotace, kdyby se získala, použila na zateplení stávající části budovy. Takže takovýmto způsobem. Nevím jestli opravdu o to bude žádat obec, protože zatím se mně žádné informace nedostaly. Nic víc ti k tomu neřeknu.

Jaký by to byla částka, to asi teďka nevíte? Nevím, ale náklady na 3. třídu by byly myslím 4 mil. nebo tak nějak. Pokud by se jednalo o zateplení celé budovy i té nové třídy MŠ, tak by to stálo určitě mnohem víc, ale jaká částka, to by ti spíš řekla paní účetní z obecního úřadu.

Když ne z EU, tak třeba ministerstvo, kraj, obec, tam jste zkoušeli žádat o granty či dotace?

Ano, já nemůžu, samozřejmě. Ale obec chce zažádat, protože je to velká investice a obec by to sama neutáhla.

A v minulosti jste žádali? V minulosti jsou já žádala, jednalo se asi v roce 2006. Jsem žádala já na krajský úřad, sama za sebe, jako ředitelka MŠ, o příspěvek na rekonstrukci školní kuchyně. Ale tenkrát bylo bohužel více žádostí a nebylo mi vyhověno

Využíváte jako MŠ sponzoring?

Jako MŠ sponzoring využíváme. Já třeba v roce 2006 jsem si zažádala sama, jako ředitelka, do Prahy na „Transgas“ (RWE), dnes má ta fabrika už jiný název. Ale dali mě tam. Zažádala jsem si na nějaký příspěvek na vybavení školkové kuchyně. Tak mi přispěli dotací 200 tisíc. Využili jsme to na zakoupení dvou kotlů do vývařovny do té kuchyně. Jsou to sporáky dva, s plynovými hořáky a elektrickými troubami. Takže stálo to nějak 190 tisíc, takže plně jsme tu dotaci, sponzorský dar, využili.

Jak si vybíráte sponzory? Podle internetu, nebo to zkoušíte, kde se dá?

Přesně tak, zkouším to a zkoušíme to třeba ve spolupráci s rodiči. Kdo třeba má možnost, protože rok co rok vždycky na podzim míváme takovou schůzku s rodiči, kdy děláme sponzorská přáníčka pro ty sponzory, kteří nás sponzorují jako mateřskou školu, tak tam se vždycky vyskytne nějaký rodič: „A nechtěly byste si zažádat někam jinam, víc, mám možnost tam a tam...“ Takže takovýmto způsobem.

Žádáte podniky či firmy mimo obec?

Žádáme a právě díky tomu, že na podzim vždycky rozešleme žádosti za mateřskou školu s těmi novoročními přáníčky, tak získáme vždycky za ten rok od 10 – 20 tisíc. Získáme takové částky. Podle jak je kdo ochoten dát. Ale bývá to většinou v rozmezí 10 – 20 tisíc.

V jaké to bývá většinou souvislosti? Třeba na Vánoce, nebo na hračky...

Bává to skoro vždycky před Vánocemi. Já vystavuju vždycky darovací smlouvu s tím, že v té žádosti i v té darovací smlouvě je uvedeno, že je to na akce pro děti jako divadla, představení, hračky, do vybavení školkové zahrady, do vybavení tříd a tak dál.

Tímto rozhovorem jsem tedy už zjistila, zda je to spíše formou dopisu nebo osobního jednání. Říkala jste, že je to přes ta přáníčka.

Ano, přes ta přáníčka, formou dopisu. Někdy, třeba na Jižní Moravu, si jezdím osobně. Tam si zajedu osobně, protože je to kousek a ti nám zase přispívají ne finančně, ale zase dostáváme takové ty dary jako věcné. Někdo není třeba ochoten nám dat peníze, ale zase nám nakoupili hračky do výše 2 tisíc. Nebo řeznictví Žůrek nám párky na Den dětí, na akce „Mámo, táto, pojď si hrát“. Tam dostaneme párky, z pekárny dostaneme chleba. Nebo na rozloučení s předškoláky z Jižní Moravy dostáváme gerbery rok co rok, to nám dá pan ředitel.

Bývají vaše jednání spíše úspěšná?

Víš, i slušně se dá odmítnou, jak se říká. Někdo třeba, kdo už má třeba v MŠ vnuky, třeba v jiné obci, v jiné MŠ, ví jak je to problematické sehnat nějaké peníze aspoň na to dovybavení té MŠ. Takže přispěje. Nepřispěje třeba nějakými desetitisíci, ale přispěje třeba i 100,- nebo 1000,-. My jsme vděční za každou korunu. Všechno se dá využít.

Vzpomenete si na nějaký sponzor. dar, který se vám povedl získat a byla jste na něj právem pyšná?

Právě z toho daru na ty kotle, protože to byla dost pěkná částka a ani jsem to nečekala, protože kde by zjistili v Praze na ředitelství RWE, že v Hruškách potřebují dva kotle, nebo něco do školkové kuchyně.

A nebo třeba to dělám i takovým způsobem, že jsme rekonstruovali v roce 2006 školkovou kuchyň a dostali jsme dar takovým způsobem, že jsem nezaplatila za výměnu oken firmě RI okna Bzenec, že jsem nezaplatila celou částku, ale zaplatila jsem jenom 2/3, jo. Takovýmto způsobem. Že jsem to domluvila. Hold člověk se snaží ušetřit peníze, protože tam kde ušetří, tak je využije zas na něco jiného.

Pořádá vaše MŠ nějaké akce, které přinesou určitý zisk? Myslím tím plesy, besídky, kde rodiče či občané platí vstupné potažmo dobrovolné vstupné, či prodáváte výrobky dětí?

Přesně tak. Míváme rok co rok besídku Vánoční. Bývalo to dřív venku „Zpívání u Vánočního stromu“, vloni jsme to měli poprvé zase po 5 letech ve třídě s tím, že tam míváme dobrovolné vstupné. Bývá to spíše pro rodiče a samozřejmě se tam sejde celá rodina. Nejenom ti rodiče, ale přijdou babičky, dědečci, tetičky a já nevím kdo všechno. Míváme tam dobrovolné vstupné s tím, že my to dobrovolné vstupné potom využijeme na zaplacení nějakého divadelního představení. Tak jak jsme měli zrovna dneska. Z těch peněz, co jsme vybrali o Vánocích, jsme to dneska zrovna zaplatili. Takže takto to my využijeme.

Takže tímto způsobem ztrátu neprokazujete, tím že je vstupné dobrovolné, jste vždycky v zisku.

Ne, my neprodáváme žádné vstupné, nebereme to jako něco, že bychom chtěli nějak moc vydělat. Je to vyloženě na dobrovolném vstupném s tím, že to dobrovolné vstupné využijeme potom zase pro děti na zaplacení divadelního představení nebo míváme karneval. Na karneval jsi pozveme nějakého kouzelníka nebo šaška, který nám tam udělá nějakou zábavu pro ty děti. Tak to zaplatíme zrovna z těch peněz vybraných na dobrovolném vstupném.

Má MŠ nějakou vedlejší/doplňkovou činnost?

Nemáme. Měli jsme dříve. Vařili jsme pro cizí strážníky, ale později to bylo problematické s tím, že podle cenové kalkulace ta výše toho oběda byla tak velká, že by to bylo pro ty důchodce neúnosné. Proto jsme to ve spolupráci se zřizovatelem přerušili a upustili od toho.

V rozhovoru jsme zmínili různé možnosti financování, využíváte ještě něco jiného než bylo zmíněno?

Příspěvky z kraje, z obce, spon. dary, já posílám žádosti, dobrovolné vstupné. To je asi tak všechno.

Příloha č. 3: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy „Sluníčko“ Moravská Nová Ves.

MŠ jako samostatná právnická osoba o granty nebo dotace z fondů EU žádat nemůže. Může o ně žádat prostřednictvím svého zřizovatele, ve vašem případě jde o obec. Stalo se tak někdy, i ve vašem případě, že zřizovatel žádal vaším jménem o dotaci či grant z Evropských fondů?

Já jsem to nikdy v minulosti nedělala, a pokud vím, tak obec pro školku taky u EU nežádala.

A například u MŠMT, kraje, obce, nadace či jiné neziskové organizace jste vy žádala?

Já jak říkám, jsem ještě stará škola, já jsem nikdy u těch organizací nežádala.

Až teď požádal zřizovatel koncem února o grant na projekt „Přírodní hřiště“ – pro nové prvky na zahradu. Mají vypsané dotace ve výši od půl mil. do 5 milionů. Obec může poskytnout částku do 2,5 milionu. V tom programu jde totiž o určitou spolupráci obce. Ale kam to městys podával, to opravdu nevím, my jsme byli jenom metodičtí poradci, co se týkalo režimu školy a takových věcí. Jinak všechno dělala obec.

A ještě jsme před 7 lety dostali grant od Moravských naftových dolů 100 000,-. O to ale taky žádala starostka, jako obec. Bylo to na prvky na zahradu.

Co se týče obce, tak jenom loni jsem na zasedání Rady obce řekla, že je potřeba udělat nové schody, tak obec zaplatila schodiště za 80 000,- a rekonstrukci 2 pískovišť mimo rozpočet, ale nevím kolik stála ta rekonstrukce pískoviště celkem, protože ještě není celé hotové, myslím si ale, že se ta částka bude pohybovat kolem 50 000,- - 60 000,-

Jednou z metod fundraisingu je sponzoring (darování a financování od podnikatelů). Využíváte jej jako ředitelka často?

Jako školka máme stále sponzory, ale snažíme se kontaktovat i nové, je to ale velmi těžké.

Když má někdo firmu v Moravské Nové Vsi, tak se snaží být určitým způsobem povinný přispět nějakou částkou. Většinou jsou to teda velké podniky.

A mimo obec jste nikdy nezkoušela žádat?

S většíma firmami jsme nikdy žádné kontakty nenavazovali. Já nejsem typ, abych poslala do nějakého ČEZu žádost o sponzorský dar pro zapomenutou školku někde na jižní Moravě.

V jaké souvislosti žádáte nejčastěji?

Nejčastěji žádáme o příspěvky na hračky a pomůcky – hlavně k příležitosti vánočních svátků. To je motivace i pro lidi, aby darovali částku na hračky pro děti. Píšeme formou dětské mluvené řeči žádosti, aby podnikatelé darovali určitou částku nebo věcný dar. Není toho ale moc.

A častěji firmy či podniky přispívají finančně nebo věcně?

Především fin. dary. Ale od Souboru maňásků, kteří mají v Moravské Nové Vsi ústřednu, jsme dostali několik desítek maňásků. Všechny 4 třídy jsou vybaveny maňásky. Což je taky velká položka, jelikož jeden maňásek stojí 300,- – 400,-. Nebo získáváme cukrovinky na Mikuláše a Den dětí od soukromých podnikatelů, kteří vlastní v obci obchod.

Vzpomenete si na nějaký sponzorský dar, který se vám povedl získat, a jste na to právem pyšná?

Já jsem pyšná na každou částku, kterou pro MŠ dostanu a mám na tomto daru určitý podíl. Dneska už nám hodně pomáhají rodiče. Ale pro ně ty sponzorské dary nejsou, že. Oni sice žádost předají, ale už nezjišťují, jak byla žádost vyřízena, neptají se. A tak se už několikrát stalo, že mi do školky volají z firem, že mají pro nás připravené dary několik týdnů, tak kdy si pro ně přijedeme. Co si člověk neudělá sám, nic nemá.

Pořádá školka nějaké speciální akce přinášející určitý zisk? Myslím jako besídky, burzy, plesy atp.

Můj názor je takový, že náplní práce školy není získávat peníze. My dostáváme peníze z kraje a z obce, my nevyrábíme hmotné hodnoty, my vyrábíme vzdělání žáků.

Realizuje škola nějakou doplňkovou činnost?

My vaříme obědy pro seniory z obce. Dřív to bývalo i pro firmy, teď už teda ne.

Je pro školu ta činnost výhodná? Doplňková činnost je vedená v účetnictví zvlášť a dle zákona zisk mít musí. Nevím, jak to bylo v minulosti, to ví paní účetní, ale v roce 2012 byl výsledek doplňkové činnosti zisk 22 000,-

A co je z těchto peněz následně financováno?

Tyto peníze převádíme do rezervního fondu na doplnění platů pracovníků. Můžeme nakoupit z rezervního fondu i vzdělávací pomůcky pro děti.

Ale my v jídelně vaříme tak, aby si to mohli senioři dovolit. Je tam určitý sociální směr obce.

Při té škole je to ale spíš na obtíž než pro přínos.

Využíváte ještě jiné možnosti financování než ty, které již byly zmíněny?

Teď už ne. Ale než jsme se stali příspěvkovou organizací, tak jsme byli pod obcí, která nám proplácela všechny faktury. Pokud šlo o větší částky, tak jsem si napsala žádost, oni nám to stejně vždycky odsouhlasili. Je pravda, že já v mezích hranic rozpočtu jsem si nastavila rozpočet, nebylo potřeba šetřit a díky tomu jsme pořídili to, co jsme poříditi potřebovali. Ale to je minulost. Abych odpověděla na otázku – ne, jiné možnosti financování nevyužívám.

Příloha č. 4: Doslovný přepis rozhovoru s vedením Mateřské školy Tvrdonice.

MŠ jako samostatná právnická osoba o granty nebo dotace z fondů EU žádat nemůže. Může o ně žádat prostřednictvím svého zřizovatele, ve vašem případě jde o obec. Stalo se tak někdy, i ve vašem případě, že zřizovatel žádal vaším jménem o dotaci či grant z Evropských fondů?

To já nevím, ale asi ne. Myslím si, že ne.

A například žádala obec nebo vy sama za mateřskou školu o grant či dotaci u MŠMT, kraje, obce, nadace či jiné neziskové organizace.

Já osobně za mateřskou školu nikdy o nic nežádala. A jestli obec žádala nebo ne, to taky nevím.

Využíváte jako ředitelka sponzoring?

Nene, já žádné sponzory nemám. Pokud nám někdo chce přispět finančně nebo věcně tak může, ale abych obesílala žádosti o sponzorský dar, tak to ne.

A můžete mi říct důvod?

To není moje věc, jestli škole získám nějaké peníze, školka patří pod obec.

Pořádá vaše MŠ nějaké speciální akce, které přinesou určitý zisk (plesy, besídky, prodej výrobků dětí)?

Ano, pořádáme besídky, ale veřejně, abychom na nich vybírali vstupné, to ne. Většinou jsou tyto besídky v rámci školky. Ale s dětma vystupujeme tady na obecním Mikulášském jarmarku, nebo na Národopisných slavnostech, v rámci školky máme národopisný kroužek. S tímto kroužkem se účastníme i různých přehlídek či dětských festivalů. Ale jde o opravdu malé děti, které na tato „vystoupení“ vozí většinou rodiče. Žádný finanční přínos z toho nemáme.

Realizuje Vaše MŠ nějakou doplňkovou činnost?

Ano, vaříme pro důchodce v obci.

Je tato realizace výhodná?

Výhodná... No ztrátu nevykazujeme. To ani nesmíme, jinak bychom nemohli tuto činnost provozovat.

Nevíte náhodou jaký podíl tato činnost, ve srovnání s činnostmi hlavní, tvoří?

To nevím, to by Vám řekla paní účetní, která ovšem sídlí na obecním úřadě. Ale závratné čísla to nejsou. To si nemyslete

A na co potom zisk z vedlejší činnosti využíváte?

Ukládáme jej do fondů, následně z nich nakoupíme dětem hračky nebo jiné pomůcky.

Zmínili jsme různé možnosti získávání financí jako granty a dotace, sponzoring, speciální akce či doplňkovou činnost. Využíváte ještě ji jiné možnosti financování, než byly zmíněny?

Ano, jelikož nám obec neposkytuje vysoké dotace, tak mám s panem starostou dohodu. Na základě této dohody mi každoročně nechává finance z úplaty, které děti zaplatí za mateřskou školu. Za loňský rok to bylo 157 000,-. Ale ani tak to není hodně peněz. Nutí mě to dost šetřit. My jsme docela velká školka a z toho mála co dostanu, musím ještě zafinancovat vytápění a elektřinu v Obecní knihovně. Ta sice není součástí mateřské školy, ale má sídlo ve staré budově, kde my máme jednu třídu. Na provoz knihovny já z obecního rozpočtu nedostanu ani haléř.

Příloha č. 5: Výpočty výše dotací z Krajského úřadu Jihomoravského kraje na jednoho pedagogického pracovníka dané mateřské školy

	Dotace z r. 2011/tis. Kč	počet ped. Pracovníků	podíl/tis. Kč.	%
MŠ Hrušky	2333	4	583,25	43
MŠ Tvrdonice	1800	6	300	22
MŠ Moravská Nová Ves	3861,5	8	482,6875	35